

2022.
-
2026.
godine

ŠKOLSKI PROGRAM

Školski program

Školski odbor Osnovne škole „Matija Gubec“, u Tavankutu,

na sednici održanoj 22. 12. 2022. godine

doneo je

ŠKOLSKI PROGRAM

za period od 2022. do 2026. godine

koji je zaveden pod brojem 1140 / 2022 u delovodnik škole

od dana 22. 12. 2022.



Direktor škole:

Stanislava Stantić P.

Predsednik Školskog odbora:

Juana Vuković


SADRŽAJ:

UVOD	
POLAZNE OSNOVE RADA ŠKOLE	
SVRHA, CILJ I ZADACI ŠKOLSKOG PROGRAMA	
O ŠKOLI	
Osnovni podaci o školi	
Istorijat škole	
Specifičnosti škole	
Organizacija i rukovođenje	
PLAN NASTAVE I UČENJA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA	
Plan nastave i učenja za prvi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja	
Plan nastave i učenja za drugi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja	
PROGRAM OBAVEZNIH PREDMETA, IZBORNIH PROGRAMA PO RAZREDIMA SA NAČINIMA I POSTUPCIMA ZA NJIHOVO OSTVARIVANJE	
Prvi razred	
Drugi razred	
Treći razred	
Četvrti razred	
Peti razred	
Šesti razred	
Sedmi razred	
Osmi razred	
PRAĆENJE I VREDNOVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA	
PROGRAMI KOJE REALIZUJE ŠKOLA	
Program dopunske, dodatne, pripremljene nastave i slobodnih aktivnosti	
Programi školskih sekcija	

Program kulturnih aktivnosti škole	
Program školskog sporta i sportskih aktivnosti	
Program zaštite učenika od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja - program prevencije trgovine decom i mladima u obrazovanju; - program prevencije maloletničke delikvencije	
Program vannastavnih aktivnosti učenika	
Program profesionalne orijentacije	
Program zdravstvene zaštite	
Program socijalne zaštite	
Program zaštite životne sredine	
Program saradnje sa lokalnom samoupravom	
Program saradnje sa porodicom	
Program izleta, ekskurzija i nastave u prirodi	
Program rada školske biblioteke	
Program rada učeničkog parlamenta	
Program prilagodavanja na školsku sredinu	
Program uvođenja pripravnika u posao	
Program stručnog usavršavanja zaposlenih	
Program produženog boravka	
Program bezbednosti i zdravlja na radu	
Program sticanja elementarnih znanja iz srpskog jezika za učenike koji ne poznaju srpski jezik	
Program jednosmernog rada	
Program učeničke zadruge	
Dodatna podrška učeniku sa invaliditetom - način prilagodavanja rada i uslova u kojima se izvodi obrazovno – vaspitni rad; - način prilagodavanja ciljeva i ishoda, kao i sadržaja obrazovno – vaspitnog rada;	

<p>- način ostvarivanja dodatne podrške za učenike škole.</p>	
<p>Inkluzivno obrazovanje – kvalitetno obrazovanje za sve učenike</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje potrebe za dodatnom podrškom; - individualni obrazovni plan; - prilagođavanje; - praćenje napredovanja; - sistem jasno uspostavljenih mehanizama za identifikaciju učenika sa izuzetnim sposobnostima; - prilagođavanje završnog ispita. 	
<p>PRAĆENJE I EVALUACIJA ŠKOLSKOG PROGRAMA</p>	

O ŠKOLI

Naziv škole:	Osnovna škola „Matija Gubec“
Adresa:	Marka Oreškovića 12/a, 24214 Tavankut
Telefon:	024/4767-010
Faks:	024/4767-035
Web-site:	www.osmgubec.edu.rs
E-mail	info@osmgubec.edu.rs
Dan škole:	09. februar
Nastavni jezici u školi:	srpski, hrvatski
Direktor škole:	Stanislava Stantić Prčić
Logo škole:	

Narodna opština u Subotici donela je 1847. godine odluku da se u naselju Tavankut organizuje osnovna škola. Škola nije bila stalna. Učitelji su povremeno dolazili u Tavankut i okupljali učenike u jednoj prostoriji koja je imala i druge namene.

Dve godine kasnije nastava je počela da se organizuje na jeziku kojim se služi stanovništvo. Prva stalna osnovna škola pod imenom „Sveta Ana” otvorena je 1850. godine. Nova školska zgrada, sa jednom učionicom i stanom za učitelja, izgrađena je deset godina kasnije. Škola je tada imala oko sto učenika.

U drugom delu naselja, zvanom Ljutovo, 1877. godine takođe je sagrađena škola. Dobila je ime „Staro Ljutovo”. Ova školska zgrada je i danas u upotrebi.

U centru naselja Tavankut 1890. godine izgrađena je treća školska zgrada. Brži razvoj školstva vezan je za 1907. i 1908. godinu. Tada su izgrađene škole u naseljima pored mađarske granice: „Zlatni kraj”, „Vuković kraj”, „Čikerija”, „Novo Ljutovo”, „Bajski put” i „Skenderevo”. Posle prvog svetskog rata nastavlja se dinamičniji razvoj obrazovanja.

Osmogodišnja škola „Matija Gubec” nastala je 1961. godine objedinjavanjem škola koje su do tada radile na području Tavankuta.

Zgrada u kojoj danas radi Osnovna škola „Matija Gubec” građena je posle drugog svetskog rata, a potpuno je primerena ukupnim potrebama vaspitno – obrazovnog procesa 1980. godine.

Multimedijalni centar sagrađen je 2003. godine uz pomoć ADF-a za potrebe škole i lokalne zajednice.

Škola sada raspolaže sa tri zgrade za vaspitno – obrazovni proces (u Ljutovu, Gornjem Tavankutu i u centru Donjeg Tavankuta).

Dosadašnji razvoj škole bio je tesno povezan sa razvojem mesta, ljudima, kulturom, običajima, tradicijom... Nastojimo tu vezu očuvati i danas i još više je razvijati u budućnosti.

U školi se osim nastave na srpskom jeziku nastava odvija i na hrvatskom nastavnom jeziku. Od školske 2014/2015. godine izvodila se i bilingvalna nastava (hrvatski-engleski jezik), koja je trajala par godina. U okviru izbornih i fakultativnih predmeta neguju se bunjevački govor sa elementima nacionalne kulture, karakterističan za područje Tavankuta, hrvatski jezik sa elementima nacionalne kulture, ali i mađarski jezik, ne toliko zastupljen, ali značajan kao jezik društvene sredine.

Tavankut je naširoko poznat kao kolevka umetnosti u tehnicu slame. U okviru učeničke zadruge naše škole deluje i slamarska sekcija koja, kao osnovni cilj, ima negovanje ove tradicije. Poslednjih godina ona je postala pravi rasadnik mladih slamarki ali i centar edukacije, kroz brojne aktivnosti, projekte i radionice, dece i odraslih koji, u okviru Obrazovnog turizma, dolaze u posetu našoj školi i našem mestu.

Organizacija i rukovođenje

- **ORGANIZACIJA:**

Nastava se odvija u centralnoj i dve područne škole. U centralnoj školi nastava se odvija na srpskom i hrvatskom nastavnom jeziku od prvog do osmog razreda, a u područnim školama od prvog do četvrtog razreda. U centralnom objektu nastava se odvija u dve smene. U područnim objektima od školske 2020/2021. uvodi se obogaćeni jednosmenski rad.

- **ORGANI UPRAVLJANJA ŠKOLE SU:**

- Školski odbor;
- Direktorica;
- Savet roditelja;
- Nastavničko veće;
- Odeljenska veća nižih i viših razreda.

- **ŠKOLSKI TIMOVI, STRUČNI AKTIVI I STRUČNA VEĆA, KOMISIJE**

- Tim za obezbeđivanje kvaliteta i razvoj ustanove; Stručni aktiv za razvojno planiranje; Timovi za samovrednovanje; Tim za inkluzivno obrazovanje; Stručni aktiv za razvoj školskog programa; Tim za razvoj međupredmetnih kompetencija i preduzetništvo; Tim za profesionalni razvoj; Tim za prevenciju i zaštitu učenika od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja; Tim za projekte; Komisija za školski marketing, vannastavne aktivnosti i takmičenja; Komisija za pregled matičnih knjiga i svedočanstava; Komisija za proslave; Komisija za besplatne udžbenike; Komisija za sprovođenje završnog ispita.
- Stručna veća za: prirodnu grupu predmeta, jezičku grupu predmeta, veće veština, veće društvene grupe predmeta, stručno veće nižih razreda.

POLAZNE OSNOVE RADA

Pravni osnov:

- **Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja** („Službeni glasnik RS“, br. 88/17, 27/18 – dr. zakon, 27/18 (II) – dr. zakon, 10/19, 6/20 i 129/21) – član 61. i član 69.
- **Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju** („Službeni glasnik RS“, br. 55/13, 101/17, 27/18 - dr. zakon, 10/19, 129/21, 129/21 - dr. zakon) – član 23, član 27. i član 28.
- **Zakon o predškolskom obrazovanju i vaspitanju** („Službeni glasnik RS“ broj 18/2010, 101/2017)
- **Pravilnik o standardima kvaliteta rada ustanova** („Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 14/18)
- **Pravilnik** o organizaciji i ostvarivanju nastave u prirodi i ekurzije u osnovnoj školi („Sl. glasnik RS – 30/2019)
- **Pravilnik o planu nastave i učenja za prvi ciklus** osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za **prvi razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1
- **Pravilnik** o programu nastave i učenja za **drugi razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1
- **Pravilnik o nastavnom planu** za prvi, drugi, treći i četvrti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i nastavnom programu za **treći razred** („Prosvetni glasnik“ br. 1/2013. i 11/2014,11/2016,12/2018)
- **Pravilnik** o programu nastave i učenja za **treći razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1
- **Pravilnik** o programu nastave i učenja za **četvrti razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671
- **Pravilnik o obrazovnim standardima** za kraj prvog ciklusa obaveznog obrazovanja za predmete srpski jezik, matematika i priroda i društvo: 5/2011-141
- **Pravilnik** o nastavnom planu za drugi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja i nastavnom programu za **peti razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (dr. pravilnik), 3/2011-129 (dr. pravilnik), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (dr. pravilnik)
- **Pravilnik** o planu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1
- **Pravilnik** o nastavnom programu za **šesti razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS– Prosvetni glasnik“ br. 1/2013.i br.5/2014 11/2016,3/2018,12/2018)
- **Pravilnik** o planu nastave i učenja za sedmi i osmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 18/2018-1
- **Pravilnik** o programu nastave i učenja za **sedmi razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42
- **Pravilnik** o programu nastave i učenja za **osmi razred** osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58
- **Pravilnik** o nastavnom planu i programu predmeta Građansko vaspitanje („Prosvetni glasnik“ za peti razred 15/2005; za sedmi razred 07/2007. i za osmi razred br. 6/08)
- **Pravilnik** o nastavnom planu i programu predmeta Građansko vaspitanje – saznanje o sebi i drugima („Prosvetni glasnik“ za prvi razred 5/2001. i 93/2004; za drugi razred 08/2003; za treći razred br. 10/03 i 20/04. i za četvrti razred br. 2/05. i 15/05)
- **Pravilnik** o nastavnom planu i programu predmeta Verska nastava za prvi, 5/2001. za treći 23/2004, četvrti br. 23/2004. i 9/2005. i peti razred 9/2005. sedmi 2/2008. i osmi 7/2008. osnovne škole („Prosvetni glasnik“, br.9/05; Izmena i dopuna pravilnika „Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik“ br. 11/2016)

SVRHA, CILJ I ZADACI ŠKOLSKOG PROGRAMA

- obezbediti kvalitetno obrazovanje i vaspitanje koje omogućava sticanje znanja i veština neophodnih za život u savremenom društvu;
- omogućiti zadovoljenje potreba učenika u sticanju znanja, veština, stavova i vrednosti;
- podići nivo obrazovanja – sticanje kvalitetnih znanja, veština i stavova koji su neophodni za lično ostvarenje i razvoj, inkluziju, nastavak školovanja i zaposlenje;
- razvijanje jezičkih, matematičkih, naučnih i digitalnih kompetencija, učenja kako se uči, međuljudskih i građanskih kompetencija i kulturnog izražavanja;
- razvijanje sposobnosti pronalaženja, analiziranja, primene i saopštavanja informacija, uz korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija;
- ostvarivanje punog intelektualnog, emocionalnog, socijalnog i fizičkog razvoja svakog učenika u skladu sa njegovim uzrastom, razvojnim potrebama i interesovanjima;
- osposobljavanje učenika za donošenje valjanih odluka o izboru daljeg obrazovanja i zanimanja, sopstvenog razvoja i budućeg života;
- podsticanje zdravstvenih i fizičkih sposobnosti;
- razvoj i praktikovanje zdravih životnih stilova, svesti o važnosti sopstvenog zdravlja i bezbednosti, potrebe negovanja i razvoja fizičkih sposobnosti;
- razvoj svesti o značaju održivog razvoja, zaštite i očuvanja prirode i životne sredine, ekološke etike i zaštite životinja;
- razvijanje svesti o društvenoj odgovornosti i nacionalnoj pripadnosti;
- razvijanje sposobnosti za ulogu odgovornog građanina, za život u demokratski uređenom i humanom društvu zasnovanom na poštovanju ljudskih i građanskih prava, prava na različitost i brizi za druge, kao i osnovnih vrednosti pravde, istine, slobode, poštenja i lične odgovornosti;
- razvoj i poštovanje rasne, nacionalne, kulturne, jezičke, verske, rodne, polne i uzrasne ravnopravnosti, tolerancije i uvažavanje različitosti;
- razvijanje i negovanje drugarstva, usvajanje vrednosti zajedničkog života i podsticanje individualne odgovornosti.

PLAN NASTAVE I UČENJA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

PLAN NASTAVE I UČENJA ZA PRVI CIKLUS OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Red. broj	A. OBAVEZNI PREDMETI	PRVI RAZRED		DRUGI		TREĆI RAZRED		ČETVRTI	
		ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.
1.	Srpski j. /Mađarski. j. ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Srpski jezik kao nematernji jezik ²	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Strani jezik	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Matematika	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Svet oko nas	2	72	2	72	–	–	–	–
6.	Priroda i društvo	–	–	–	–	2	72	2	72
7.	Likovna kultura	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Muzička kultura	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Fizičko i zdravstveno vaspitanje	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Digitalni svet/Projektna nastava ³	1	36	1	36	1	36	1	36
UKUPNO: A		20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
Red. broj	B. IZBORNI PROGRAMI								
1.	Verska nastava/ Građansko vaspitanje ⁴	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Maternji jezik/govor sa elementima nac.	2	72	2	72	2	72	2	72
UKUPNO: B		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
UKUPNO: A+B		21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*

Oblici obrazovno vaspitnog rada kojima se ostvaruju obavezni predmeti, izborni programi i aktivnosti

Red. broj	OBLIK OBRAZOVNO-	PRVI		DRUGI RAZRED		TREĆI RAZRED		ČETVRTI	
		ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.
1.	Redovna nastava	21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*
2.	Dopunska nastava	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Dodatna nastava					1	36	1	36

4.	Nastava u prirodi**	7-10 dana		7-10 dana godišnje		7-10 dana godišnje		7-10 dana godišnje	
Red. broj	OSTALI OBLICI OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA	PRVI		DRUGI RAZRED		TREĆI RAZRED		ČETVRTI	
		ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.
1.	Čas odeljenskog starešine	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Vannastavne aktivnosti ⁶	1- 2	36-72	1- 2	36-72	1- 2	36-72	1- 2	36-72
3.	Ekскурzija	1-3 dana godišnje		1-3 dana godišnje		1-3 dana godišnje		1-3 dana godišnje	

PLAN NASTAVE I UČENJA ZA DRUGI CIKLUS OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Red. Broj	A. OBAVEZNI PREDMETI	PETI RAZRED		ŠESTI RAZRED		SEDMI RAZRED		OSMI RAZRED	
		ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.
1.	Srpski jezik/ Mađarski	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Srpski jezik kao nematernji jezik ²	3	108	3	108	3	108	2	68
3.	Strani jezik (engleski jezik)	2	72	2	72	2	72	2	68
4.	Likovna kultura	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Muzička kultura	2	72	1	36	1	36	1	34
6.	Istorija	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Geografija	1	36	2	72	2	72	2	68
8.	Fizika	–	–	2	72	2	72	2	68
9.	Matematika	4	144	4	144	4	144	4	136
10.	Biologija	2	72	2	72	2	72	2	68
11.	Hemija	–	–	–	–	2	72	2	68
12.	Tehnika i tehnologija	2	72	2	72	2	72	2	68
13.	Informatika i računarstvo	1	36	1	36	1	36	1	34
13.	Fizičko i zdravstveno vaspitanje	2	72+54 ₃	2	72+54 ³	3	108	3	102
UKUPNO: A		24-27*	918-1026*	25-28*	954-1062*	28-31*	1008-1116*	28-30*	952-1020*
Red. Broj	B. IZBORNI PROGRAMI								

1.	Verska nastava/ Građansko	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Drugi strani jezik (nemački jezik)	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Maternji jezik/govor sa elementima nac. kulture ⁵	2	72	2	72	2	72	2	68
UKUPNO: B		3-5*	108-180*	3-5*	108-180*	3-5*	108-180*	3-5*	102-170*
UKUPNO: A+B		27-30*	1026-1134*	28-31*	1062-1170*	31-34*	1116-1224*	31-33*	1054-1122*

Oblici obrazovno-vaspitnog rada kojima se ostvaruju obavezni predmeti, izborni programi i aktivnosti

Red. broj	OBLIK OBRAZOVNO-	PETI RAZRED		ŠESTI RAZRED		SEDMI RAZRED		OSMI RAZRED	
		ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.
1.	Redovna nastava	27-30*	1026-1134*	28-31*	1062-1170*	31-34*	1116-1224*	31-33*	1054-1122*
2.	Slobodne nastavne aktivnosti ⁶	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Dopunska nastava	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Dodatna nastava	1	36	1	36	1	36	1	34

Red. broj	OSTALI OBLICI OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA	PETI RAZRED		ŠESTI RAZRED		SEDMI RAZRED		OSMI RAZRED	
		ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.	ned.	god.
1.	Čas odeljenskog starešine	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Vannastavne aktivnosti ⁷	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Ekскурzija	Do 2 dana godišnje		Do 2 dana godišnje		Do 2 dana godišnje		Do 3 dana godišnje	

¹ Naziv jezika nacionalne manjine u školama u kojima se nastava održava na maternjem jeziku nacionalne manjine.

² Realizuje se u školama u kojima se nastava održava na maternjem jeziku nacionalne manjine.

³ Obaveznj fizičke aktivnosti realizuu se u okviru predmeta Fizičko i zdravstveno vaspitanje.

⁴ Učenik bira jedan od ponuđenih izbornih programa.

⁵ Učenik pripadnik nacionalne manjine koji sluša nastavu na srpskom jeziku može da izabere ovaj program, ali nije u obavezi.

⁶ Slobodne nastavne aktivnosti škola planira Školskim programom i Godišnjim planom rada. Učenik obavezno bira jednu aktivnost sa liste od tri slobodne nastavne aktivnosti koje škola nudi.

7 Vannastavne aktivnosti mogu da budu: društvene, umetničke, tehničke, humanitarne, kulturne, kao i druge aktivnosti u skladu sa prostornim i ljudskim resursima škole.

* Broj časova za učenike pripadnike nacionalnih manjina

PROGRAM OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA PO RAZREDIMA SA NAČINIMA I POSTUPCIMA ZA NJIHOVO OSTVARIVANJE

Programi nastave i učenja sadrže:

- ciljeve osnovnog obrazovanja i vaspitanja i ciljeve učenja predmeta, izbornih programa i aktivnosti po razredima;
- opšte predmetne kompetencije;
- specifične predmetne kompetencije;
- ishode učenja;
- obrazovne standarde za osnovno obrazovanje i vaspitanje na kraju svakog ciklusa obrazovanja;
- ključne pojmove sadržaja svakog predmeta;
- didaktičko-metodičko ostvarivanje programa;
- kriterijume za ocenjivanje učenika;
- smernice za prilagođavanje programa nastave i učenja, kao i za pružanje individualne, odnosno grupne dodatne podrške za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

PRVI RAZRED

Pravilnik o planu nastave i učenja za prvi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za prvi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br.

10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg>

DRUGI RAZRED

Pravilnik o programu nastave i učenja za drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1

<https://www.pravno-informacioni->

sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg

TREĆI RAZRED

Pravilnik o programu nastave i učenja za treći razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg>

ČETVRTI RAZRED

Pravilnik o programu nastave i učenja za četvrti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg>

PETI RAZRED

Pravilnik o planu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg>

ŠESTI RAZRED

Pravilnik o planu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg>

SEDMI RAZRED

Pravilnik o programu nastave i učenja za sedmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg>

OSMI RAZRED

Pravilnik o programu nastave i učenja za osmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja, „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik“, br. 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg>

PRAĆENJE I VREDNOVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA

PRIORITETNA OBLAST 3: OBRAZOVNA POSTIGNUĆA UČENIKA

OPŠTI CILJ PRIORITETNE OBLASTI: <i>Osmišljavanje efikasnih mera za postizanje ostvarenosti standarda (osnovnog, srednjeg i naprednog nivoa) u nastavi, kao i na završnom ispitu.</i>	INDIKATORI USPEŠNOSTI -80% učenika je rešilo zadatke na osnovnom nivou obrazovnih standarda na završnom ispitu; -50% učenika je rešilo zadatke na srednjem nivou obrazovnih standarda na završnom ispitu; -20% učenika je rešilo zadatke na naprednom nivou obrazovnih standarda na završnom ispitu.	
ZADACI	OČEKIVANI REZULTATI	INDIKATORI
3.1. Primena standarda postignuća pri planiranju i realizaciji nastavnih sadržaja	3.1.1. Učenici pohađaju dopunsku, dodatnu i pripremnu nastavu.	Uspeh učenika se poboljšava na kraju svakog klasifikacionog perioda
3.2. Podizanje motivacije učenika za postizanje dobrih rezultata na završnom ispitu	3.2.1. Učenici imaju svest o značaju ličnih rezultata postignutih na završnom ispitu; 3.2.2. Roditelji učenika znaju važnost rezultata završnog ispita za dalje školovanje svog deteta; 3.2.3. Roditelji su aktivno uključeni u proces motivacije učenika za postizanje dobrih ličnih rezultata na završnom ispitu.	zvanični rezultati završnog ispita; zapisnici sa roditeljskih sastanaka evidencija o individualnim kontaktima roditelja sa stručnim saradnikom i odeljenjskim starešinom.
3.3. Unapređivanje pripreme nastave za završni ispit	3.3.1. Intenziviranje časova dopunske, dodatne i pripreme nastave; 3.3.2. Zadaci za pripremu za završni ispit su prilagođeni individualnim karakteristikama učenika i u skladu su sa individualnim obrazovnim planovima; 3.3.3. 80% učenika rešava polovinu zadataka sa osnovnog nivoa standarda postignuća; 3.3.4. 50% učenika rešava polovinu zadataka sa srednjeg nivoa standarda postignuća; 3.3.5. 20% učenika rešava polovinu zadataka sa naprednog nivoa standarda postignuća.	broj održanih časova pripreme nastave iz svakog nastavnog predmeta; broj učenika koji je pohađao pripremnu nastavu; broj održanih časova i broj učenika koji su pohađali dopunsku i dodatnu nastavu; broj učenika za koje je prilagođen završni ispit (u odnosu na broj individualnih obrazovnih planova koji su realizovani u 8. razredu); analiza rezultata sa završnog ispita.

PROGRAMI KOJE REALIZUJE ŠKOLA

PROGRAM DOPUNSKE, DODATNE I PRIPREMNE NASTAVE I SLOBODNIH AKTIVNOSTI

NIŽI RAZREDI

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: **Matematika**

Sadržaji programa	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
-------------------	--------------------	-----------------------	--------------------------------------

RAZRED: prvi

Cilj dopunske nastave- savladavanje teškoća pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

<p>GEOMETRIJA - Položaj predmeta i odnosi među njima - linije</p> <p>BROJEVI</p> <p>MERENJE I MERE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - primenjuje stečena znanja - sluša - postavlja pitanja - rešava zadatke - povezuje - precrtava - doctava - zaključuje - crta lenjirom - obavlja računске operacije - rešava tekstualne zadatke - zapisuje - uvežbava zadatke - razlikuje novčane apoene i upoređuje njihovu vrednost - meri dužinu zadatom nestardnom jedinicom mere - preslikava tačke i figure u kvadratnoj mreži na osnovu zadatog uputstva 	<ul style="list-style-type: none"> -usmerava - navodi - motiviše učenike za rad - podstiče - diskutuje - analizira - koordinira - navodi na primenu znanja - navodi na povezivanje gradiva - priprema materijal za čas - prati rad učenika - pohvaljuje - vrši evaluaciju urađenih zadataka i savladanog gradiva 	<p>Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni</p>
---	--	---	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: Matematika

RAZRED: drugi

Cilj dopunske nastave- savladavanje teškoća pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>BROJEVI</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sluša -piše -računa -proverava -objašnjava postupak -traži potrebna objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> -objašnjava -motiviše -podstiče -prati aktivnosti učenika -sluša 	<p>Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni</p>

<p>MERENJE I MERE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sluša -meri dužinu, visinu, širinu -upoređuje -čita kalendar, sat 	<ul style="list-style-type: none"> -objašnjava -motiviše -podstiče -prati aktivnosti učenika -sluša 	<p>Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni</p>
------------------------------	---	--	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: Matematika

RAZRED: treći razred

Cilj dopunske nastave- savladavanje teškoća pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

Sadržaji programa	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>BROJEVI</p>	<ul style="list-style-type: none"> -posmatra, -uočava -upoređuje -analizira -zaključuje -obnavlja, -rešava zadatke, -matematički se izražava, -računa, -razlikuje -imenuje -otkriva relacije -postavlja pitanja 	<ul style="list-style-type: none"> -usmerava -navodi -stvara situaciju -sugeriše -postavlja problem -podstiče -diskutuje -analizira -motiviše -koordinira -navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja -priprema sadržaje za čas 	<p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>

<p>GEOMETRIJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> -uočava -upoređuje -analizira -zaključuje -obnavlja, -rešava zadatke, -matematički se izražava, -računa, -razlikuje -imenuje -vežba -zapisuje -otkriva relacije -crta -koristi pribor za crtanje -postavlja pitanja 	<ul style="list-style-type: none"> -usmerava -navodi -stvara situaciju -sugeriše -postavlja problem -podstiče -diskutuje -analizira -motivise -koordinira -navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja -priprema sadržaje za čas 	<p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>
<p>MERENJE I MERE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -uočava -upoređuje -analizira -zaključuje -obnavlja -rešava zadatke -matematički se izražava -računa -razlikuje -imenuje -otkriva relacije -postavlja pitanja 	<ul style="list-style-type: none"> -usmerava -navodi -stvara situaciju -sugeriše -postavlja problem -podstiče -diskutuje -analizira -motivise -koordinira -navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja -priprema sadržaje za čas 	<p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad U Paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>

NASTAVNI PREDMET: Matematika

RAZRED: četvrti

Cilj dopunske nastave je pružiti dodatnu podršku učenicima koji sporije usvajaju znanje ili su izostajali s nastave, te onima koji žele utvrditi svoje znanje, s ciljem razumevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća te bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja, veština i veštine iz nastavnog plana i programa. Uvežbavanje i primena savladanih sadržaja

Sadržaji programa	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
BROJEVI	<ul style="list-style-type: none"> -sluša -posmatra -usvaja i uvežbava postupak -samostalno rešava jednostavne zadatke - proverava -objašnjava postupak -traži potrebna objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> -prati napredak učenika -pruža podršku -podstiče -usmerava -objašnjava način pravilnog izračunavanja i primene olakšica - primenjuje različite metode rada 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
GEOMETRIJA	<ul style="list-style-type: none"> -posmatra, sluša, pamti -pravilno koristi pribor za geometriju - crta -samostalno rešava -proverava - traži objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> -planira -prati napredak -daje dodatna objašnjenja -demonstrira postupak pravilne konstrukcije - osmišljava odgovarajuće zadatke -primenjuje različite metode rada 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
MERENJE I MERE	<ul style="list-style-type: none"> - posmatra i sluša -objašnjava - meri - upoređuje i pretvara - proverava - traži objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> - prati rad i zalaganje učenika na času -podstiče kod učenika da samostalno mere i iznose zaključke -usmerava učenike da praktično primene stečena znanja -podstiče učenike da opažaju primenjuju, prepoznaju, upoređuju, izvode zaključke...) 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

NA HRVATSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: Matematika

RAZRED: drugi

Cilj dopunske nastave je pružiti dodatnu podršku učenicima koji sporije usvajaju znanje ili su izostajali s nastave, te onima koji žele utvrditi svoje znanje, s ciljem razumijevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća te bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja, vještina i vještine iz nastavnog plana i programa. Uvježbavanje i primjena savladanih sadržaja.

Tema/Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
BROJEVI	-sluša -promatra -objašnjava -sudjeluje u radu i razgovoru, procjenjuje -zapisuje postupak -računa -provjerava -služi se e-udžbenikom -pretražuje -objašnjenja	- planira - priprema - daje objašnjenja - demonstrira i ilustrira -potiče učenike na primjenu naučenog u stvarnim životnim situacijama -organizira igrovne aktivnosti -provjerava ostvarenost ishoda	Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
GEOMETRIJA	-sluša -promatra -objašnjava -sudjeluje u radu i razgovoru, procjenjuje -zapisuje postupak -računa -provjerava -služi se e-udžbenikom -pretražuje -objašnjenja	- planira - priprema - daje objašnjenja - demonstrira i ilustrira -potiče učenike na primjenu naučenog u stvarnim životnim situacijama -organizira igrovne aktivnosti -provjerava ostvarenost ishoda organizuje igrov.aktivnosti, proverava ostvarenost ishoda	Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
MJERENJE I MJERENJA	-sluša -promatra -objašnjava -sudjeluje u radu i razgovoru, procjenjuje -zapisuje postupak -računa -provjerava -služi se e-udžbenikom -pretražuje -objašnjenja	- planira - priprema - daje objašnjenja - demonstrira i ilustrira -potiče učenike na primjenu naučenog u stvarnim životnim situacijama -organizira igrovne aktivnosti -provjerava ostvarenost ishoda	Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni

NA SRPSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: **Srpski jezik**

RAZRED: **prvi**

Cilj dopunske nastave- savladavanje teškoća pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
GOVORNA KULTURA	<ul style="list-style-type: none"> - usmeno odgovara -priča -prepričava -opisuje - stvara -učestvovuje u igrovnim aktivnostima - rešava kvizove 	<ul style="list-style-type: none"> -priprema didaktički materijal i upravlja procesom učenja - objašnjava - motiviše - podstiče - prati aktivnosti učenika - sluša 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
POČETNO ČITANJE I PISANJE (+ PRAVOPIS , GRAMATIKA I ORTOEPIJA)	<ul style="list-style-type: none"> - sluša - čita - analizira - piše - usmeno odgovara - priča - prepričava - opisuje - stvara - učestvovuje u igrovnim aktivnostima - rešava kvizove 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema didaktički materijal i upravlja procesom učenja - objašnjava - motiviše - podstiče - prati aktivnosti učenika - sluša 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
KNJIŽEVNOST	<ul style="list-style-type: none"> - sluša - čita - analizira - piše - usmeno odgovara - priča - prepričava - opisuje - stvara - učestvovuje u igrovnim aktivnostima - rešava kvizove - ilustruje 	<ul style="list-style-type: none"> -priprema didaktički materijal i upravlja procesom učenja - objašnjava - motiviše - podstiče - prati aktivnosti učenika - sluša 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: **Srpski jezik**

RAZRED: **drugi**

Cilj dopunske nastave- savladavanje teškoća pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
KNJIŽEVNOST	<ul style="list-style-type: none"> - sluša - čita - analizira - piše - usmeno odgovara - priča - prepričava - opisuje - stvara - učestvovuje u igrovnim aktivnostima - rešava kvizove - ilustruje 	<ul style="list-style-type: none"> -priprema didaktički materijal i upravlja procesom učenja - objašnjava - motiviše - podstiče - prati aktivnosti učenika - sluša 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
JEZIČKA KULTURA	<ul style="list-style-type: none"> -slušaju -čitaju -analiziraju -usmeno prepričavaju -pišu 	<ul style="list-style-type: none"> -objašnjava -motiviše -podstiče -prati aktivnosti učenika -sluša 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
JEZIK	<ul style="list-style-type: none"> -slušaju -čitaju -analiziraju -usmeno prepričavaju -pišu 	<ul style="list-style-type: none"> -objašnjava -motiviše -podstiče -prati aktivnosti učenika -sluša 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE: Srpski jezik

RAZRED: treći razred

Cilj dopunske nastave- savladavanje teškoća pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

Sadržaji programa	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
KNJIŽEVNOST	<ul style="list-style-type: none"> - izražajno čitaju tekst - slobodno i usmereno prepričavaju - odgovaraju na pitanja vezana za obrađeni književni tekst 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podstiče - diskutuje - analizira - motiviše - koordinira - navodi na povezivanje i primenumstečenog znanja - priprema sadržaje za čas 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
JEZIK	<ul style="list-style-type: none"> - sastavljaju rečenice - pišu po diktatu - razlikuju osnovne glagolske oblike - upotrebljavaju veliko slovo u pisanju višočlanih geografskih imena - pravilno pišu rečice li i ne, dvotačku, zapetu u nabranjanju, skraćenice - pravilno pišu oba pisma - uočavaju i razlikuju vrste reči (imenice, glagoli, pridevi, brojevi, lične zamenice) 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podstiče - diskutuje - analizira - motiviše - koordinira - navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja - priprema sadržaje za čas 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

<p style="text-align: center;">JEZIČKA KULTURA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prepričavaju tekst u celini i po delovima - po zajedničkom ili samostalno sačinjenom planu, o doživljajima - usmeno opisuje stvari iz neposrednog okruženja 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podstiče - diskutuje - analizira - motiviše - koordinira - navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja - priprema sadržaje za čas 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
---	---	--	--

NASTAVNI PREDMET: Srpski jezik

RAZRED: četvrti

CILj – savladavanje teškoća pri usvajanju gradiva pojedinih učenika i omogućavanje učeniku da gradivo savlada na časovima redovne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad. Cilj dopunske nastave je da se ubrza razvoj ličnosti učenika i omogući savlađivanje nastavnih sadržaja.

Sadržaji programa	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p style="text-align: center;">KNJIŽEVNOST</p>	<ul style="list-style-type: none"> -priprema materijal za analizu teksta -pomaže u razumevanju teksta 	<ul style="list-style-type: none"> -čita tekstove - odgovara na pitanja -učestvuje u razgovoru - postavlja pitanja 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
<p style="text-align: center;">JEZIK</p>	<ul style="list-style-type: none"> -prati -objašnjava način razlikovanja vrste reči i službe reči u rečenici -objašnjava postupak primene pravila 	<ul style="list-style-type: none"> -uočava i izdvaja službu reči - razlikuje vrstu reši i službu reči -piše nazive oblike reljefa -upotrebljava tačku, upitnik i uzvičnik -uočava i zapisuje oblike upravnog govora 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

JEZIČKA KULTURA	<ul style="list-style-type: none"> -priprema, motiviše, čita -usmeno izlaže -prikazuje, pokazuje -demonstrira -usmerava aktivnosti učenika -podstiče učenike da bogate rečnik 	<ul style="list-style-type: none"> -sluša, posmatra, priča, -čita, govori stihove, glumi -prepričava -učestvuje u razgovoru -koristi dečju štampu i nepoznate tekstove, -sastavlja priču 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
------------------------	---	--	--

NA HRVATSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM DOPUNSKJE NASTAVE: Hrvatski jezik

RAZRED: drugi

Cilj dopunske nastave je pružiti dodatnu podršku učenicima koji sporije usvajaju znanje ili su izostajali s nastave, te onima koji žele utvrditi svoje znanje, s ciljem razumijevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća te bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja, vještina i vještine iz nastavnog plana i programa.

Tema/Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
KNJIŽEVNOST	<ul style="list-style-type: none"> -sluša -promatra -objašnjava -sudjeluje u radu i razgovoru, procjenjuje -zapisuje postupak -računa -provjerava -služi se e-udžbenikom -pretražuje -objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> - planira - priprema - daje objašnjenja - demonstrira i ilustrira - potiče učenike -organizira igrovne aktivnosti -provjerava ostvarenost ishoda 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
JEZIK	<ul style="list-style-type: none"> -sluša -promatra -objašnjava -sudjeluje u radu i razgovoru, procjenjuje -zapisuje postupak -računa -provjerava -služi se e-udžbenikom -pretražuje -objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> - planira - priprema - daje objašnjenja - demonstrira i ilustrira - potiče učenike -organizira igrovne aktivnosti -provjerava ostvarenost ishoda 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
JEZIČNA KULTURA	<ul style="list-style-type: none"> -sluša -promatra -objašnjava 	<ul style="list-style-type: none"> - planira - priprema - daje objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Dijaloški

	<ul style="list-style-type: none"> -sudjeluje u radu i razgovoru -procjenjuje -zapisuje postupak -računa -provjerava -služi se e-udžbenikom -pretražuje -objašnjenja 	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrira i ilustrira -potiče učenike -organizira igrovne aktivnosti -provjerava ostvarenost ishoda 	Demonstrativni Tekstualni
--	--	--	------------------------------

NA SRPSKOM NASTAVNOM JEZIKU

DODATNA NASTAVA

RAZRED: **treći razred**

Cilj dodatne nastave- proširivanje i dodatno omogućavanje učeniku da gradivo dopuni novim saznanjem na časovima dodatne nastave, ne ispuštajući ih iz vida i kontrolisati svaki njihov dalji rad.

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
BROJEVI DO HILJADU	<ul style="list-style-type: none"> -primenjuje prethodno stečeno znanje - rešava problemske zadatke - procenjuje vrednost izraza - logički razmišlja i zaključuje -prepoznaje problem, raščlanjuje problemsku situaciju na delove, uočava veze između njih - uočava na primerima - upoređuje - uz pomoć nastavnika rešava testove sa ranijih takmičenja - čita, sluša, postavlja pitanja - prikuplja materijal - učestvuje u izradi panoa - istražuje - demonstrira - izveštava 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema za takmičenje - podstiče kreativnost motiviše na stvaralaštvo i istraživanje - podstiče na logičko razmišljanje - usmerava učenika ka rešavanju problema - razvija kod učenika: analitičko, sintetičko, induktivno i deduktivno mišljenje - postavlja problem - prilagođava metode sposobnostima učenika - prati beleži postignuća učenika 	<p>Monološki Dijaloški Tekstovni Individualni Demonstrativni IKT</p>

<p>GEOMETRIJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - primenjuje prethodno stečeno znanje - rešava problemske zadatke - logički razmišlja i zaključuje - konstruiše - preslikava geometrijsku figuru - koristi geometrijski pribor i softverske alate za crtanje - uočava na primerima - upoređuje - uz pomoć nastavnika rešava testove sa ranijih takmičenja - čita, sluša, postavlja pitanja - prikuplja materijal - učestvuje u izradi panoa - istražuje - demonstrira - izveštava 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema za takmičenje - podstiče kreativnost - motiviše na stvaralaštvo i istraživanje - podstiče na logičko razmišljanje - usmerava učenika ka rešavanju problema - razvija kod učenika: analitičko, sintetičko, induktivno i deduktivno mišljenje - postavlja problem - prilagođava metode sposobnostima učenika - prati beleži postignuća učenika 	<p>Monološki Dijaloški Tekstovni Individualni Demonstrativni IKT</p>
--------------------------	---	---	--

<p>MERENJE</p> <p>I MERE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - primenjuje prethodno stečeno znanje - rešava problemske zadatke - logički razmišlja i zaključuje - uočava na primerima - upoređuje veličine (dužina, masa, zapremina tečnosti i vreme) - meri površinu geometrijske figure zadatom merom - upoređuje i pretvara jedinice za merenje (dužine, mase, zapremine tečnosti i vremena) - koristi geometrijski pribor - uz pomoć nastavnika rešava testove sa ranijih takmičenja - čita, sluša, postavlja pitanja - prikuplja materijal - učestvuje u izradi panoa - istražuje - demonstrira - izveštava 	<ul style="list-style-type: none"> -priprema za takmičenje - podstiče kreativnost -motivise na stvaralaštvo i istraživanje -podstiče na logičko razmišljanje -usmerava učenika ka rešavanju problema -razvija kod učenika: <ul style="list-style-type: none"> -analitičko,sintetičko, induktivno i deduktivno mišljenje -postavlja problem -prilagođava metode sposobnostima učenika -prati -beleži postignuća učenika 	<p>Monološki Dijaloški Tekstovni Individualni Demonstrativni IKT</p>
--	--	--	--

NASTAVNI PREDMET: **Matematika**

RAZRED: **četvrti**

Cilj dodatne nastave je razvijanje logičkog mišljenja, postupka rešavanja problemskih zadataka. Razvijanje sposobnosti uočavanja bitnog u zadatku, razvijanje tačnosti i preciznosti pri radu, osposobljavanje učenika za samostalno rešavanje problema

Sadržaji programa	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
SKUP PRIRODNIH BROJEVA	<ul style="list-style-type: none"> -slušaju -čitaju -rešavaju zadatke prema uputstvima nastavnika -primenjuje prethodno stečena znanja -ovladava novim gramatičkim i pravopisnim zakonitostima -uočava na primerima -upoređuje -uz pomoć nastavnika rešava testove sa ranijih takmičenja 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje -motiviše za rad -priprema za takmičenje -podstiče na kreativnost -planira - osmišljava -izvodi nastavne aktivnosti -prilagođava metode rada sposobnostima učenika - objašnjava -demonstrira nastavnu materiju -priprema nastavna sredstva i ostali materijal za rad -koriguje rad učenika 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
MERE I MERENJE	<ul style="list-style-type: none"> -slušaju -čitaju -rešavaju zadatke prema uputstvima nastavnika -primenjuje prethodno stečena znanja -ovladava novim gramatičkim i pravopisnim zakonitostima -uočava na primerima -upoređuje -uz pomoć nastavnika rešava testove sa ranijih takmičenja 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje -motiviše za rad -priprema za takmičenje -podstiče na kreativnost -planira - osmišljava -izvodi nastavne aktivnosti -prilagođava metode rada sposobnostima učenika - objašnjava -demonstrira nastavnu materiju -priprema nastavna sredstva i ostali materijal za rad -koriguje rad učenika 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

GEOMETRIJA	<ul style="list-style-type: none"> -slušaju -čitaju -rešavaju zadatke prema uputstvima nastavnika -primenjuje prethodno stečena znanja -ovladava novim gramatičkim i pravopisnim zakonitostima -uočava na primerima -upoređuje -uz pomoć nastavnika rešava testove sa ranijih takmičenja 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje -motiviše za rad -priprema za takmičenje -podstiče na kreativnost -planira - osmišljava -izvodi nastavne aktivnosti -prilagođava metode rada sposobnostima učenika - objašnjava -demonstrira nastavnu materiju -priprema nastavna sredstva i ostali materijal za rad -koriguje rad učenika 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
-------------------	--	--	--

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE
 NASTAVNI PREDMET: **Engleski jezik**
 RAZRED: **od 1. do 4.**

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>Tekstovi</p> <p>Čitanje i pisanje</p> <p>Gramatički sadržaji</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sluša - čita - piše - razgovara - vežba -samostalno rešava postavljene zadatke 	<ul style="list-style-type: none"> -saopštava - govori - piše - motiviše - proverava - ukazuje na greške i ispravlja 	<p>Objašnjavanje pravila Radna jednostavnim primerima i rečenicama Korišćenje očiglednosti i postupnosti Prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika sistematsko praćenje rada svakog učenika</p> <ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

PROGRAM DODATNE NASTAVE
 NASTAVNI PREDMET: **Engleski jezik**
 RAZRED: **četvrti**

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>Gramatika</p> <p>Glagolski oblici</p> <p>Priprema za takmičenje</p> <p>Razvijanje veštine čitanja</p> <p>Bogaćenje vokabulara</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sluša - čita - piše - razgovara - vežba -samostalno rešava postavljene zadatke 	<ul style="list-style-type: none"> -saopštava - govori - piše - motiviše - proverava - ukazuje na greške i ispravlja 	<p>Objašnjavanje pravila Radna jednostavnim primerima i rečenicama Korišćenje očiglednosti i postupnosti Prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika sistematsko praćenje rada svakog učenika</p> <ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
<p>Razvijanje veštine pisanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sluša - čita - piše - razgovara - vežba -samostalno rešava postavljene zadatke 	<ul style="list-style-type: none"> -saopštava - govori - piše - motiviše - proverava -ukazuje na greške i ispravlja 	<p>Objašnjavanje pravila Radna jednostavnim primerima i rečenicama Korišćenje očiglednosti i postupnosti Prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika sistematsko praćenje rada svakog učenika</p> <ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

Razvijanje veštine govora	<ul style="list-style-type: none"> -sluša - čita - piše - razgovara - vežba -samostalno rešava postavljene zadatke 	<ul style="list-style-type: none"> -saopštava - govori - piše - motiviše - proverava -ukazuje na greške i ispravlja 	<p>Objašnjavanje pravila Radna jednostavnim primerima i rečenicama Korišćenje očiglednosti i postupnosti Prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika sistematsko praćenje rada svakog učenika</p> <ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

PROGRAM SEKCIJA I SLOBODNIH AKTIVNOSTI
 NASTAVNI PREDMET: **Engleski jezik**
 RAZRED: **od 1. do 4.**

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>UČENJE ENGLESKOG JEZIKA NAKREATIVAN NAČIN IZRADA PROJEKTA</p>	<p>-sluša - čita - piše - razgovara - vežba -samostalno rešava postavljene zadatke</p>	<p>-saopštava - govori - piše - motiviše - proverava -ukazuje na greške i ispravlja</p>	<p>Objašnjavanje pravila Radna jednostavnim primerima i rečenicama Korišćenje očiglednosti i postupnosti Prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika sistematsko praćenje rada svakog učenika</p> <p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>
<p>ENGLESKI KROZ DRUGE PREDMETE</p>	<p>-sluša - čita - piše - razgovara - vežba -samostalno rešava postavljene zadatke</p>	<p>-saopštava - govori - piše - motiviše - proverava -ukazuje na greške i ispravlja</p>	<p>Objašnjavanje pravila Radna jednostavnim primerima i rečenicama Korišćenje očiglednosti i postupnosti Prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika sistematsko praćenje rada svakog učenika</p> <p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>

NA SRPSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM RAZREDNIH SLOBODNIH AKTIVNOSTI

RAZRED: **od I do IV**

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>AKTIVNOSTI VEZANE ZA OBELEŽAVANJE OBIČAJA I PRAZNIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uočava - upoređuje - analizira - zaključuje - obnavlja - razlikuje - imenuje - postavlja pitanja - ilustruje - navodi primere 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podstiče - diskutuje - analizira - motiviše - koordinira - navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja - priprema sadržaje za čas 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad U Paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni
<p>AKTIVNOSTI VEZANE ZA RAZLIČITE SFERE INTERESOVANJA UČENIKA (zanimljivi matematički zadaci, dramatizacija tekstova i sl.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uočava i usvaja - posmatra - razmišlja - čita - piše - upoređuje - analizira - zaključuje - obnavlja - rešava zadatke - matematički se izražava - računa - razlikuje - imenuje - postavlja pitanja - usmeno kazuje stihove - glumi - crta 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podstiče - diskutuje - analizira - motiviše - koordinira - navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja - priprema sadržaje za čas 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

<p>RAZNE SPORTSKE AKTIVNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvija takmičarski duh - poštuje pravila ponašanja - poštuje mere bezbednosti - primeni pravila igre - prihvata i podnosi poraz i pobjedu - prihvata različitosti - negovanje tolerancije - razvija zdrave životne navike 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podstiče - diskutuje - analizira - motiviše - koordinira - navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja - priprema sadržaje za čas 	<p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad U Paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>
<p>UREĐENJE ŠKOLSKOG ENTERIJERA I EKSTERIJERA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvija potrebu za estetikom - razvija pravilan odnos čovek – priroda - razvija pravilan odnos prema životnoj sredini 	<ul style="list-style-type: none"> - usmerava - navodi - stvara situaciju - sugeriše - postavlja problem - podsticanje razvijanja pravilnog odnosa prema životnoj sredini - razvijanje estetike 	<p>Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad u paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni</p>
<p>AKTIVNOSTI VEZANE ZA BORAVAK U PRIRODI</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvija zdrave životne navike -razvijanje pravilnog odnosa prema životnoj sredini 	<ul style="list-style-type: none"> -usmerava -navodi -stvara situaciju -sugeriše -postavlja problem -podstiče -diskutuje -analizira -motiviše -koordinira -navodi na povezivanje i primenu stečenog znanja -priprema sadržaje za čas 	<p>individualni grupni frontalni kooperativni dijaloški rad u paru interaktivni tekstualni demonstrativni</p>

**PROGRAM IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI
NA HRVATSKOM NASTAVNOM JEZIKU**

RAZRED: I do IV

Cilj je poticanje individualnih sklonosti i interesa, sadržajno i kvalitetno korištenje slobodnog vremena obogaćivanje društvenog života i slobodnog vremena, razvijanje i njegovanje druženja i prijateljstva, druženje s vršnjacima kroz zajedničku gluma, pokazivanje sposobnosti, osamostaljivanje, razvijanje nekih vještina i drugo

Tema/Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p style="text-align: center;">DRUŠTVENE AKTIVNOSTI</p> <p style="text-align: center;">TEHNIČKE AKTIVNOSTI</p> <p style="text-align: center;">HUMANITARNE AKTIVNOSTI</p> <p style="text-align: center;">SPORTSKE AKTIVNOSTI</p> <p style="text-align: center;">KULTURNE AKTIVNOSTI</p>	<p>-započinje i usmerava razgovor i diskusiju</p> <p>-podstiče saradnju i timski rad učenika</p> <p>-motiviše i podstiče učenike da učestvuju i razvijaju svoje sposobnosti</p> <p>-zajedno sa učenicima vrednuje rezultate učešća u različim vannastavnim aktivnostim</p>	<p>- planira učešće</p> <p>-priprema se</p> <p>-učestvuje</p> <p>-podstiče druge i daje primer</p> <p>-analizira svoj i rad drugih</p> <p>-planira sa drugim učenicima akcije i učestvuje u samoocenjivanju i vrednovanju rezultata rada</p>	<p>Individualni</p> <p>Frontalni</p> <p>Dijaloški</p> <p>Demonstrativni</p> <p>Tekstualni</p>

VIŠI RAZREDI

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 5. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
služba reči u rečenici; - morfologija (vrste reči); - glagolski oblici; - čitanje i recitovanje; - padeži;	9	- sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor;	- saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih;	- objašnjavanje pravila - rad na jednostavnim primerima i rečenicama - korišćenje očiglednosti i postupnosti - prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika; - sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 5. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
- kategorije reči; - služba reči u rečenici; - značenje i upotreba	9	- sluša; - čita; - piše;	- slušanje; - čitanje; - izlaganje; - razgovor; - motivacija;	- rad na izuzecima i komplikovanijim primerima; - korišćenje induktivnih i deduktivnih pristupa;

padeža; - pravopisne norme;		- govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor; - rešava testove sa prošlogodišnjih takmičenja;	-proverava primenu usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka;	-sistematsko praćenje napredovanja učenika;
--------------------------------	--	--	--	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 6. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Jezik: - tvorba reči; - glasovi i glšovne promene; - prosti i složeni glagolski oblici; - pravopisne vežbe;	9	- sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor;	- saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih;	- objašnjavanje pravila - rad na jednostavnim primerima i rečenicama - korišćenje očiglednosti i postupnosti -prilagodavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika; -sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 6. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Jezik: - tvorba reči; - glasovi i glsovne promene; - prosti i složeni glagolski oblici; - pravopisne vežbe;	9	- sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor; - rešava testove sa prošlogodišnjih takmičenja;	-slušanje; -čitanje; -izlaganje; -razgovor; -motivacija; -proverava primenu usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka;	- rad na izuzecima i komplikovanijim primerima; -korišćenje induktivnih i deduktivnih pristupa; -sistematsko praćenje napredovanja učenika; -testovi sa takmičenja;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 7. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Jezik: - lični i nelični glagolski oblici; - predikatska i komunikativna rečenica; - sistem nezavisnih rečenica u naporednom odnosu; - sistem zavisnih rečenica; - pravopisne vežbe;	9	- sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor;	- saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih;	- objašnjavanje pravila - rad na jednostavnim primerima i rečenicama (osnovni nivo); - korišćenje očiglednosti i postupnosti; - prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika; - sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 7. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>Jezik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lični i nelični glagolski oblici; - predikatska i komunikativna rečenica; - sistem nezavisnih rečenica u naporednom odnosu; - sistem zavisnih rečenica; - pravopisne vežbe; 	<p>9</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor; - rešava testove sa prošlogodišnjih takmičenja; 	<ul style="list-style-type: none"> -slušanje; -čitanje; -izlaganje; -razgovor; -motivacija; -proverava primenu usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka; 	<ul style="list-style-type: none"> - rad na izuzecima i komplikovanijim primerima (napredni nivo); -korišćenje induktivnih i deduktivnih pristupa; -sistematsko praćenje napredovanja učenika; -testovi sa takmičenja;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 8. RAZRED**NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK**

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Jezik: - vrste reči; -glasovi i glasovne promene; - predikatska i komunikativna rečenica; - sistem nezavisnih rečenica u naporednom odnosu; - padežni sistem; - građenje reči; - sistem zavisnih rečenica; - pravopisne vežbe;	9	- sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor;	- saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih;	- objašnjavanje pravila - rad na jednostavnim primerima i rečenicama (osnovni nivo); - korišćenje očiglednosti i postupnosti; -prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika; -sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 8 . RAZRED**NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK**

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
- vrste reči; -glasovi i glasovne	9	- sluša;	-slušanje; -čitanje; -izlaganje;	- rad na izuzecima i komplikovanijim primerima (napredni

<p>promene;</p> <ul style="list-style-type: none"> - predikatska i komunikativna rečenica; - sistem nezavisnih rečenica u naporednom odnosu; - padežni sistem; - građenje reči; - sistem zavisnih rečenica; - pravopisne vežbe; 	<ul style="list-style-type: none"> - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor; - rešava testove sa prošlogodišnjih takmičenja; 	<ul style="list-style-type: none"> -razgovor; -motivacija; -proverava primenu usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka; 	<p>nivo);</p> <ul style="list-style-type: none"> -korišćenje induktivnih i deduktivnih pristupa; -sistematsko praćenje napredovanja učenika; -testovi sa takmičenja;
---	--	--	---

PROGRAM PRIPREMNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: SRPSKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Veština čitanja i razumevanja pročitnog	3	<ul style="list-style-type: none"> - čitanje, slušanje, - upoređivanje, - samostalno - zaključivanje, - praktično - primenjivanje; - letimično čitanje; 	<ul style="list-style-type: none"> - saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške - i ispravlja ih; 	<ul style="list-style-type: none"> - monološki; - dijaloški; - tekstovni; - individualni; - timski rad; - izrada Zbirke zadataka za završni ispit;
Pisano izražavanje	3	<ul style="list-style-type: none"> - prilagođava medijumu izražavanja* (govoru, odnosno pisanju), temi, prilici i slčno; - prepoznaje i upotrebljava odgovarajuće jezičke varijetete (formalni ili neformalni); - primenjuje pravopisnu normu (iz svake pravopisne oblasti) u jednostavnim primerima; 	<ul style="list-style-type: none"> - saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške - i ispravlja ih; 	<ul style="list-style-type: none"> - monološki; - dijaloški; - tekstovni; - individualni; - timski rad; - izrada Zbirke zadataka za završni ispit;
Gramatika, leksika,	6	<ul style="list-style-type: none"> - određuje rečnične i sintagmatske članove u 	<ul style="list-style-type: none"> - saopštava; - objašnjava; 	<ul style="list-style-type: none"> - monološki; - dijaloški;

narodni i književni jezik		<p>tipičnim (školskim) primerima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravilno upotrebljava padeže u rečenici i sintagmi; - pravilno upotrebljava glagolske oblike (osim imperfekta); prepoznaje birokratski jezik kao nepoželjan način izražavanja;* - određuje rečenične i sintagmatske članove u složenijim primerima; - prepoznaje glavna značenja padeža u sintagmi i rečenici; - prepoznaje glavna značenja i funkcije glagolskih oblika; poznaje glavna značenja padeža i glavna značenja glagolskih oblika (ume da ih objasni i zna terminologiju u vezi s njima); - poznaje i imenuje podvrste sintaksičkih jedinica (vrste sintagmi, nezavisnih i zavisnih predikatskih rečenica); 	<ul style="list-style-type: none"> - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške - i ispravlja ih; 	<ul style="list-style-type: none"> - tekstovni; - individualni; - timski rad; - izrada Zbirke zadataka za završni ispit;
Književnost	6	<ul style="list-style-type: none"> - uočava bitne elemente književnoumetničkog teksta: motiv, temu, fabulu, vreme i mesto radnje, lik... - ima izgrađenu potrebu za čitanjem književnoumetničkih tekstova i poštuje nacionalno, književno i umetničko nasleđe;* - određuje motive, ideje, kompoziciju, formu, karakteristike lika (psihološke, sociološke, etičke) i njihovu međusobnu povezanost; - tumači različite elemente književnoumetničkog 	<ul style="list-style-type: none"> - saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške - i ispravlja ih; 	<ul style="list-style-type: none"> - monološki; - dijaloški; - tekstovni; - individualni; - timski rad; - izrada Zbirke zadataka za završni ispit;

		<p>dela pozivajući se na samo delo;</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražava svoj stav o konkretnom delu i argumentovano ga obrazlaže. 		
--	--	--	--	--

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK,5.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK	5	<p>Čita,piše,upoređuje,zapaža, analizira,aktivno učestvuje u dijalogu,koriguje greške u izgovoru,usvaja nove pojmove, primenjuje stečena znanja na zadacima, zaključuje, sistematizuje.</p> <p>Piše, ćirilicom i latinicom, sastav od 8 do15 rečenica u vezi sa obrađenim tekstovima i tematikom koja je predviđena programom, koristeći poznatu leksiku i uvežbavane gramatičke strukture, poštujući pravopisnu normu u tipičnim primerima.</p>	<p>Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>
KNJIŽEVNOST	4	<p>Odgovara na pitanja o pročitanom tekstu (ko, šta, gde, kako, zašto)</p> <p>– razlikuje osnovno i preneseno značenje – određuje temu, glavni motiv i likove, prepričava osnovnu sadržinu</p>	<p>Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.</p> <p>saopštava;</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

		<p>književnog dela</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje sopstveni doživljaj književnog dela – prepoznaje slične motive u književnim delima na maternjem jeziku 	<ul style="list-style-type: none"> - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih; 	
JEZIČKA KULTURA	3	<ul style="list-style-type: none"> – prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) događaj iz svog života – prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) obrađen narativni ili kraći informativni tekst – obrazlaganje u kratkim crtama nekih svojih ideja, predloga i sl. – izražajno čita prethodno obrađeni poetski tekst – određuje osnovni smisao teksta u celini – sastavlja kraći narativni i informativni tekst – sastavljanje kraćih planova za prepričavanje događaja (iz školskog života i sl.) – prepriča sa sažimanjem narativni ili informativni tekst prema datom planu – napiše čestitku, poziv i obaveštenje, poštujući jezičku i ortografsku 	<p>saopštava;</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih; 	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

		normu		
--	--	-------	--	--

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK, 5.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK Gramatičke celine ,vrste reči,služba reči ,padeži, pravopis	10	čita, piše, upoređuje, zapaža, analizira, aktivno učestvuje u dijalogu, koriguje greške u izgovoru, usvaja nove pojmove, primenjuje stečena znanja na zadacima, zaključuje, sistematizuje	-sluša,čita,izlaže -razgovor;motivacija; -proverava primenu Usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka;	metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu, pisana metoda, metoda demonstracije -sistematsko praćenje napredovanja učenika;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK,6.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK	6	Čita,piše,upoređuje,zapaža, analizira,aktivno učestvuje u dijalogu,koriguje greške u izgovoru,usvaja nove pojmove, primenjuje stečena znanja na zadacima, zaključuje, sistematizuje. Piše, ćirilicom i latinicom, sastav od 15 do 30 rečenica u vezi sa obrađenim tekstovima i tematikom koja je predviđena programom, koristeći poznatu leksiku i	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu, pisana metoda, metoda demonstracije

		<p>uvežbavane gramatičke strukture, poštujući pravopisnu normu u tipičnim primerima.</p> <p>Koristi osnovne rečenične modele: gramatički subjekat, prost i složen glagolski predikat, prost kopulativni predikat, pravi objekat, nepravi objekat uz najfrekventnije glagole, priloške odredbe i dopune; koristi osnovne vrste zavisnih rečenica (vremenske, namerne, uzročne, izrične, odnosne).</p> <p>Koristi prezent, perfekat, futur I i imperativ u njihovim osnovnim značenjima.</p> <p>Razume pojam padeža; prepoznaje pravilne padežne oblike i pokušava da ih upotrebi u pisanju i govoru.</p>		
KNJIŽEVNOST	3	<p>Odgovara na pitanja o pročitanom tekstu (ko, šta, gde, kako, zašto)</p> <ul style="list-style-type: none"> – razlikuje osnovno i preneseno značenje – određuje temu, glavni motiv i likove, prepričava osnovnu sadržinu književnog dela – opisuje sopstveni doživljaj književnog dela – prepoznaje slične motive u književnim delima na 	<p>Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.</p> <p>saopštava;</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške 	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

		maternjem jeziku	i ispravlja ih;	
JEZIČKA KULTURA	3	<ul style="list-style-type: none"> – prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) događaj iz svog života – prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) obrađen narativni ili kraći informativni tekst – obrazlaganje u kratkim crtama nekih svojih ideja, predloga i sl. – izražajno čita prethodno obrađeni poetski tekst – određuje osnovni smisao teksta u celini – sastavlja kraći narativni i informativni tekst – sastavljanje kraćih planova za prepričavanje događaja (iz školskog života i sl.) – prepriča sa sažimanjem narativni ili informativni tekst prema datom planu – napiše čestitku, poziv i obaveštenje, poštujući jezičku i ortografsku normu 	<ul style="list-style-type: none"> saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške <p>i ispravlja ih;</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK, 6.R

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK Gramatičke celine ,vrste reči,služba reči ,padeži, glagolska vremena pravopis	10	čita, piše, upoređuje, zapaža, analizira, aktivno učestvuje u dijalogu, koriguje greške u izgovoru, usvaja nove pojmove, primenjuje stečena znanja na zadacima, zaključuje, sistematizuje	-sluša,čita,izlaže -razgovor;motivacija; -proverava primenu Usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka;	metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu, pisana metoda, metoda demonstracije -sistematsko praćenje napredovanja učenika;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK,7.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK	5	Konstruisanje i uvežbavanje najosnovnijih modela prostih rečenica imenuje predmete i bića – u pismenom i usmenom iskazu upotrebljava proširene rečenice Aktivno koristi leksički fond preko 1.000 reči. Koristi osnovne rečenične modele: gramatički subjekat, prost i složen glagolski predikat, prost kopulativni predikat, pravi objekat, nepravilni objekat uz najfrekventnije glagole,	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu, pisana metoda, metoda demonstracije

		<p>priloške odredbe i dopune; koristi osnovne vrste zavisnih rečenica (vremenske, namerne, uzročne, izrične, odnosne).</p> <p>Poznaje pravila kongruencije (predikata sa subjektom, atributa sa imenicom) i pokušava da ih primeni u pisanju i govoru.</p>		
KNJIŽEVNOST	3	<p>Odgovara na pitanja o pročitanoj tekstu (ko, šta, gde, kako, zašto)</p> <ul style="list-style-type: none"> – razlikuje osnovno i preneseno značenje – određuje temu, glavni motiv i likove, prepričava osnovnu sadržinu književnog dela – opisuje sopstveni doživljaj književnog dela – prepoznaje slične motive u književnim delima na maternjem jeziku 	<p>Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.</p> <p>saopštava;</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške i ispravlja ih; 	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>
JEZIČKA KULTURA	3	<ul style="list-style-type: none"> – prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) događaj iz svog života – prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) obrađen 	<p>saopštava;</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjava; - motiviše; - proverava; - ukazuje na greške 	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

		<p>narativni ili kraći informativni tekst</p> <ul style="list-style-type: none"> – obrazlaganje u kratkim crtama nekih svojih ideja, predloga i sl. – izražajno čita prethodno obrađeni poetski tekst – određuje osnovni smisao teksta u celini – sastavlja kraći narativni i informativni tekst – sastavljanje kraćih planova za prepričavanje događaja (iz školskog života i sl.) – prepriča sa sažimanjem narativni ili informativni tekst prema datom planu – napiše čestitku, poziv i obaveštenje, poštujući jezičku i ortografsku normu 	i ispravlja ih;	
--	--	--	-----------------	--

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK, 7.R

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK Gramatičke celine ,vrste reči,služba reči ,padeži, glagolska vremena	10	čita, piše, upoređuje, zapaža, analizira, aktivno učestvuje u dijalogu, koriguje greške u izgovoru, usvaja nove pojmove, primenjuje stečena znanja na	-sluša,čita,izlaže -razgovor;motivacija; -proverava primenu Usvojenih gramatičkih celina;	metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu, pisana metoda, metoda demonstracije -sistematsko praćenje

pravopis		<p>zadacima, zaključuje, sistematizuje</p> <p>Podrazumeva sigurnu i kritičku upotrebu elektronskih medija u učenju, u slobodnom vremenu i komuniciranju.</p> <p>Pronalazi moguća rešenja .</p> <p>Upoređuje različita moguća rešenja.</p> <p>Aktivno sluša i postavlja relevantna pitanja.</p>	<p>-proveravanje urađenih zadataka;</p> <p>Osposobljavanje učenika za samostalno pismeno i usmeno izražavanje uz primenu i poštovanje pravopisne norme; sticanje, proširivanje, usvajanje i primenjivanje stečenih znanja o vrstama reči.</p>	napredovanja učenika;
----------	--	--	---	-----------------------

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK,8.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK	5	<p>Upotrebljava preko 1000 reči uključujući osnovne pojmove iz školskih predmeta,</p> <p>U govoru i pisanju uobličava složenije sintagme i koristi zavisne rečenice (uvedene veznicima i najfrekventnijim vezničkim spojevima).</p> <p>Upotrebljava potencijal za učtivo izražavanje želje; razume iskaze u kojima se upotrebljava prezent za budućnost i prošlost; razume značaj glagolskog vida za razlikovanje</p>	<p>Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

		<p>značenja u tipičnim slučajevima.</p> <p>Pravilno upotrebljava padežne oblike u osnovnim sintaksičkim strukturama i primenjuje pravila kongruencije.</p> <p>U glasnom čitanju poznatog teksta poštuje mesto akcenta u reči.</p> <p>Razume sadržaj jasnog standardnog kazivanja normalnim tempom o stvarima, osobama i aktivnostima koje su deo svakodnevnog života i sadržaj emisija elektronskih medija o poznatoj temi.</p> <p>Pravilno upotrebljava osnovne strukture u svakodnevnoj komunikaciji u funkciji uljudnog obraćanja i oslovljavanja, traženja dopuštenja i iskazivanja stava.</p> <p>Razume tekst srednje dužine pisan ćirilicom i latinicom.</p>		
KNJIŽEVNOST	3	<p>Tumači odabrana dela različitih književnih žanrova koristeći književnoteorijsko znanje stečeno na časovima maternjeg jezika: bajku i basnu, autorsku pripovetku, lirsku pesmu,</p>	<p>Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.</p> <p>saopštava;</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p>

		<p>biografiju, autobiografiju, dnevnik i putopis; ume da odredi temu, glavni događaj i vreme i mesto dešavanja radnje i da izdvoji likove (koji su nosioci radnje) u odabranom (jezički prilagođenom) književnoumetničkom tekstu; prepoznaje rimu, stih i strofu u lirskoj pesmi.</p> <p>Uz pomoć rečnika čita i razume šaljive narodne priče, narodne pesme i prilagođene izborne književnoumetničke i književnonaučne tekstove.</p> <p>Ume da prepriča kraći narativni književnoumetnički tekst (prema zadatom planu) uz isticanje bitnih pojedinosti.</p> <p>Razume sadržaj jasnog standardnog kazivanja normalnim tempom o stvarima, osobama i aktivnostima koje su deo svakodnevnog života i sadržaj emisija elektronskih medija o poznatoj temi.</p>	<p>- objašnjava;</p> <p>- motiviše;</p> <p>- proverava;</p> <p>- ukazuje na greške i ispravlja ih;</p>	
JEZIČKA KULTURA	3	<p>– prepričavanje (sa sažimanjem ili bez sažimanja) događaj iz svog života</p> <p>–prepričavanje (sa</p>	<p>saopštava;</p> <p>- objašnjava;</p> <p>- motiviše;</p> <p>- proverava;</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda</p>

		<p>sažimanjem ili bez sažimanja) obrađen narativni ili kraći informativni tekst</p> <ul style="list-style-type: none"> – obrazlaganje u kratkim crtama nekih svojih ideja, predloga i sl. – izražajno čita prethodno obrađeni poetski tekst – određuje osnovni smisao teksta u celini – sastavlja kraći narativni i informativni tekst – sastavljanje kraćih planova za prepričavanje događaja (iz školskog života i sl.) – prepriča sa sažimanjem narativni ili informativni tekst prema datom planu – napiše čestitku, poziv i obaveštenje, poštujući jezičku i ortografsku normu učestvuje u svakodnevnoj komunikaciji koristeći izraze u skladu sa govornom situacijom; - govori o poznatim temama, postavlja pitanja, daje odgovore, samostalno izlaže u skladu sa predviđenim temama i sadržajima 	<p>- ukazuje na greške i ispravlja ih;</p>	<p>demonstracije</p>
--	--	---	--	----------------------

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK, 8.R

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
JEZIK Gramatičke celine ,vrste reči,služba reči ,padeži, glagolska vremena,rečenice,pravopis	10	<p>čita, piše, upoređuje, zapaža, analizira, aktivno učestvuje u dijalogu, koriguje greške u izgovoru, usvaja nove pojmove, primenjuje stečena znanja na zadacima, zaključuje, sistematizuje</p> <p>Podrazumeva sigurnu i kritičku upotrebu elektronskih medija u učenju, u slobodnom vremenu i komuniciranju.</p> <p>Pronalazi moguća rešenja .</p> <p>Upoređuje različita moguća rešenja.</p> <p>Aktivno sluša i postavlja relevantna pitanja.</p>	<p>-sluša,čita,izlaže</p> <p>-razgovor;motivacija;</p> <p>-proverava primenu usvojenih gramatičkih celina;</p> <p>-proveravanje urađenih zadataka;</p> <p>Osposobljavanje učenika za samostalno pismeno i usmeno izražavanje uz primenu i poštovanje pravopisne norme; sticanje, proširivanje, usvajanje i primenjivanje stečenih znanja o vrstama reči,službi reči,sintagmi.</p>	<p>metoda izlaganja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu,</p> <p>pisana metoda, metoda demonstracije</p> <p>-sistematsko praćenje napredovanja učenika;</p>

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Hrvatski jezik

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
1.Zamjenice (vrste,	2	Rješavanje zadataka na ploči i nastavnim listićima,	Objašnjavanje, navođenje primjera,	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na

sklonidba)		analiziranje pogrešaka u pisanoj provjeri znanja.	diktiranje, postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	nastavnim listićima ili PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.
2. Glagoli (konjugacija, infinitiv)	1	Učenici rješavaju zadatke na ploči i nastavnim listićima, navode svoje primjere glagola u infinitivu.	Objašnjavanje, navođenje primjera, diktiranje, postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na nastavnim listićima ili PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.
3. Glagoli po vidu i predmetu radnje	2	Učenici rješavaju zadatke na ploči i nastavnim listićima, navode svoje primjere glagola po vidu i predmetu radnje.	Objašnjavanje, navođenje primjera, diktiranje, postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na nastavnim listićima ili PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.
4. Glagolski pridjevi i glagolske imenice	2	Učenici rješavaju zadatke na ploči i nastavnim listićima, navode svoje primjere glagolskih pridjeva i glagolskih imenica.	Objašnjavanje, navođenje primjera, diktiranje, postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na nastavnim listićima ili PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.
5. Glagolska vremena	3	Učenici rješavaju zadatke na ploči i nastavnim listićima vezane za	Objašnjavanje, navođenje primjera, diktiranje,	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na nastavnim listićima ili

		sadašnje glagolsko vrijeme te prošla (aorist, imperfekt, perfekt, pluskvamperfekt) i buduća vremena (futura I. i futura II.), navode svoje primjere glagola u prezentu, perfektu i futuru.	postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.
6. Imperativ i kondicional	3	Učenici rješavaju zadatke na ploči i nastavnim listićima, navode svoje primjere glagola u imperativu i kondicionalima.	Objašnjavanje, navođenje primjera, diktiranje, postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na nastavnim listićima ili PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.
7. Vrste predikata	2	Učenici rješavaju zadatke na ploči i nastavnim listićima, navode svoje primjere imenskih i glagolskih predikata.	Objašnjavanje, navođenje primjera, diktiranje, postavljanje zadataka, projekcija primjera na PowerPoint prezentaciji, rješavanje oglednih zadataka iz pisanih provjera.	Učenici dobivaju ogledne zadatke za rješavanje na nastavnim listićima ili PowerPoint prezentaciji ili ih zapisuju na ploču i rješavaju pred nastavnikom.

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET:

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
1. Govorne vježbe i jezične vježbe	3	Sluša, čita i piše u skladu s pravogovornom i pravopisnom normom.	Objašnjava Motivira učenika za rad Postavlja zadatke	Rad na ulomcima i tekstovima iz udžbenika. Sistematsko praćenje rada svakog učenika.

			Ukazuje na pogreške i odstupanja od normi.	
2. Stilska analiza pjesme i razumijevanje	2	Čita pjesme, uočava njihovu problematiku, analizira sadržaj pjesme i ostale sastavnice, zapisuje i izlaže rezultate.	Objašnjava pravila. Motivira učenika za rad. Postavlja zadatke. Ukazuje na odstupanja.	Rad na pjesmama iz čitanke i s nastavnih listića. Sistematsko praćenje rada učenika.
3. Pravopisne vježbe i jezično izražavanje	4	Čita tekstove u kojima su pogreške i ispravlja ih u skladu s pravopisnom i gramatičkom normom, zapisuje kraće sastavke pazeći na pravila.	Objašnjava pravila. Motivira učenika za rad. Postavlja zadatke i daje upute. Ukazuje na pogreške.	Rad na zadacima na nastavnim listićima, pisanje kraćih sastavaka u bilježnicama, zapisivanje rečenica na ploči. Sistematsko praćenje rada učenika.

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 5.RAZRED

NASTAVNI PREDMET:MATEMATIKA

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
PRIRODNI BROJEVI I DELJIVOST	5	- Shvataju pojam deljivosti. - Znaju da rastavljaju brojeve na proste činioce. - Umeju da određuju najmanji zajednički sadržalac i najveći zajednički delilac. - Znaju da izdvoje brojeve deljive sa 2,3,4,5,9 i 25 iz datog skupa brojeva.	dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima	-Objasniti pojam deljivosti. - Demonstrirati deljivost sa 2, 3, 4, 5 ,9 i 25 na adekvatnim primerima. - Objasniti pojam prostog i složenog broja. - Rastavljati brojeve na proste činioce. - Vežbati određivanje NZS i NZD
OSNOVNI POJMOVI GEOMETRIJE	5	-Imenuju osnovne geometrijske pojmove. -Znaju odnos dve prave i grafički ga prikazuju. -Prenose dužinu duži	dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima	-Objasniti osnovne geometrijske pojmove. -Demonstrirati odnos dve prave. -Uvežbavati prenošenje

		<p>pomoću šestara.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Preslikavaju centralnom simetrijom duži i geometrijske oblike. -Razlikuju pojmove kružnica i krug, prepoznaju poluprečnik, prečnik, tangentu i sečicu, znaju međusobni odnos dve kružnice. 		<p>duži.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Uvežbavati konstrukcije centralnom simetrijom. -Utvrđiti pojmove krug, kružnica, poluprečnik, prečnik, tangenta, sečica i odnos između dve kružnice.
UGAO	5	<ul style="list-style-type: none"> -Umeju da prenose uglove. -Pravilno koriste uglomer. - Umeju da konstruktivno sabiraju i oduzimaju uglove. -Umeju da sabiraju i oduzimaju mere uglova. - Razlikuju vrste uglova. 	<p>dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Ponoviti osnovne pojmove kod ugla. -Demonstrirati prenošenje uglova,upoređivanje , sabiranje i oduzimanje. - Pojasniti razliku između uglova. - Obučiti učenike da pravilno koriste uglomer.
RAZLOMCI	12	<ul style="list-style-type: none"> -Umeju da pročitaju i zapišu razlomak. -Pravilno proširuju i skraćuju razlomke. -Upoređuju razlomke istih i različitih imenilaca. - Umeju da sabiraju i oduzimaju razlomke. - Znajuju da sabiraju i oduzimaju brojeve u decimalnom zapisu. - Pravilno rešavaju jednačine i nejednačine sa sabiranjem i oduzimanjem. - Pravilno rešavaju zadatke sa množenjem i deljenjem razlomaka i decimalnih zapisa. - Umeju da prikažu rešenje nejednačine na brojevnoj polupravoj. 	<p>dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Ponoviti čitanje i pisanje razlomaka. -Demonstrirati proširivanje i skraćivanje razlomaka. -Uvežbavati upoređivanje razlomaka. -Demonstrirati sabiranje i oduzimanje razlomaka kroz odabrane zadatke. - Ponoviti sabiranje i oduzimanje u decimalnom zapisu. - Rešavati jednostavnije jedna čine i nejednačine sa sabiranjem i oduzimanjem - Rešavati jednostavnije zadatke sa množenjem i deljenjem razlomaka i decimalnih zapisa. - Rešavati jednostavnije jednačine i nejednačine
OSNA SIMETRIJA	3	<ul style="list-style-type: none"> - Znajuju da konstruišu simetralu duži i ugla. - Umeju da podele duž i 	<p>dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Demonstrirati konstrukciju simetrale duži i ugla.

		ugao na jednake delove.	na primerima	- Rešavati lakše zadatke primenom navedenih konstrukcija.
--	--	-------------------------	--------------	---

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 5.RAZRED

NASTAVNI PREDMET:MATEMATIKA

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
SKUPOVI	5	-Otkrivaju rešenja kao i više načina za rešavanje problema. - Primenjuju znanje iz skupova na realne situacije. - Umeju grafički da prikažu skupove, kao i na osnovu grafičkog prikaza da navedu elemente skupa. -Umeju da postave odgovarajući brojevni izraz i da ga izračunaju	Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima	-Postaviti problem za pronalaženje rešenja. -Rešavati složene tekstualne zadatke primenom skupova. -Rešavati izraze sa više skupovnih operacija. -Rešavati složene brojevne izraze. -Rešavati zadatke sa takmičenja.
GEOMETRIJSKI OBJEKTI	5	-Crtaju i konstruišu, po potrebi, geometrijske objekte (prava, duž, poluprava, ravan, kružnica, krug, ugao i dr.). -Uočavaju položaje geometrijskih figura.	Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima	- Razlikovati uzajamni položaj pravih. -Ukazivati na uzajamni položaj kružnica u zavisnosti od centralnog rastojanja.
DELJIVOST BROJEVA	5	-Poznaju deljivost prirodnih brojeva i osnovna pravila deljivosti i operišu sa pojmom deljivosti u problemskim situacijama. -Umeju da određuju najmanji zajednički sadržalac i najveći zajednički delilac, kao i da ih primene na	Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima	-Primenjivati pravila deljivosti. -Na osnovu osnovnih pravila deljivosti, izvoditi pravila deljivosti na složene brojeve. -Primenjivati pravila na tekstualne zadatke. -Navoditi na zaključivanje u kojim situacijama se koristi NZS

		tekstualne zadatke.		i NZD.
RAZLOMCI	12	<p>-Shvataju pojam razlomka, umeju da ga zapisuju na razne načine i vrše prelaz s jednog načina na drugi ali i da računaju složenije brojevine izraze sa njima.</p> <p>-Umeju da upoređuju razlomke i da ih predstavljaju na brojevnoj pravoj.</p> <p>-Imaju dovoljnu uvežbanost u izvođenju osnovnih računskih operacija s razlomcima (u oba zapisa).</p> <p>-Mogu da čitaju, sastavljaju i računaju jednostavnije brojevine izraze i da ih koriste u realnim situacijama.</p> <p>-Umeju da rešavaju jednačine i nejednačine s razlomcima.</p> <p>- Znaju izračunati aritmetičku sredinu brojeva.</p> <p>- Znaju šta je razmera i umeju da je primene.</p> <p>- Uviđaju matematički sadržaj u tekstualnim zadacima i izražavaju ga matematičkim jezikom.</p>	<p>Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima</p>	<p>-Smislaono shvatati razlomke.</p> <p>-Uvežbavati skraćivanja i proširivanja razlomaka, kao i pretvaranja razlomka u decimalni zapis i obrnuto.</p> <p>-Vežbati složene zadatke sa upoređivanjem.</p> <p>-Vežbati zadatke sa takmičenja.</p> <p>-Uočavati postupak rešavanja tipskih zadataka.</p> <p>-Razvijati deduktivno zaključivanja.</p> <p>-Uvežbavati prioritet računskih operacija.</p> <p>-Rešavati jednačine i nejednačine sa razlomcima.</p> <p>-Izračunavati aritmetičku sredinu i uočavati njenu primenu.</p> <p>-Uvežbavati množenje i deljenje u oba zapisa.</p>
UGAO	5	<p>-Crtaju , uočavaju problem i tragaju za rešenjem.</p> <p>-Računaju sa uglovima uključujući i pretvaranje ugaonih mera.</p> <p>-Poznaju uglove uz transversalu paralelnih pravih, uglove s paralelnim kracima i</p>	<p>Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima</p>	<p>-Uvežbavati izvođenje računskih operacija sa sa različitim ugaonim merama.</p> <p>-Ukazivati na primenu uglova.</p> <p>-Logičko zaključivati o veličini ugla i njegovom određivanju na osnovu slike.</p>

		njihova svojstva, takođe umeju da crtaju pravu paralelnu datoj pravoj.		
OSNA SIMetriJA	3	-Poznaju osnu simetriju i njena svojstva, a umeju da konstruišu i simetrane duži, simetrane ugla, konstruišu simetrične tačke, simetrične figure u odnosu na datu pravu kao i normale na datu pravu kroz datu tačku. -Primenjuju osobine simetrane i konstruišu tražene skupove tačaka.	Pripremanje diferenciranih zadataka, usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima	-Usvojiti primenu osobina simetrane duži i ugla. -Konstruisati osnosimetrične figure i skup tačaka. -Uvideti primenu u svakodnevnom životu i povezivati gradivo.

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 6.RAZRED

NASTAVNI PREDMET:MATEMATIKA

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
CELI BROJEVI	5	-Određuju suprotne cele brojeve. -Određuju apsolutnu vrednost celog broja. -Predstavljaju cele brojeve na brojevnoj pravoj. -Rešavaju zadatke sa sabiranjem, oduzimanjem, množenjem i deljenjem celih brojeva.	dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima	-Utvrđiti pojam suprotnog broja i pojam apsolutne vrednosti celog broja. -Predstaviti cele brojeve na brojevnoj pravoj. -Utvrđiti osnovne operacije s prirodnim i celim brojevima, kao i usvojiti osnovna svojstva tih operacija kroz rešavanje jednostavnijih zadataka.
TROUGAO	5	- Shvataju pojam trougla. -Razlikuju vrste trouglova. -Umeju da konstruišu trougao. -Umeju da izračunaju unutrašnje i spoljašnje uglove u trouglu.	dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima	-Ponoviti osnovna znanja o trouglu i demonstrirati rešavanje prostijih zadataka sa trouglom. -Razlikovati vrste trouglova i savladati zbir unutrašnjih i spoljašnjih uglova.

RACIONALNI BROJEVI	12	<ul style="list-style-type: none"> -Određuju suprotne racionalne brojeve. -Određuju apsolutnu vrednost racionalnog broja. -Predstavljaju racionalne broje na brojevnoj pravoj. -Rešavaju jednostavnije zadatke sa sabiranjem, oduzimanjem, množenjem i deljenjem racionalnih brojeva. 	<p>dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Utvrđiti pojam suprotnog broja i pojam apsolutne vrednosti racionalnog broja. -Predstaviti racionalne brojeve na brojevnoj pravoj. -Utvrđiti osnovne operacije sa celim i racionalnim brojevima, kao i usvojiti osnovna svojstva tih operacija kroz rešavanje jednostavnijih zadataka.
ČETVOROUGAO	5	<ul style="list-style-type: none"> - Znaju šta je četvorougao. - Umeju da konstruišu četvorougao. -Znaju da izračunaju uglove četvorougla. -Razlikuju vrste četvorouglova. 	<p>dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Ponoviti osnovne pojmove o četvorouglu, a zatim rešavati jednostavnije zadatke. -Odgovarati na postavljena pitanja, otklanjati dileme učenika. -Razlikovati vrste četvorouglova i savladati zbir unutrašnjih i spoljašnjih uglova. -Savladati osnovne konstrukcije četvorougla
POVRŠINA TROUGLA I ČETVOROUGLA	3	<ul style="list-style-type: none"> -Računaju površinu trougla i četvorougla kada su im dati svi potrebni elementi. -Znaju formule za površinu odgovarajućih figura. 	<p>dodatno objašnjavanje, ponavljanje i vežbanje na primerima</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Obnoviti površinu pravougaonika i kvadrata i objasniti pojam površine. -Savladati formule i njihovu primenu kada su elementi neposredno dati. -Insistirati na izjednačavanju mernih jedinica.

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 6.RAZRED

NASTAVNI PREDMET:MATEMATIKA

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
CELI BROJEVI	5	<ul style="list-style-type: none"> - Umeju da izračunavaju vrednost složenih izraza, poštuju prioritet operacija i prioritet zagrada. - Računaju vrednosti izraza sa apsolutnom vrednošću. - Rešavaju jednačine i nejednačine sa apsolutnom vrednošću i na adekvatan način predstavljaju rešenje. - Koriste znanje o prostim brojevima iz petog razreda u logičkim zadacima sa takmičenja. - Rade zadatke od ranijih godina sa takmičenja, kao i nagradne i konkursne zadatke iz matematičkog lista. 	<p>Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrditi operacije sabiranja i oduzimanja u skupu celih brojeva. - Rešavati složene izraze sa celim brojevima. - Rešavati zadatke sa apsolutnom vrednošću. - Uvežbati jednačine i nejednačine sa apsolutnim vrednošću i prikazivati rešenja u obliku intervala i na brojevnoj pravoj. - Rešavati zadatke sa takmičenja i ukazivati na deduktivno zaključivanje. - Rešavati zadatke na više načina i razvijati logičko razmišljanje kod učenika.
TROUGAO	5	<ul style="list-style-type: none"> - Izračunavaju uglove trougla koristeći svojstva trougla i ranije znanje o uglovima. - Određuju dužine stranica trougla primenjujući osnovne nejednakosti za stranice trougla. - Konstruišu sve vrste trouglova i centar opisane i upisane kružnice. - Računaju stranice i uglove pravouglog trougla sa karakterističnim uglovima (30°, 45°, 60°) 	<p>Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rešavati složene zadatke sa uglovima trougla (korišćenjem simetrale ugla, svojstva jednakokrakog i pravouglog trougla). - Ponoviti svojstva svih vrsta trouglova i pokazati njihovu primenu u zadacima. - Savladati složene konstrukcije trougla. - Primenjivati osnovne nejednakosti za stranice trougla. - Konstruisati centar opisane i upisane

		°). -Postupno dokazuju podudarnost trouglova.		kružnice trougla i koristiti njihova svojstva. - Ukazati na osobine pravouglog trougla i njegovu primenu u zadacima. - Razvijati osećaj za pronalaženje elemenata u postupku dokazivanja podudarnosti.
RACIONALNI BROJEVI	12	- Umeju da računaju vrednost složenog izraza u skupu Q. - Predstavljaju rešenje nejednačine sa apsolutnom vrednošću na brojevnoj pravoj. - Povezuju ranije stečeno znanje o razlomcima i celim brojevima sa novim. -Izračunavaju procentni iznos, procenat (povećanja, smanjenja)i procentni iznos.	Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima	- Izračunavati vrednost složenih brojevnih izraza u skupu Q. -Rešavati složene jednačine u skupu Q. -Rešavati zadatke sa mešovitim zapisom. -Utvrđiti pojam procenta. -Rešavati zadatke u kojima se traži i procenat i glavnica, kao i zadatke sa dvojnim procentnim promenama.
ČETVOROUGAO	12	-Znaju svojstva četvorougla i primenjuju ih u zadacima. -Umeju da konstruišu četvorougao na osnovu podataka koji nisu neposredno dati. -Znaju da izračunaju uglove četvorougla.	Pripremanje diferenciranih zadataka , usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima	- Ponoviti osobine svih vrsta četvorouglova, a zatim ih primeniti u složenim zadacima. -Odgovarati na postavljena pitanja, otklanjati dileme učenika. -Računati uglove četvorougla. - Ukazati na korelaciju gradiva između trougla i četvorougla i navoditi učenike da primene ranije stečena znanja. -Savladati složene konstrukcije četvorougla.
POVRŠINA TROUGLA I	5	-Računaju površinu svih ravnih figura. -Umeju da konvertuju	Pripremanje diferenciranih zadataka ,	-Obnoviti pravila za izračunavanje površine konveksnih

ČETVOROUGLA		<p>merne jedinice u veće i manje od datih.</p> <p>-Koristeći svojstva trougla i četvorougla računaju površine traženih figura.</p> <p>-Vežbaju zadatke sa takmičenja.</p>	<p>usmeravanje i podsticanje učenika za učešće na takmičenjima</p>	<p>četvorouglova.</p> <p>-Vežbati konverziju mernih jedinica.</p> <p>-Vežbati površinu složenih figura, deljenjem na poznate.</p> <p>- Izračunavati površinu traženjem neophodnih elemenata na osnovu osobina trouglova i četvorouglova, kao i na osnovu karakterističnih uglova u trouglu.</p>
-------------	--	---	--	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE 7 razred

NASTAVNI PREDMET: Matematika

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Realni brojevi	4	<p>Postavljaju pitanja. Rešavaju zadatke u sveskama i na tabli. Razmišljaju, odgovaraju, komentarišu, rade domaće...</p>	<p>Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada</p>	<p>Savlađivanje osnovnih operacija s prirodnim, celim, racionalnim i realnim brojevima, kao i usvajanje osnovnih svojstava tih operacija kroz rešavanje jednostavnijih zadataka</p>

Pitagorina teorema	5	Pravilno crtaju potrebne skice prilikom rešavanja zadataka. - Neguju urednost preciznost i tačnost u radu	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	Demonstrirati primenu Pitagorine teoreme kod svih geometrijskih figura u kojima se može uočiti pravougli trougao. Rešavati odabrane, jednostavnije, zadatke
Racionalni algebarski izrazi – prvi deo	4	Shvataju pojam stepena. - Razlikuju stepen proizvoda ,stepen količnika i stepen stepena	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	Ponoviti osnovna znanja o stepenu i demonstrirati rešavanje prostijih zadataka sa stepenima. - Razlikovati stepen proizvoda, količnika i stepena
Mnogougao	3	Znaju šta je mnogougao. - Umeju da konstruišu šestougao i osmougao. - Znaju da izračunaju površine nekih jednostavnijih mnogouglova	učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih	Ukratko ponoviti osnovne pojmove o mnogouglu, a zatim rešavati jednostavnije zadatke. - Odgovarati na postavljena pitanja,otklanajati dileme učenika

			odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	
Racionalni algebarski izrazi – drugi deo	7	Pravilno sređuju polinome. - Umeju da izvode osnovne računske operacije sa polinomima. Razlikuju kvadrat binoma i razliku kvadrata	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli,	Obnoviti osnovne principe kod sabiranja polinoma. - Rešavati unapred odabrane jednostavnije primere. - Postupno rešavati zadatke sa svim računskim operacijama. - Objasniti na adekvatnim primerima razliku kvadrata i kvadrat binoma
Krug	5	Znaju da izračunaju obim i površinu kruga . - Rešavaju lakše zadatke sa kružnim prstenom i kružnim isečkom	razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i	Rešavati odabrane zadatke sa centralnim i periferijskim uglovima. - Utvrđiti pojam obima i površine kruga. - Rešavati odabrane jednostavnije zadatke
Zavisne veličine i njihovo grafičko predstavljanje	5	- Pravilno crtaju i obeležavaju koordinatni sistem - Umeju da prikažu odgovarajuće funkcije	korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	Obučiti učenike da pravilno rade u koordinatnom sistemu. - Demonstrirati na lakšim primerima direktnu i obrnutu proporcionalnost
Sličnost	3	- Shvataju razmeru i proporciju - Koriste ta znanja u rešavanju zadataka		- Pojasniti pojam razmere duži i pojam proporcije, kroz rešavanje, lakših, odabranih zadataka

PROGRAM DODATNE NASTAVE
 NASTAVNI PREDMET: Matematika
 RAZRED: 7. razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Realni brojevi	4	Postavljaju pitanja. Rešavaju zadatke u sveskama i na tabli. Razmišljaju, odgovaraju, povezuju gradivo, komentarišu	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada,	Korišćenje osobina stepena i kvadratnog korena - Uvežbano transformisanje algebarskih izraza i svođenje na najjednostavniji oblik
Pitagorina teorema	5	Pravilno crtaju potrebne skice prilikom rešavanja zadataka - Neguju urednost preciznost i tačnost u radu.	izvođenje zaključaka, praćenje rada	- Računanje obima i površine trougla, kvadrata i pravougona, na osnovu elemenata koji se dobijaju primenom Pitagorine teoreme
Racionalni algebarski izrazi – prvi deo	4	Prepoznaju i rešavaju komplikovanije primere primenom razlike kvadrata i kvadrata binoma		Primenjivanje formula za razliku kvadrata i kvadrat binoma u složenijim situacijama -Prevođenje na matematički jezik i rešavanje komplikovanijih tekstualnih zadataka
Mnogougao	3	Izračunavaju površine nekih komplikovanijih mnogouglova, određuju broj dijagonala i zbir unutrašnjih uglova		Korišćenje osnovnih svojstava mnogougla, računanje njihovih obima i površina sa elementima koji nisu neophodno dati u formulaciji zadatka
Racionalni algebarski izrazi – drugi deo	7	Pravilno sređuju polinome. - Sređuju izraze sa više računskih operacija sa polinomima. - Sređuju izraze u kojima se kvadrat binoma i razlika kvadrata pojavljuju više puta	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje	Korišćenje elemenata deduktivnog zaključivanja (i izvođenje jednostavnijih dokaza u okviru izučavanih sadržaja) - Izvođenje složenijih računskih operacija sa polinomima, kao i drugih

			na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora,	identičnih transformacija ovih izraza (naznačenih u programu)
Krug	5	Izračunavaju kompikovanije zadatke sa obimom i površinom kruga . - Rešavaju teže zadatke sa kružnim prstenom i kružnim isečkom	dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	Korišćenje formula za obim i površinu kružnog prstena -Određivanje centralnog i periferijskog ugla, računanje površine isečka, kao i dužine kružnog luka
Zavisne veličine i njihovo grafičko predstavljanje	5	Prikazuju odgovarajuće funkcije direktne i obrnute proporcionalnosti		-Određivanje položaja (koordinate) tačaka koje zadovoljavaju složenije uslove - Razlikovanje direktnih i obrnuto proporcionalnih veličina i to izražavati odgovarajućim zapisom
Sličnost	3	Rešavaju zadatke primenom razmere i proporcije		Primenjivanje sličnosti na pravougli trougao

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE 8 razred

NASTAVNI PREDMET: Matematika

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Sličnost trouglova	2	Postavljaju pitanja. Rešavaju zadatke u sveskama i na tabli.Razmišljaju, odgovaraju,komentarišu,rade domaće...	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i	Ponoviti razmeru duži i izračunavanje rastojanja koristeći geografske karte raznih razmera, koristeći jednakost dve razmere na konkretnim primerima, rešavati i konstruktivno; na primerima objasniti pojam samerljivih duži ; postupnim i pravilnim zaključivanjem navesti učenike da pravilno formulišu Talesovu

			<p>korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada</p>	<p>teoremu; uvežbavati Talesovu i obratnu</p> <p>Talesovu teoremu korišćenjem numeričkog i konstruktivnog modela primene; posebnu pažnju posvetiti</p> <p>konstruktivnoj podeli duži na jednake delove; sličnost figura pokazati na raznim primerima iz</p> <p>svakodnevnog života; za izvođenje tvrđenja o proporcionalnosti stranica sličnih trouglova (i obrtne teoreme) kao i za formulaciju stavova sličnosti iskoristiti Talesovu teoremu; zadatke bazirati na</p> <p>određivanju dužina stranica i uglova sličnih trouglova; primenu sličnosti realizovati na primerima iz</p> <p>istorije matematike (merenje visine keopsove piramide), praktičnim primerima primene (merenje visine</p> <p>brda, zgrade itd.) i primeni sličnost na pravougli trougao (geometrijska sredina duži)</p>
Tačka, prava i ravan	2			<p>Obradu međusobnih odnosa tačaka, pravih i ravni u prostoru zasnovati na posmatranju i analizi</p>

				<p>objekata u okruženju, koristeći matematičku terminologiju i odgovarajuće oznake. Posebnu pažnju treba posvetiti odnosima paralelno i normalno (između dve prave, između prave i ravni, odnosno između dve ravni). Odnos između prave i ravni povezati sa odgovarajućim odnosom između prave i njene ortogonalne projekcije na ravan. Ugao između prave i ravni (kada one nisu normalne ili paralelne) uvesti kao ugao između prave i njene ortogonalne projekcije na tu ravan</p>
<p>Linearne jednačine i nejednačine s 1 nepoznatom</p>	<p>2</p>			<p>Učenici treba da ovladaju tehnikama pomoću kojih se neke jednačine mogu ekvivalentnim transformacijama svesti na jednačinu oblika $ax = b$. Rešavajući tekstualne probleme, uključujući one iz srodnih predmeta, kao i iz realnog konteksta, učenici uviđaju potrebu za sastavljanjem odgovarajućih jednačina i nejednačina, pri čemu</p>

				utvrđuju naučene formalne postupke, sagledavaju potrebu za njihovom primenom i umeju da obrazlože dobijeno rešenje.
Prizma	2	Postavljaju pitanja. Rešavaju zadatke u sveskama i na tabli. Razmišljaju, odgovaraju, komentarišu, rade domaće...	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	Da bi učenici što lakše upoznali geometrijsko telo. Preporučljivo je da i sami učenici crtaju mreže i izrađuju modele prizme.
Piramida	3	Učenici rade u paru ili samostalno		<p>Predviđeno je izračunavanje površine i zapremine: prave trostrane i četverostrane prizme, pravilne šestostrane prizme. Prilikom rešavanja zadataka insistirati na što preciznijem crtanju skice geometrijskog tela, vodeći računa o crtanju vidljivih ivica punom linijom i nevidljivih isprekidanom linijom. Izvođenje formule za zapreminu prizme vezivati za prihvaćenu formulu za zapreminu kvadra.</p> <p>Računati površine i zapremine pomoću osnovnih elemenata i zavisnih elemenata (bočne visine, poluprečnika opisanog ili upisanog kruga, dijagonala ...). Prilikom izrade zadataka treba</p>

			<p>polaziti od</p> <p>opštih formuli. Posebno razmotriti primere jednakoivičnih prizmi.</p> <p>Na časovima sistematizacije primeniti znanja o površini i zapremini prizme i u situacijama iz svakodnevnog života.</p>
Linearna funkcija	2		<p>Najpre ponoviti pojam funkcije direktne proporcionalnosti i njenog prikazivanja u koordinatnom</p> <p>sistemu koji je obrađivan u sedmom razredu. Uvesti zatim pojam linearne funkcije jedne realne</p> <p>promenljive ($y = kx + n$), ne pominjući opšti pojam funkcije. Pokazati da je grafik te funkcije prava. Uvesti pojmove: nula funkcije, znak</p> <p>funkcije, rastuća i opadajuća funkcija i objasniti kako se oni ilustruju na grafiku i kako zavise od</p> <p>vrednosti koeficijenta k i n. Učenici treba u potpunosti da ovladaju postupkom crtanja grafika</p>
Sistemi linearnih jednačina sa 2	2		<p>Učenici treba da se upoznaju sa linearnom jednačinom s dve nepoznate oblika $ax + by$</p>

<p>nepoznate</p>				<p>= c, da razumeju da je grafik ove jednačine (kada je bar jedan od brojeva a ili b različit od nule) prava i da umeju da nacrtaju taj grafik.</p> <p>Uvodi se i pojam sistema dve linearne jednačine s dve nepoznate, kao i pojam rešenja sistema kao uređenog para brojeva. Sisteme linearnih jednačina rešavati metodama zamene i suprotnih koeficijenata.</p>
<p>Valjak,kupa i lopta</p>	<p>3</p>			<p>Važno je istaći da su valjak, kupa i lopta rotaciona tela. Kao i kod prizme i piramide, radi boljeg uočavanja elemenata i osnih preseka valjka i kupe, kao i preseka lopte (sfere) i ravni, koristiti modele tela.Valjak i kupu povezati sa prizmom i piramidom i ukazivati na analogije između prizme i valjka, odnosno piramide i kupe. Tu analogiju koristiti za obrazloženje formula za površinu i zapreminu valjka i kupe.</p>

				Pre definisanja sfere, odnosno lopte potrebno je podsetiti se definicija kružnice i kruga. Formule za površinu i zapreminu lopte se navode bez dokazivanja.
--	--	--	--	---

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Matematika

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Sličnost	3	Postavljaju pitanja. Rešavaju zadatke u sveskama i na tabli. Razmišljaju, odgovaraju, komentarišu, rade domaće, primenjuju stečena znanja u složenijim zadacima	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	<ul style="list-style-type: none"> - monološki; - dijaloški; - tekstovni; - individualni - tekstovni - demonstrativna metoda
Tačka, prava i ravan	3			
Linearne jednačine i nejednačine	3			
Diofantove jednačine	2			
Prizma	3			
Piramida	3			
Linearna funkcija	3			
Sistemi linearnih jednačina sa dve nepoznate	3			

PROGRAM PRIPREMNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Matematika

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Brojevi i operacije sa njima	4	čita, piše, primenjuje računске operacije, slušanje, upoređivanje, samostalno zaključivanje, praktično primenjivanje	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli,	monološki; - dijaloški; - tekstovni; - individualni - timski rad
Algebra i funkcije	4	rešava jednačine, sistema jednačina, nejednačine; vlada pojmovima stepen, stepenovanje i kvadratni koren, računa; poznaje polinome i primenjuje računске operacije i formule; uočava i razlikuje direktnu i obrnutu proporcionalnost i koristi odgovarajuće formule i pravila; čitanje, slušanje, upoređivanje, samostalno zaključivanje, praktično primenjivanje	razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	monološki; - dijaloški; - tekstovni; - individualni - timski rad
Geometrija	4	prepoznaje i crta geometrijske pojmove i objekte; izračunava obime i površine geometrijskih figura i površine i zapremine geometrijskih tela; konstruiše kružnicu, uglove, mnogouglove i mreže geometrijskih tela;	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i	- demonstrativna metoda - monološka; - dijaloška; - verbalna; - individualni - timski rad

		čitanje, slušanje, upoređivanje, samostalno zaključivanje, praktično primenjivanje,	korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	
Merenje	4	koristi odgovarajuće jedinice za merenje dužine, površine, zapremine, mase, vremena, uglova i novčanih valuta; pretvara merne jedinice iz veće u manju i obrnuto; koristi različite apoeone novca i pretvara jednu valutu u drugu; proceni i zaokruži veličinu;	Objašnjavanje, podsticanje učenika na rad, zadavanje zadataka, postavljanje pitanja, učestvovanje u razgovoru, zapisivanje na tabli, razmenjivanje znanja i iskustva, odgovaranje na pitanja učenika, proveravanje datih odgovora, dopunjavanje i korigovanje odgovora, sumiranje rada, izvođenje zaključaka, praćenje rada	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrativna metoda; - monološka; - dijaloški; - tekstovni; - individualni - timski rad
Obrada podataka	4	crta tačke u koordinatnom sistemu i određuje njihove koordinate; crta i čita dijagrame i tabele ina osnovu njih obrađuje podatke; obrađuje prikupljene podatke i predstavlja ih tabelom ili dijagramom; računa srednju vrednost i medijanu; primenjuje procentni račun		<ul style="list-style-type: none"> - demonstrativna metoda; - monološka; - dijaloški; - tekstovni; - individualni - timski rad

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 5. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: ENGLJSKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
School days,	3	- sluša;	- saopštava;	- objašnjavanje pravila
People;	4	- čita;	- objašnjava;	- rad na jednostavnim
Time out;	3	- piše;	- motiviše;	primerima i rečenicama
Places;	3	- govori;	- proverava;	- korišćenje očiglednosti i
Food;	2	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške	postupnosti
Celebrations,	4	- procenjuje i obrazlaže teškoće pri usvajanju određenog dela gradiva;	i ispravlja ih;	-prilagođavanje sadržaja psihofizičkim
Our world	4		-nadgleda i podržava samostalan rad učenika	sposobnostima učenika; -sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 6. RAZRED**NASTAVNI PREDMET: ENGLJSKI JEZIK**

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
About me,	3	- sluša;	- saopštava;	- objašnjavanje pravila
Looking back;	4	- čita;	- objašnjava;	- rad na jednostavnim
From place to place;	3	- piše;	- motiviše;	primerima i rečenicama
What happened?;	3	- govori;	- proverava;	- korišćenje očiglednosti i postupnosti
A modern world;	2	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške i ispravlja ih;	-prilagođavanje sadržaja psihofizičkim
Summer,	4	- procenjuje i obrazlaže teškoće pri usvajanju određenog dela gradiva;	-nadgleda i podržava samostalan rad učenika	sposobnostima učenika;
It's your choice	4			-sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 7. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: ENGLSKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Battle of the teens,	3	- sluša;	- saopštava;	- objašnjavanje pravila
Travelling around;	4	- čita;	- objašnjava;	- rad na jednostavnim primerima i rečenicama
Get active;	3	- piše;	- motiviše;	- korišćenje očiglednosti i postupnosti
The unexplained;	3	- govori;	- proverava;	- prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika;
Let's communicate;	2	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške i ispravlja ih;	- sistematsko praćenje rada učenika;
H20,	4	- procenjuje i obrazlaže teškoće pri usvajanju određenog dela gradiva;	- nadgleda i podržava samostalan rad učenika	
Stand by me	4			

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 8. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: ENGLSKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Problems,	3	- sluša;	- saopštava;	- objašnjavanje pravila
Place and time;	4	- čita;	- objašnjava;	- rad na jednostavnim
Moving around;	3	- piše;	- motiviše;	primerima i rečenicama
Risks;	3	- govori;	- proverava;	- korišćenje očiglednosti i
Can I ask;	2	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške i ispravlja ih;	postupnosti
Buying and selling,	4	- procenjuje i obrazlaže teškoće pri usvajanju određenog dela gradiva;	- nadgleda i podržava samostalan rad učenika	- prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika;
English speaking countries	1			- sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DODATNE NASTAVE ZA 5 . 6., 7.i 8. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: ENGLISKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
- vokabular i gramatika - razumevanje pročitanog teksta -razumevanje govora - pisanje eseja na zadatu temu	9	- sluša; - čita; - piše; - govori; - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; - uključuje se u razgovor; - rešava testove sa prošlogodišnjih takmičenja;	-slušanje; -čitanje; -izlaganje; -razgovor; -motivacija; -proverava primenu usvojenih gramatičkih celina; -proveravanje urađenih zadataka;	- rad na izuzecima i komplikovanim primerima (napredni nivo); -korišćenje induktivnih i deduktivnih pristupa; -sistematsko praćenje napredovanja učenika; -testovi sa takmičenja;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 6.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Uvod u fiziku	1	Izdvaja fiziku kao prirodnu nauku, navodi osnovne fizičke pojmove	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Kretanje	3	Posmatra kretanje tela, uz pomoć nastavnika izvodi zaključak, radi proste zadatke i diskutuje rešenja.	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja,

				jednostavni eksperimenti.
Sila	2	Posmatra različita delovanja između tela i uz pomoć nastavnika dolazi do zaključka.	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Merenje	3	Posmatra razna merila i instrumente; uz pomoć nastavnika meri neke fizičke veličine; zapisuje i izvodi zaključak.	Obraća pažnju na činjenicu da svako merenje prati odgovarajuća greška i ukazuje na njene moguće izvore.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Masa i gustina	2	Posmatra uz pomoć nastavnika, uočava, vrši merenje, zapisuje, zaključuje, i rešava jednostavne zadatke.	Postavlja zadatke po nivoima složenosti.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Pritisak	1	Posmatra, uz pomoć nastavnika navodi primere za pritisak, rešava jednostavne zadatke.	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 6.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Sila i kretanje	3	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili

			učenika.	aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Kretanje tela pod dejstvom sile teže. Sila trenja.	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Ravnoteža tela	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Snaga	3	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Toplotne pojave	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 7.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Sila i kretanje	3	Definiše, bira, ponavlja, tumači, prepoznaje, opisuje, postavlja pitanja.	Piše, skicira, objašnjava, sumira, izlaže, usmerava, demonstrira, prezentuje	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti
Kretanje tela pod dejstvom sile teže. Sila trenja.	2	Definiše, bira, ponavlja, tumači, prepoznaje, opisuje, postavlja pitanja.	Piše, skicira, objašnjava, sumira, izlaže, usmerava, demonstrira, prezentuje	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti
Ravnoteža tela	2	Definiše, bira, ponavlja, tumači, prepoznaje, opisuje, postavlja pitanja.	Piše, skicira, objašnjava, sumira, izlaže, usmerava, demonstrira, prezentuje	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti
Mehanički rad i energija. Snaga	3	Definiše, bira, ponavlja, tumači, prepoznaje, opisuje, postavlja pitanja.	Piše, skicira, objašnjava, sumira, izlaže, usmerava, demonstrira, prezentuje	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti
Toplotne pojave	1	Definiše, bira, ponavlja, tumači, prepoznaje, opisuje, postavlja pitanja.	Piše, skicira, objašnjava, sumira, izlaže, usmerava, demonstrira, prezentuje	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 7.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Sila i kretanje	3	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode rada prilagođava sposobnostima učenika	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Kretanje tela pod dejstvom sile teže. Sila trenja.	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode rada prilagođava sposobnostima učenika	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Ravnoteža tela	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode rada prilagođava sposobnostima učenika	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Mehanički rad i energija. Snaga	3	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode rada prilagođava sposobnostima učenika	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Toplotne pojave	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali

			rada prilagođava sposobnostima učenika	poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
--	--	--	--	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 8.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Oscilatorno i talasno kretanje	2	prepoznaje osnovne pojmove koji opisuju oscilatorno kretanje	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Svetlosne pojave	3	Prepoznaje osnovne osobine zvuka i svetlosti	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Električno polje	2	Prepoznaje smer delovanja elektrostatičke sile	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Električna struja	4	Prepoznaje da struja teče samo kroz provodne materijale; razlikuje električne provodnike i izolatore; navodi nazive osnovnih elemenata električnog kola.	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.

Magnetno polje	2	Određuje smer delovanja magnetne sile	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Elementi atomske i nuklearne fizike	1	Navodi dejstva radioaktivnih izotopa, njihovu primenu i mere zaštite.	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.
Fizika i savremeni svet	1	Navodi vezu fizike sa drugim naukama.	Obnavlja delove gradiva koji su obrađeni na časovima, a odnose se na datu oblast.	Individualni rad, frontalni rad Izbor programskih sadržaja, izbor metoda logičkog zaključivanja, jednostavni eksperimenti.

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 8.RAZRED

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Oscilatorno i talasno kretanje	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Svetlosne pojave	3	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa

			učenika.	utvrđenim interesovanjima učenika.
Električno polje	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Električna struja	4	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Magnetno polje	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Elementi atomske i nuklearne fizike	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa utvrđenim interesovanjima učenika.
Fizika i savremeni svet	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, podstiče na usvajanje novih znanja, metode prilagođava sposobnostima učenika.	Individualni rad, složenije fizičke pojave, ili pojave za koje su učenici pokazali poseban interes. Priprema za takmičenje i/ili aktivnosti u skladu sa

				utvrđenim interesovanjima učenika.
--	--	--	--	------------------------------------

PROGRAM PRIPREMNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA, 8.razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Ravnomerno pravolinijsko i ravnomerno promenljivo kretanje	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
Njutnovi zakoni	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
Pritisak	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
Ravnoteža, slaganje i razlaganje sila	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
Toplota	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
Oscilatorno i talasno kretanje	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
Optika	1	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.

Električno polje	2	Slušaju, pitaju, zaključuju, rešavaju probleme.	Motiviše za rad, objašnjava, upućuje I podseća na delove gradiva	Individualni rad, vežbanje kroz testove sa prethodnih završnih ispita, zadaci iz zbirke.
------------------	---	---	--	--

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: HEMIJA – 7. razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa su prvenstveno orijentisani ka ostvarivanju ishoda:
HEMIJA KAO EKSPERIMENTALNA NAUKA I HEMIJA U SVETU OKO NAS	2	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– identifikuje i objašnjava pojmove koji povezuju hemiju sa drugim naukama i različitim profesijama, i principima održivog razvoja;
HEMIJSKA LABORATORIJA	3	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	-pronalazi jednostavnije primere za vežbu; -podstiče i ohrabruje učenika u radu i napredovanju; - prati rad i napredovanje učenika;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; — povezuje fizička i hemijska svojstva supstanci sa primenom u svakodnevno životu i različitim profesijama; – tumači oznake sa ambalaže supstanci/komercijalnih proizvoda
ATOMI I HEMIJSKI ELEMENTI	5	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– predstavlja strukturu atoma, molekula i jona pomoću modela, hemijskih simbola i formula; – povezuje raspored elektrona u atomu elementa s položajem elementa u Periodnom sistemu elemenata i svojstvima elementa; – razlikuje hemijske elemente i jedinjenja na osnovu hemijskih simbola i formula;
MOLEKULI ELEMENATA IJEDINJENJA, JONI IJONSKA IJEDINJENJA	5	-Pisanje hemijskih formula prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; — objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; –

				predstavlja strukturu atoma, molekula i jona pomoću modela, hemijskih simbola i formula; – povezuje raspored elektrona u atomu elementa s položajem elementa u Periodnom sistemu elemenata i svojstvima elementa; – razlikuje hemijske elemente i jedinjenja na osnovu hemijskih simbola i formula; – razlikuje tipove hemijskih veza, prepoznaje tip hemijske veze u supstancama i povezuje sa svojstvima tih supstanci.
HOMOGENE I HETEROGENE SMEŠE	6	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	-pronalazi jednostavnije primere za vežbu; -podstiče i ohrabruje učenika u radu i napredovanju; - prati rad i napredovanje učenika;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; – objašnjava po čemu se razlikuju čiste supstance od smeša i ilustruje to primerima; – razlikuje homogene i heterogenesmeše, navodi primere iz svakodnevnog života i razdvaja sastojke smeša; – predstavlja strukturu atoma, molekula i jona pomoću modela, hemijskih simbola i formula; – izvodi izračunavanja u vezi s masenim procentnim sastavom rastvora; – tumači oznake sa ambalaže supstanci/komercijalnih proizvoda
HEMIJSKE REAKCIJE I HEMIJSKE JEDNAČINE	3	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; – razlikuje hemijske elemente i jedinjenja na osnovu hemijskih simbola i formula; – napiše jednačine hemijskih reakcija i objasni njihovo kvalitativno i kvantitativno značenje
IZRAČUNAVANJA U HEMIJI	5	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka	-pronalazi jednostavnije primere za vežbu; -podstiče i ohrabruje učenika u radu i napredovanju; - prati rad i napredovanje učenika;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; – objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; – napiše jednačine hemijskih reakcija i objasni njihovo kvalitativno i kvantitativno značenje; –

				kvantitativno tumači hemijske simbole i formule koristeći pojmove relativna atomska i molekulska masa, količina supstance i molarna masa.
VODONIK I KISEONIK I NJIHOVA JEDINJENJA.SOLI	7	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata - Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– opiše i objasni fizička i hemijska svojstva vodonika i kiseonika; – razlikuje okside, kiseline, hidrokside i soli na osnovu hemijske formule i naziva, i opiše osnovna svojstva ovih klasa jedinjenja; – indikatorima ispita i na pH skali proceni kiselost rastvora; – tumači oznake sa ambalaže supstanci/komercijalnih proizvoda.

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: HEMIJA – 7. razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa su prvenstveno orjentisani ka ostvarivanju ishoda:
HEMIJA KAO EKSPERIMENTALNA NAUKA I HEMIJA U SVETU OKO NAS	2	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– identifikuje i objašnjava pojmove koji povezuju hemiju sa drugim naukama i različitim profesijama, i principima održivog razvoja;
HEMIJSKA LABORATORIJA	3	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; — povezuje fizička i hemijska svojstva supstanci sa primenom u svakodnevno životu i različitim profesijama; – tumači oznake sa ambalaže supstanci/komercijalnih proizvoda
ATOMI I HEMIJSKI ELEMENTI	5	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara	– predstavlja strukturu atoma, molekula i jona pomoću modela, hemijskih simbola i formula; – povezuje raspored elektrona u atomu elementa s položajem elementa u Periodnom sistemu elemenata i svojstvima elementa;

		sređivanje radnog mesta.	na pitanja;	– razlikuje hemijske elemente i jedinjenja na osnovu hemijskih simbola i formula;
MOLEKULI ELEMENATA IJEDINJENJA, JONI IJONSKA JEDINJENJA	5	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; — objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; – predstavlja strukturu atoma, molekula i jona pomoću modela, hemijskih simbola i formula; – povezuje raspored elektrona u atomu elementa s položajem elementa u Periodnom sistemu elemenata i svojstvima elementa; – razlikuje hemijske elemente i jedinjenja na osnovu hemijskih simbola i formula; – razlikuje tipove hemijskih veza, prepoznaje tip hemijske veze u supstancama i povezuje sa svojstvima tih supstanci
HOMOGENE I HETEROGENE SMEŠE	6	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; – objašnjava po čemu se razlikuju čiste supstance od smeša i ilustruje to primerima; – razlikuje homogene i heterogenesmeše, navodi primere izsvakodnevnog života i razdvaja sastojke smeša; – predstavlja strukturu atoma, molekula i jona pomoću modela, hemijskih simbola i formula; – izvodi izračunavanja u vezi s masenim procentnim sastavom rastvora; – tumači oznake sa ambalaže supstanci/komercijalnih proizvoda
HEMIJSKE REAKCIJE I HEMIJSKE JEDNAČINE	3	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; – razlikuje hemijske elemente i jedinjenja na osnovu hemijskih simbola i formula; – napiše jednačine hemijskih reakcija i objasni njihovo kvalitativno i

				kvantitativno značenje
IZRAČUNAVANJA U HEMIJI	5	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; – napiše jednačine hemijskih reakcija i objasni njihovo kvalitativno i kvantitativno značenje; – kvantitativno tumači hemijske simbole i formule koristeći pojmove relativna atomska i molekulska masa, količina supstance i molarna masa.
VODONIK I KISEONIK I NJIHOVA JEDINJENJA.SOLI	7	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– pravilno rukuje laboratorijskim posuđem, priborom i supstancama, i pokazuje odgovoran odnos prema zdravlju i životnoj sredini; – objašnjava osnovnu razliku između hemijskih elemenata i jedinjenja, i prepoznaje primere hemijskih elemenata i jedinjenja u svakodnevnom životu; – napiše jednačine hemijskih reakcija i objasni njihovo kvalitativno i kvantitativno značenje; – kvantitativno tumači hemijske simbole i formule koristeći pojmove relativna atomska i molekulska masa, količina supstance i molarna masa.

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: HEMIJA - 8. razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa su prvenstveno orijentisani ka ostvarivanju ishoda:
Metali, oksidi metala i hidroksidi	5	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– navede zastupljenost metala i nemetala, neorganskih i organskih jedinjenja u živoj i neživoj prirodi; – ispita i opiše fizička svojstva metala i nemetala, i poveže ih s njihovom praktičnom primenom; – ispita i opiše hemijska svojstva metala i nemetala, i objasni ih na osnovu strukture atoma i položaja elemenata u Periodnom sistemu; – napiše formule i imenuje okside,

				kiseline, baze i soli; – ispita, opiše i objasni svojstva oksida, neorganskih kiselina, baza i soli, prepozna na osnovu formule ili naziva predstavnike ovih jedinjenja u svakodnevnom životu i poveže njihova svojstva sa praktičnom primenom; – napiše i tumači jednačine hemijskih reakcija metala i nemetala.
Nemetali, oksidi nemetala i kiseline	6	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	-pronalazi jednostavnije primere za vežbu; -podstiče i ohrabruje učenika u radu i napredovanju; - prati rad i napredovanje učenika;	– navede zastupljenost metala i nemetala, neorganskih i organskih jedinjenja u živoj i neživoj prirodi; – ispita i opiše fizička svojstva metala i nemetala, i poveže ih s njihovom praktičnom primenom; – ispita i opiše hemijska svojstva metala i nemetala, i objasni ih na osnovu strukture atoma i položaja elemenata u Periodnom sistemu; – napiše formule i imenuje okside, kiseline, baze i soli; – ispita, opiše i objasni svojstva oksida, neorganskih kiselina, baza i soli, prepozna na osnovu formule ili naziva predstavnike ovih jedinjenja u svakodnevnom životu i poveže njihova svojstva sa praktičnom primenom; – napiše i tumači jednačine hemijskih reakcija metala i nemetala.
Soli – dobijanje, svojstva, primena	4	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	– navede zastupljenost metala i nemetala, neorganskih i organskih jedinjenja u živoj i neživoj prirodi; – ispita i opiše fizička svojstva metala i nemetala, i poveže ih njihovom praktičnom primenom; – ispita i opiše hemijska svojstva metala i nemetala, i objasni ih na osnovu strukture atoma i položaja elemenata u Periodnom sistemu; – napiše formule i imenuje okside, kiseline, baze i soli; – ispita, opiše i objasni svojstva oksida, neorganskih kiselina, baza i soli, prepozna na osnovu formule ili naziva predstavnike ovih jedinjenja u svakodnevnom životu i poveže njihova svojstva sa praktičnom primenom; – napiše i tumači jednačine hemijskih reakcija metala i nemetala.
Organska jedinjenja i njihova opšta svojstva	1	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima	– razlikuje svojstva neorganskih i organskih supstanci i objašnjava razliku na osnovu njihovih

		uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	zahteve zadataka;	struktura; – prepoznati fizičke i hemijske promene neorganskih i organskih supstanci u okruženju, i predstaviti hemijske promene hemijskim jednačinama; – napiše formule i imenuje predstavnike klasa organskih jedinjenja imajući u vidu strukturnu izomeriju; – razlikuje organske supstance sa aspekta čista supstancija i smeša, veličina molekula, struktura, poreklo i to povezuje sa njihovom ulogom i primenom.
Ugljovodonići	5	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	-pronalazi jednostavnije primere za vežbu; -podstiče i ohrabruje učenika u radu i napredovanju; - prati rad i napredovanje učenika;	-zna sastav, podelu i fizička svojstva ugljovodonića; -zna i ume da sastavlja formule i nazive jednostavnijih ugljovodonića; zna sastav, podelu i fizička svojstva ugljovodonića; razlikuje alkane, alkene i alkinu na osnovu molekulske i strukturne formule i na osnovu naziva; zna da sastavlja formule i nazive jednostavnijih ugljovodonića; zna da ugljovodonići podležu reakciji sagorevanja u kojoj se oslobađa toplota; razume osnovne hemijske reakcije alkana (supstitucija), alkena i alkina (adicija); zna da su glavni prirodni izvori ugljovodonića nafta i zemni gas; zna primene važnijih derivata nafte i zemnog gasa; zna primene važnijih polimera.
Organska jedinjenja sa kiseonikom	4	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	-uočava hidroksilnu grupu alkohola kao funkcionalnu grupu koja karakteriše alkohole kao klasu organskih jedinjenja; zna da primenjuje pravila nomenklature alkohola; razlikuje alkohole na osnovu različitih podela; povezuje dobijanje etanola sa prethodnim znanjima; razume da su fizička i hemijska svojstva alkohola određena prisustvom hidroksilne grupe; uočava, ispituje, analizira i zaključuje o svojstvima alkohola na osnovu ogleđa. povezuje prethodna znanja sa primenom alkohola i razume primenu etanola kao zamenu za fosilna goriva; uočava funkcionalnu grupu karakterističnu za karboksilne kiseline; zna da primenjuje pravila nomenklature karboksilnih kiselina; ume da povezuje znanja o organskim kiselinama (sirćetna,

				limunska, mlečna kiselina) sa znanjima iz drugih predmeta ili iz svakodnevnog života; ume da povezuje prisustvo karboksilne grupe sa fizičkim i hemijskim svojstvima karboksilnih kiselina; zna i ume da uočava, objašnjava, analizira i zaključuje o svojstvima karboksilnih kiselina na osnovu oglada ispitivanja svotava sirćetne kiseline; ume da povezuje znanja o opštim svojstvima karboksilnih kiselina sa svojstvima viših masnih kiselina; razume da su više masne kiseline sastojci primarnih biomolekula- masti i ulja; zna pojam estara; razume pravila nomenklature estara; razume reakcije esterifikacije. uočava svojstva estara na osnovu oglada; razume uticaj svojstava estara prisutnih u prirodnim proizvodima na njihove odlike
Biološki važna organska jedinjenja	7	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje oglada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka	-pronalazi jednostavnije primere za vežbu; -podstiče i ohrabruje učenika u radu i napredovanju; - prati rad i napredovanje učenika;	-zna hemijski sastav masti i ulja; zna fizička svojstva masti i ulja; razume osnovna hemijska svojstva masti i ulja; zna o značaju i ulozi masti i ulja u živim bićima; zna šta su ugljeni hidrati i o njihovom značaju i ulozi u živim bićima; zna da predstavlja strukturnim formulama glukozu i fruktozu; razume fizička svojstva ugljenih hidrata; razlikuje prema složenosti monosaharide, disaharide i polisaharide; zna o praktičnoj primeni ugljenih hidrata; zna strukturu aminokiselina. zna formule i nazive važnijih aminokiselina; zna da su proteini prirodni polimeri proteinskih aminokiselina; zna značaj esencijalne aminokiseline; zna o značaju i ulozi proteina u živim bićima; navodi životne namirnice bogate mastima i uljima, ugljenim hidratima i proteinima; zna da razlikuje vitamine prema rastvorljivosti u vodi; zna o značaju i ulozi vitamina u ljudskom organizmu; ispituje i uočava svojstva masti i ulja, ugljenih hidrata i proteina na osnovu oglada; ume da dokaže skrob u namirnicama

Zaštita životne sredine i zelena hemija	2	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -Izvođenje ogleada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -Sređivanje radnog mesta	- prati rad učenika; - podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	-zna o zagađivačima (neorganskim i organskim supstancama) vazduha, vode i zemljišta i merama zaštite; zna da rukuje supstancama i komercijalnim proizvodima u skladu s oznakama opasnosti, upozorenja i obaveštenja na ambalaži; zna da pridržava se pravila o načinu čuvanja proizvoda i odlaganju otpada; zna da navede zagađujuće supstance vazduha, vode i zemljišta i opiše njihov uticaj na životnu sredinu; zna da kritički proceni posledice ljudskih aktivnosti koje dovode do zagađivanja vode, zemljišta i vazduha; zna da objasni značaj planiranja i rešavanja problema zaštite životne sredine.
--	---	--	---	---

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: HEMIJA – 8. Razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa su prvenstveno orijentisani ka ostvarivanju ishoda:
Metali, oksidi metala i hidroksidi	5	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	– navede zastupljenost metala i nemetala, neorganskih i organskih jedinjenja u živoj i neživoj prirodi; – ispita i opiše fizička svojstva metala i nemetala, i poveže ih s njihovom praktičnom primenom; – ispita i opiše hemijska svojstva metala i nemetala, i objasni ih na osnovu strukture atoma i položaja elemenata u Periodnom sistemu; – napiše formule i imenuje okside, kiselina, baze i soli; – ispita, opiše i objasni svojstva oksida, neorganskih kiselina, baza i soli, prepozna na osnovu formule ili naziva predstavnike ovih jedinjenja u svakodnevnom životu i poveže njihova svojstva sa praktičnom primenom; – napiše i tumači jednačine hemijskih reakcija metala i nemetala.

<p>Nemetali, oksidi nemetala i kiseline</p>	<p>6</p>	<p>-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje oglada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta</p>	<p>- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;</p>	<p>– navede zastupljenost metala i nemetala, neorganskih i organskih jedinjenja u živoj i neživoj prirodi; – ispita i opiše fizička svojstva metala i nemetala, i poveže ih s njihovom praktičnom primenom; – ispita i opiše hemijska svojstva metala i nemetala, i objasni ih na osnovu strukture atoma i položaja elemenata u Periodnom sistemu; – napiše formule i imenuje okside, kiseline, baze i soli; – ispita, opiše i objasni svojstva oksida, neorganskih kiselina, baza i soli, prepozna na osnovu formule ili naziva predstavnike ovih jedinjenja u svakodnevnom životu i poveže njihova svojstva sa praktičnom primenom; – napiše i tumači jednačine hemijskih reakcija metala i nemetala.</p>
<p>Soli – dobijanje, svojstva, primena</p>	<p>4</p>	<p>-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje oglada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.</p>	<p>- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;</p>	<p>– navede zastupljenost metala i nemetala, neorganskih i organskih jedinjenja u živoj i neživoj prirodi; – ispita i opiše fizička svojstva metala i nemetala, i poveže ih snjihovom praktičnom primenom; – ispita i opiše hemijska svojstva metala i nemetala, i objasni ih na osnovu strukture atoma i položaja elemenata u Periodnom sistemu; – napiše formule i imenuje okside, kiseline, baze i soli; – ispita, opiše i objasni svojstva oksida, neorganskih kiselina, baza i soli, prepozna na osnovu formule ili naziva predstavnike ovih jedinjenja u svakodnevnom životu i poveže njihova svojstva sa praktičnom primenom; – napiše i tumači jednačine hemijskih reakcija metala i nemetala.</p>
<p>Organska jedinjenja i njihova opšta svojstva</p>	<p>1</p>	<p>-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje oglada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.</p>	<p>- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;</p>	<p>– razlikuje svojstva neorganskih i organskih supstanci i objašnjava razliku na osnovu njihovih struktura; – prepozna fizičke i hemijske promene neorganskih i organskih supstanci u okruženju, i predstavi hemijske promene hemijskim jednačinama; – napiše formule i imenuje predstavnike klasa organskih jedinjenja imajući u vidu strukturnu izomeriju; – razlikuje organske supstance sa aspekta čista supstanca i smeša, veličina molekula, struktura,</p>

				poreklo i to povezuje sa njihovom ulogom i primenom.
Ugljovodonici	5	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	-zna sastav, podelu i fizička svojstva ugljovodonika;-zna i ume da sastavlja formule i nazive jednostavnijih ugljovodonika;zna sastav, podelu i fizička svojstva ugljovodonika; razlikuje alkane, alkene i alkine na osnovu molekulske i strukturne formule i na osnovu naziva;zna da sastavlja formule i nazive jednostavnijih ugljovodonika;zna da ugljovodonici podležu reakciji sagorevanja u kojoj se oslobađa toplota;razume osnovne hemijske reakcije alkana (supstitucija), alkena i alkina (adicija);zna da su glavni prirodni izvori ugljovodonika nafta i zemni gas; zna primene važnijih derivata nafte i zemnog gasa; zna primene važnijih polimera.
Organska jedinjenja sa kiseonikom	4	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje ogleđa -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka - sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	-uočava hidroksilnu grupu alkohola kao funkcionalnu grupu koja karakteriše alkohole kao klasu organskih jedinjenja;zna da primenjuje pravila nomenklature alkohola;razlikuje alkohole na osnovu različitih podela;povezuje dobijanje etanola sa prethodnim znanjima;razume da su fizička i hemijska svojstva alkohola određena prisustvom hidroksilne grupe;uočava, ispituje, analizira i zaključuje o svojstvima alkohola na osnovu ogleđa.povezuje prethodna znanja sa primenom alkohola i razume primenu etanola kao zamenu za fosilna goriva;uočava funkcionalnu grupu karakterističnu za karboksilne kiseline;zna da primenjuje pravila nomenklature karboksilnih kiselina;ume da povezuje znanja o organskim kiselinama (sirćetna, limunska, mlečna kiselina) sa znanjima iz drugih predmeta ili iz svakodnevnog života;ume da povezuje prisustvo karboksilne grupe sa fizičkim i hemijskim svojstvima karboksilnih kiselina;zna i ume da uočava, objašnjava, analizira i zaključuje o svojstvima karboksilnih kiselina na osnovu ogleđa ispitivanja svotava sirćetne kiseline;ume da

				povezuje znanja o opštim svojstvima karboksilnih kiselina sa svojstvima viših masnih kiselina; razume da su više masne kiseline sastojci primarnih biomolekula-masti i ulja; zna pojam estara; razume pravila nomenklature estara; razume reakcije esterifikacije. uočava svojstva estara na osnovu oglada; razume uticaj svojstava estara prisutnih u prirodnim proizvodima na njihove odlike
Biološki važna organska jedinjenja	7	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje oglada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	-zna hemijski sastav masti i ulja; zna fizička svojstva masti i ulja; razume osnovna hemijska svojstva masti i ulja; zna o značaju i ulozi masti i ulja u živim bićima; zna šta su ugljeni hidrati i o njihovom značaju i ulozi u živim bićima; zna da predstavlja strukturnim formulama glukozu i fruktozu; razume fizička svojstva ugljenih hidrata; razlikuje prema složenosti monosaharide, disaharide i polisaharide; zna o praktičnoj primeni ugljenih hidrata; zna strukturu aminokiselina. zna formule i nazive važnijih aminokiselina; zna da su proteini prirodni polimeri proteinskih aminokiselina; zna značaj esencijalne aminokiseline; zna o značaju i ulozi proteina u živim bićima; navodi životne namirnice bogate mastima i uljima, ugljenim hidratima i proteinima; zna da razlikuje vitamine prema rastvorljivosti u vodi; zna o značaju i ulozi vitamina u ljudskom organizmu; ispituje i uočava svojstva masti i ulja, ugljenih hidrata i proteina na osnovu oglada; ume da dokaže skrob u namirnicama
Zaštita životne sredine i zelena hemija	2	-prati nastavnikove instrukcije; - koristi preporučenu literaturu; - ispunjava i realizuje istraživačke zadatke; -povezuje različite izvore znanja i izvodi zaključke; Izvođenje oglada -Beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka -sređivanje radnog mesta.	- podstiče i usmerava rad učenika; - daje potrebna objašnjenja; - upućuje na dostupnu literaturu; - osmišljava istraživačke zadatke; - prati realizaciju i daje komentar; - odgovara na pitanja;	-zna o zagađivačima (neorganskim i organskim supstancama) vazduha, vode i zemljišta i merama zaštite; zna da rukuje supstancama i komercijalnim proizvodima u skladu s oznakama opasnosti, upozorenja i obaveštenja na ambalaži; zna da pridržava se pravila o načinu čuvanja proizvoda i odlaganju otpada; zna da navede zagađujuće supstance vazduha, vode i

				zemljišta i opiše njihov uticaj na životnu sredinu; zna da kritički proceni posledice ljudskih aktivnosti koje dovode do zagađivanja vode, zemljišta i vazduha; zna da objasni značaj planiranja i rešavanja problema zaštite životne sredine.
--	--	--	--	--

PROGRAM PRIPREMNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: HEMIJA – 8. razred

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Sadržaj rada prati nastavno gradivo 7. i 8. razreda (videti sadržaj rada za 7. i 8. razred u Programu dopunske i dodatne nastave iz hemije)	10	-prati smernice koje dobija od strane nastavnika; -postavlja pitanja; -rešava zahteve zadatka uz pomoć nastavnika; -beleženje rezultata -Ivođenje zaključaka.	- prati rad učenika; -podstiče i motiviše učenike; -pojašnjava učenicima zahteve zadataka;	Načini i postupci izvođenja programa su prvenstveno orijentisani ka ostvarivanju ishoda (videti ishode za 7. i 8. razred u Programu dopunske i dodatne nastave iz hemije)

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 5. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: NEMAČKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Glagolski oblici prezent I perfekat	6	- sluša;	- saopštava;	- objašnjavanje pravila
Vremenski prilozi, upitne reči	8	- čita;	- objašnjava;	- rad na jednostavnim primerima i rečenicama (osnovni nivo);
Prisvojni član, lične zamenice u nominative I akuzativu	8	- piše;	- motiviše;	- korišćenje očiglednosti i postupnosti;
Modalni glagoli	4	- govori;	- proverava;	- prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika;
Prezent od glagola haben I sein	6	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške i ispravlja ih;	- sistematsko praćenje rada učenika;
Ukupno	32	- uključuje se u razgovor;		

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 6. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: NEMAČKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Zavisne rečenice	4	- sluša;	- saopštava;	- objašnjavanje pravila
Modalni glagoli u perfektu	6	- čita;	- objašnjava;	- rad na jednostavnim primerima i rečenicama (osnovni nivo);
Povratni glagoli	6	- piše;	- motiviše;	- korišćenje očiglednosti i postupnosti;
Pridevi	8	- govori;	- proverava;	- prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika;
Pridev ispred imenice	5	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške i ispravlja ih;	- sistematsko praćenje rada učenika;
Brojevi	3	- uključuje se u razgovor;		
Ukupno	32			

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 7. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: NEMAČKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Vremena (present, perfekat, preterit)	10	- sluša; - čita; - piše; - govori;	- saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava;	- objašnjavanje pravila - rad na jednostavnim primerima i rečenicama (osnovni nivo);
Predlozi	4	- zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika;	- ukazuje na greške	- korišćenje očiglednosti i postupnosti;
Zavisne rečenice	8	- uključuje se u razgovor;	i ispravlja ih;	- prilagođavanje sadržaja psihofizičkim sposobnostima učenika;
Deklinacija prideva	6			- sistematsko praćenje rada učenika;
Lokalni predlozi	4			
Ukupno	32			

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE ZA 8. RAZRED

NASTAVNI PREDMET: NEMAČKI JEZIK

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Vremena (present, perfekat, preterit, futur)	10	<ul style="list-style-type: none"> - sluša; - čita; - piše; - govori; 	<ul style="list-style-type: none"> - saopštava; - objašnjava; - motiviše; - proverava; 	<ul style="list-style-type: none"> - objašnjavanje pravila - rad na jednostavnim primerima i rečenicama (osnovni nivo);
Relativne rečenice	3	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje šta treba i prati objašnjenje nastavnika; 	<ul style="list-style-type: none"> - ukazuje na greške i ispravlja ih; 	<ul style="list-style-type: none"> - korišćenje očiglednosti i postupnosti;
Konjuktiv 2, pasiv	8	<ul style="list-style-type: none"> - uključuje se u razgovor; 		<ul style="list-style-type: none"> - prilagođavanje sadržaja psihofizičkim
Finalne, vremenske rečenice	7			<ul style="list-style-type: none"> - sposobnostima učenika;
Ukupno	28			<ul style="list-style-type: none"> - sistematsko praćenje rada učenika;

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija za 5. razred

Ciljevi dopunske nastave su: Dopunska nastava se organizuje za učenike koji sporije usvajaju znanja ili su bili odsutni sa časova i za one koji žele da utvrde svoje znanje, sa ciljem razumevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća i bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja, umenja i veština iz nastavnog gradiva.

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA – Živa bića, neživa priroda i biologija.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osobine živih bića – Jednoćelijski i višećelijski organizmi. – Osnove klasifikacije – Ishrana. – Disanje . – Izlučivanje. – Nadražljivost. – Pokretljivost. – Kretanje. – Razmnožavanje. – Rast i razviće 	17	<ul style="list-style-type: none"> -Istražuje osobine živih bića prema uputstvima nastavnika – Grupiše živa bića prema njihovim zajedničkim osobinama; – Identifikuje osnovne prilagođenosti spoljašnje građe živih bića na uslove životne sredine, – Jednostavnim crtežom prikazuje biološke objekte 	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>U izučavanju ćelije akcentat je na tome da je ćelija osnovna jedinica građe svih živih bića, da ima svoje osnovne delove i da prema broju ćelija razlikujemo jednoćelijska i višećelijska živa bića.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Izučavanje zajedničkih osobina živih bića treba obraditi uporedo, na predstavnicima svih velikih grupa, –Sve što učenici posmatraju bi trebalo da prikažu crtežom i na njemu obeleže ključne detalje.
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU</p> <ul style="list-style-type: none"> – Živa bića iz neposrednog okruženja. – Pozitivan i negativan uticaj ljudi na živa bića i životnu sredinu. – Zaštita živih bića i 	5	<p>Dovede u vezu promene u spoljašnjoj sredini (uključujući uticaj čoveka) sa gubitkom raznovrsnosti živih bića na Zemlji;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Napravi razliku između odgovornog i neodgovornog odnosa prema živim bićima u neposrednom okruženju 	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>U ovoj oblasti živa bića se proučavaju u ambijentu u kojem realno žive i potrebno je da se kod učenika razvija osećanje odgovornosti za zaštitu prirode i biološke raznovrsnosti, kao i svest o vlastitom položaju u prirodi i potrebi održivog</p>

<p>životne sredine.</p> <p>- Značaj vrsta za čoveka</p>				<p>razvoja.</p>
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <p>– Prenošnje osobina sa roditelja na potomke.</p> <p>– Razlike roditelja i potomaka.</p> <p>– Razlike polnog i bespolnog razmnožavanja u nastanku varijabilnosti.</p>	4	<p>Prikuplja podatke o varijabilnosti organizama</p> <p>– Razlikuje nasledne osobine i osobine koje su rezultat delovanja sredine;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>U ovoj oblasti akcenat je na prenosu osobina sa roditelja na potomke razmnožavanjem, razlikama bespolnog i polnog razmnožavanja u pogledu nasleđivanja osobina i razlikovanju naslednih i nenaslednih uticaja u razviću osobina jedinki.</p>
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>– Život u vodenoj i kopnenoj sredini – izgled, prilagođenosti na način života</p> <p>– Život u vodi – izgled, prilagođenosti na način života.</p> <p>– Život na kopnu – izgled, prilagođenosti na način života.</p> <p>– Život pod zemljom – izgled, prilagođenosti na način života</p>	5	<p>Istražuje osobine živih bića</p> <p>– Grupiše živa bića prema njihovim zajedničkim osobinama;</p> <p>– Identifikuje osnovne prilagođenosti spoljašnje građe živih bića na uslove životne sredine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>U ovoj oblasti je akcenat na uočavanju spoljašnjih osobina živih bića iz neposrednog okruženja i njihovom odnosu sa uslovima sredine u kojoj žive. Rezultate iskoristiti za generalizaciju pojma – prilagođenost (adaptacija).</p>

<p>ČOVEK I ZDRAVLJE</p> <p>– Zdrava ishrana i unos vode.</p> <p>– Štetnost duvanskog dima i pshoaktivnih supstanci.</p> <p>– Fizička aktivnost i zdravlje.</p> <p>- Promene u pubertetu</p>	5	<p>Identifikuje elemente zdravog načina života i u odnosu na njih ume da proceni sopstvene životne navike i izbegava rizična ponašanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>–U ovoj oblasti akcentat je na osnovnim činjenicama o zdravoj ishrani , vodi kao najzdravijem piću, štetnosti energetskih pića i duvanskog dima.</p> <p>–Promene u i na telu, kao posledice puberteta,</p>
--	---	---	--	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija za 6. razred

Ciljevi dopunske nastave su: Dopunska nastava se organizuje za učenike koji sporije usvajaju znanja ili su bili odsutni sa časova i za one koji žele da utvrde svoje znanje,sa ciljem razumevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća i bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja,umenja i veština iz nastavnog gradiva.

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <p>Postanak života na Zemlji (prve ćelije bez jedra, postanak ćelija sa jedrom i pojava višćeličnosti). „Drvo života“ (zajedničko poreklo i osnovni principi filogenije, srodnost i sličnost). Organizmi bez</p>	5	<p>– grupiše organizme prema osobinama koje ukazuju na zajedničko poreklo života na Zemlji; – odredi položaj nepoznate vrste na „drvetu života“, na osnovu poznavanja opštih karakteristika jednoćelijskih i višćelijskih organizama;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>Osnovna ideja koju učenici treba da usvoje je da su svi organizmi koji danas žive na Zemlji potomci zajedničkog pretka, kojije bio jednoćelijski organizam bez formiranog jedra - Potrebno je obraditi ulogu ćelija bez jedra i ćelija sajedrom -</p>

<p>jedra. Organizmi sa jedrom. Položaj osnovnih grupa jednoćelijskih i višećelijskih organi</p>				<p>Pri razvrstavanju i grupisanju živog sveta, treba koristiti filogenetski pristup, odnosno zajedničko poreklo, principsrodnosti i sličnosti. - Položaj osnovnih grupa jednoćelijskih i višećelijskih organizama na „drvetu života” treba da ima logički sled, koji proizilazi iz znanja o građi ćelija</p>
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU Populacija, stanište, ekosistem, ekološke niše, adaptacije, životne forme, trofički odnosi – lanci ishrane. - Abiotički i biotički faktori. . -Antropogeni faktor i oblici zagađenja. - Ugrožavanje živih bića i njihova zaštita.</p>	5	<p>napravi razliku između životne sredine, staništa, populacije, ekosistema i ekološke niše; - razmotri odnose među članovima jedne populacije, kao i odnose između različitih populacija - identifikuje primere prirodne i veštačke selekcije - poveže uzroke narušavanja životne sredine sa posledicama po životnu sredinu i ljudsko zdravlje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>Znanja i iskustva učenika stečena u prethodnom razredu, treba proširiti i nadograditi pojmovima: životna sredina, populacija, ekosistem i ekološka niša. - Akcenat treba staviti na odnose rzmnožavanja kada su u pitanju jedinke iste populacije i trofičke odnose kada su u pitanju jedinke različitih populacija. - Prilikom obrade abiotičkih faktora, ne treba insistirati</p>

				na grupisanju već pažnju usmeriti na njihov uticaj na rast i razviće. - Antropogeni faktor treba obraditi kroz različite oblike zagađenja, bez ulaženja u hemijske procese jer učenici nemaju potrebna znanja iz ove oblasti.
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nasledni materijal (DNK, geni). - Telesne i polne ćelije. - Nasledne osobine - Individualna varijabilnost. - Prirodna selekcija - Veštačka selekcija. 	6	identifikuje primere prirodne i veštačke selekcije u okruženju i u zadatom tekstu/ilustraciji; - poveže evolutivne promene sa naslednom varijabilnošću i prirodnom selekcijom;	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<ul style="list-style-type: none"> - Individualnu varijabilnost organizama u populaciji treba povezati sa mehanizmom prirodne selekcije, kao evolucionim mehanizmom koji dovodi do adaptiranja organizama na usloveživotne sredine. - biljke i životinje ljudi počeli pripitomljivati u prošlosti i zbog čega. - Prirodnu i veštačku selekciju treba realizovati kroz obradu i tabelarno i grafičko prikazivanje nekolikorazličitih primera, sa obaveznim izvođenjem zaključaka. -

				Potrebno je učenike podsticati da istražuju nove primere individualne varijabilnosti i rezultate prikažu odeljenju
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Građa živih bića - spoljašnja i unutrašnja. - Građa ljudskog tela - Jednoćelijski organizmi - Osnovne životne funkcije na nivou organizma. - Razlike u građi biljaka, gljiva i životinja i načinu funkcionisanja, - Osnovna građa ćelije <p>Razlika između bakterijske, i biljne i životinjske ćelije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ćelijsko disanje, stvaranje energije, osnovne činjenice o fotosintezi. 	15	<p>uporedi građu životinja, biljaka i bakterija na nivou ćelija i nivou organizma; – odredi položaj organa čoveka i njihovu ulogu; – crtežom ili modelom prikaže osnovne elemente građe ćelije jednoćelijskih i višećelijskih organizama; – grupiše organizme prema osobinama koje ukazuju na zajedničko poreklo života na Zemlji;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>U ostvarivanju nastave potrebno je podsticati učenika na uočavanje osnovnih sličnosti i razlika spoljašnje i unutrašnje građe i funkcionisanja različitih živihbića</p> <p>-Dostizanje ishoda je moguće kroz različite vežbe i praktične aktivnosti učenika kao npr. izrada plakata (ljudsko telo, uporedni pregled spoljašnje građe: čovek, jedan kičmenjak, jedan beskičmenjak, biljka, gljiva), kviz (npr. Čiji su zubi?), merenje pulsa pri mirovanju i fizičkoj aktivnosti, ispitivanje toka vode kroz biljku, disekovanje cveta, razmnožavanje biljaka semenom i pelcerom, mikroskopiranje</p>

				ćelija kvasca
<p>ČOVEK I ZDRAVLJE</p> <p>Oboljenja koja izazivaju, odnosno prenose bakterije i životinje. Bakterije i antibiotici.</p> <p>Putevi prenošenja zaraznih bolesti.</p> <p>Povrede i prva pomoć: povrede kože, ubodi insekata i drugih beskičmenjaka, trovanje hranom, sunčanica, toplotni udar.</p> <p>Prevenција i ponašanje u skladu sa klimatskim parametrima.</p> <p>Posledice bolesti zavisnosti – alkoholizam.</p>	5	<p>- održava ličnu higijenu i higijenu životnog prostora - dovede u vezu izmenjeno ponašanje ljudi sa korišćenjem psihoaktivnih supstanci;</p> <p>- zbrine površinske ozlede kože, ukaže prvu pomoć u slučaju uboda i insekata, sunčanice i toplotnog udara i zatraži lekarsku pomoć kad proceni da je potrebna;.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>U ovoj oblasti akcentat je na osnovnim činjenicama o prevenciji zaraznih bolesti, putevima prenošenja i sprečavanju širenja</p> <p>- Posebno treba obratiti pažnju na antibiotike - upoznavanje sa bolestima zavisnosti, naročito alkoholizmom</p>

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija za 7. razred

Ciljevi dopunske nastave su: Dopunska nastava se organizuje za učenike koji sporije usvajaju znanja ili su bili odsutni sa časova i za one koji žele da utvrde svoje znanje, sa ciljem razumevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća i bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja, umenja i veština iz nastavnog gradiva.

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <p>- Osnovni principi sistematike</p> <p>- raznovrsnot životakroz osnovne sistematske kategorije</p> <p>-Dokazi evolucije, fosili i tumačenje filogenetskih nizova</p>	5	<p>razvrsta organizme prema zadatim kriterijumima primenom dihotomnih ključeva; - poveže principe sistematike sa filogenijom i evolucijom na osnovu današnjih i izumrlih vrstafosili;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<p>-Uvod u sistematiku bi trebalo zasnovati na prikaz osnovnih principa sistematike, navođenjem osnovnih sistematskih kategorija, kao i spominjanjem binomne nomenklature.</p> <p>- Sistematiku treba obraditi ha pravilima praktične primenie dihotomnog ključa, čime bi učenici bili osposobljeni da sami razvrstavju živa bića i određenjihovu poziciju na drvetu života.</p> <p>- Osnovne</p>

				<p>principe sistematike treba islustrirati prikazom prelaznih fosila.</p>
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU</p> <p>Sastav i struktura populacija.</p> <p>- Abiotički faktori i biotički odnosi</p> <p>- Mreže ishrane.</p> <p>- Životne oblasti</p>	5	<p>identifikuje osnovne odnose u biocenozi - poveže uticaj abiotičkih činilaca u određenoj životnij oblasti sa životnim formama koje ga naseljavaju; - identifikuje trofički nivo organizma u mreži ishrane;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrebno je proširiti i produbiti znanja o trofičkim odnosima i lancima ishrane. - Potrebno je obraditi kompleks ekoloških faktora koji određuju rasprostranjenje 8 osnovnih životnih oblasti na kopnu (tundre, tajge, lišćarske listopadne šume, mediteranske šume i makije, savane, kišne tropske šume, stepe i pustinje).
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <p>- Deoba ćelije.</p> <p>- DNK i pojam gena</p>	6	<p>uporedi polno i bespolno razmnožavanje;</p> <p>- identifikuje razlike između mitoze i mejoze</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje 	<ul style="list-style-type: none"> - Uvodi se pojam hromozoma (od čega se sastoji, kako izgledaju u

<p>-Prvo Mendelovo pravilo</p> <p>- Nasleđivanje pola.</p> <p>- Jednopolni i dvopolni organizmi.</p> <p>- Značaj polnog razmnožavanja.</p>		<p>- šematski prikaže nasleđivanje prema Mendelovom pravilu;</p>	<p>postignuća usmenog angažovanja</p>	<p>deobi i van nje, uloga hromozoma).</p> <p>- Na osnovu modela učenik napravi razlikau mitoze i mejoze.</p> <p>-. Bespolno razmnožavanje treba povezati sa mitozom Polno razmnožavanje treba povezati sa mejozom</p> <p>-Tok razvića višćelijskih organizama objasniti na modelu čoveka</p> <p>-Treba dati šemu nasleđivanja neke osobine (svetle oči/tamne oči) u jednoj generaciji i na njoj objasniti Mendelovo pravilo.</p>
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>-Simetrija, cefalizacija i</p>	<p>15</p>	<p>- uporedi organizme na različitim pozicijama na «drvetu života» prema načinu na koji obavljaju</p>	<p>- Formativno ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća usmenog</p>	<p>Akcentat treba da bude na osnovnim principima organizacije živih bića i značaju tkiva, organa i organskih</p>

<p>segmentacija</p> <p>- Prisustvo/ odsustvo biljnih organa.</p> <p>- Građa i uloga tkiva, organa, organskih sistema i značaj za funkcionisanja organizma.</p> <p>- Komparativni pregled građe glavnih grupa biljaka, gljiva i životinja</p>		<p>životne procese;</p>	<p>angažovanja</p>	<p>sistema i za funkcionisanje organizma. Simetričnost tela treba obraditi kao osobinu koja se javlja u svim grupama živih organizama. Cefalizaciju kod životinja bi trebalo opisati kao grupisanje glavnih organa za prijem i sprovođenje informacija u prednjem delu tela.</p> <p>-Glavne grupe jednoćelijskih eukariotskih organizam treba obraditi kroz uporedni pregled građe i sličnosti/ razlike osnovnih životnih funkcija.</p> <p>-Sličnosti i razlike u građi tkiva i organa značajnih za obavljanje osnovnih vegetativnih procesa (ishrana, disanje i</p>
--	--	-------------------------	--------------------	--

				izlučivanje) biljaka obraditi komparativnim pregledom građe - Komparativni pregled građe glavnih grupa gljiva : plesni, kvasci i pečurke treba obraditi kroz pregled sličnosti i razlika u obavljanju osnovnih životnih procesa
ČOVEKI ZDRAVLJE - Bolesti izazvane virusima. - Imunitet. Vakcine. - Principi uravnotežene ishrane i poremećaji u ishrani. - Zdravi stilovi života (san, kondicija...) -Posledice bolesti zavisnosti (narkomanija)	5	identifikuje poremećaje ishrane na osnovu tipičnih simptoma (gojaznost, anoreksija, bulimija); - dovede u vezu izmenjeno onašanje ljudi sa korišćenjem psihoaktivnih supstanci; - argumentuje prednosti vakcinacije; - primeni postupke zbrinjavanja lakših oblika krvarenja;	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća usmenog angažovanja 	-Trebalo bi obraditi osobine i građu virusa, ko i načine prenošenja i prevencije najčešćih virusnih bolesti. Poželjno je da to budu bolesti protiv kojih postoji vakcina. -Pri obradi imuniteta i vakcinacije trebalo bi se zadržati na osnovnom objašnjenju nastanka imuniteta bez dubljeg zalaženja u mehanizme

				<p>nastanka antitela.</p> <p>- Potrebno je da učenik zna da korišćenje psihoaktivnih supstanci dovodi do fizičke i psihičke zavisnosti, u kojoj je to meri štetno za pojednca, porodicu, društvo,</p>
--	--	--	--	---

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija za 8. razred

Ciljevi dopunske nastave su: Dopunska nastava se organizuje za učenike koji sporije usvajaju znanja ili su bili odsutni sa časova i za one koji žele da utvrde svoje znanje, sa ciljem razumevanja, prepoznavanja, otklanjanja nejasnoća i bržeg i kvalitetnijeg usvajanja znanja, umenja i veština iz nastavnog gradiva.

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <p>-Velika izumiranja.</p> <p>-Stromatoliti.</p> <p>-Izlazak iz vode na kopno.</p>	5	<p>dovede u vezu promene životnih uslova sa evolucijom života na planeti;</p> <p>– istraži davno nestale ekosisteme;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Aktivnosti za dostizanje ishoda dovede u vezu promene životnih uslova sa evolucijom života na planeti treba usmeriti da podatke o geofizičkim procesima treba propratiti opisom razvoja živog sveta kroz geološka doba.</p>

				Mogu se pomenuti i kraći periodi koji su poznati učenicima kao što su perm, karbon, trijas, jura, kreda. Aktivnosti za dostizanje ishoda istraži davno nestale ekosisteme moguće realizovati kroz zadatke u kojima će učenici istraživati i predstavljati (prezentacijom, plakatom) nestale šume karbona, mora kambrijuma, itd..
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>-Uloga i značaj organela u metabolizmu ćelije:.</p> <p>-Matične ćelije</p> <p>-Princip ekonomičnosti građe i funkcije</p> <p>- čulno – nevni system životinja</p> <p>-Regulatorna uloga hormona. Neurotransmiteri</p> <p>-Princip povratne sprege</p>	20	<p>– poveže građu organela sa njihovom ulogom u metabolizmu</p> <p>– poveže odnos površine i zapremine ćelije i tela sa načinom obavljanja životnih funkcija;</p> <p>– identifikuje regulatorne mehanizme u održavanju homeostaze;</p> <p>– ilustruje primerima</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	U aktivnostima za dostizanje ishoda poveže građu ćelijskih organela sa njihovom ulogom u metabolizmu ćelije, treba naglasiti da je na Zemlji život uspostavljen tokom evolucije ćelija. U tom smislu treba objasniti ćelije programirane za diferencijaciju u više pravaca. Aktivnosti za dostizanje ishoda poveže odnos površine i zapremine ćelije ojasniti ostvarivanje bolje energetske

		vezu između fizioloških odgovora živih bića i promena u spoljašnjoj sredini		efikasnosti, na ćelijskom i na nivou organizma, i kontinuitet (održivost) životnih funkcija. Sadržaji se mogu obraditi kroz istraživački rad učenika o tome kako se dolazi do matičnih ćelija, kako se čuvaju, na koji način ih koristimo u medicini.. Aktivnosti za dostizanje ishoda identifikuje regulatorne mehanizme u održavanju homeostaze i ilustruje primerima vezu između fizioloških odgovora živih bića i promena u spoljašnjoj sredini, treba usmeriti tako da učenik razume da ćelija/organizam najbolje funkcioniše u određenim uslovima i da svi organizmi poseduju mehanizme koji održavaju svoj unutrašnji sastav u određenim granicama, koje omogućavaju njihovo preživljavanje..
--	--	---	--	---

				Homeostaza i povratna sprega kao pojmovi mogu se povezati sa gradivom robotike (Tehnika i tehnologija). Sadržaji se mogu obraditi kroz niz kratkih vežbi/demonstracija refleksa
NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA -Ulutkavanje i presvlačenje insekata. -Teorija evolucije. -Postanak novih vrsta kroz evolucione procese. -Evolucija čoveka.	3	– poveže promene koje se događaju organizmu tokom životnog ciklusa sa aktivnostima gena; – poveže promene naslednog materijala sa nastankom novih vrsta putem prirodne selekcije	- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća angažovanja- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća angažovanja	Aktivnosti za dostizanje ishoda poveže promene koje se događaju organizmu tokom životnog ciklusa sa aktivnostima gena, istražiti i predstaviti životinjske vrste sa potpunim preobražajem i sa nepotpunim preobražajem (Morfološke i fiziološke promene povezati sa hormonskim promenama) Razviće čoveka treba povezati sa promenama nastalim u pubertetu usled delovanja hormona - hormonski indukovane promene aktiviraju uključivanjem regulatornih gena u određenim fazama životnog ciklusa.

				Darvinovu koncepciju jedinstva života povezati sa modelom „drvo života“. Učenici mogu na internetu da istražuju prikaze ljudskih predaka u kontekstu genetičkih razlika
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU</p> <p>-Nestanak vrsta i faktori ugrožavanja (H.I.P.P.O. koncept).</p> <p>-Retke i ugrožene vrste Srbije.</p> <p>--Introdukcije i reintrodukcije i invazivne vrste.</p>	5	<p>– istraži prisustvo invazivnih vrsta u svojoj okolini i verovatne puteve naseljavanja;</p> <p>– istraži razloge gubitka biodiverziteta na lokalnom području.</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Ishod istraži prisustvo invazivnih vrsta u svojoj okolini i verovatne puteve naseljavanja (načini kako je vrsta preneti) može da se realizuje kroz istraživanje poznatih invazivnih vrsta, poput ambrozije, bagremca (<i>Amorpha fruticosa</i>), kiselog drveta, papirnog duda (<i>Broussonetia papyrifera</i>), sibirskog bresta, svilenice (<i>Asclepias syriaca</i>), azijske bubamare, šimširovog moljca (<i>Cydalima perspectalis</i>) itd. Učenici mogu sprovesti istraživanje na terenu, u neposrednoj okolini (ako postoje uslovi)</p>

				<p>ili pretraživanjem literature i interneta. Mogu se proučiti i alohtone vrste koje su u ranijim periodima invazijom osvojile naše prostore i postale uobičajne kao što su gugutka, bizamski pacov, nutrija, babuška, bagrem... Za dostizanje ishoda Istraži razloge gubitka biodiverziteta na lokalnom području može biti zadatak izrada „crvene knjige“ za lokalne vrste sa IUCN liste po H.I.P.P.O konceptu</p>
<p>ČOVEKI ZDRAVLJE</p> <p>-Biološki smisao adolescencije (rodni i polni identitet u kontekstu hormonske aktivnosti i individualne genetičke varijabilnosti).</p> <p>- Zaštita od polnoprenosivih bolesti, kontracepcija.</p>	3	<p>— izrazi kritički stav prema medijskim sadržajima koji se bave zdravim stilovima života;</p> <p>— identifikuje poremećaje u radu organa i sistema organa izazvanih nezdravim načinom</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Objasniti primere različitih uticaja na funkcije endokrinog sistema, nervnog sistema i čula izazvanih različitim spoljašnjim i unutrašnjim faktorima (uzrocima), kao i mogućnost vraćanja organizma u uravnoteženo stanje nakon određenih poremećaja. Kroz aktivnosti za dostizanje ishoda izrazi kritički stav</p>

		života;		prema medijskim sadržajima koji se bave zdravim stilovima života, kod učenika treba razvijati kritički stav prema sadržajima koji se mogu naći na internetu i drugim izvorima informisanja Uraditi i u vidu debata sa temama: postoje li instant-dijete, „čarobne biljke“ koje leče najraznovrsnije bolesti, „tope kilograme“, produžavaju mladost i slično. Kroz istraživačke zadatke mogu se obraditi lekoviti i fiziološki aktivni produkti životinja i biljaka
--	--	---------	--	---

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija 5. Razred

Ciljevi dodatnog rada: Dodatni rad se organizuje za učenike koji pokazuju veće interesovanje i želju za novim saznanjima koja prevazilaze okvire predviđene planom i programom, sa ciljem povezivanja i primene naučnog u svakodnevnom životu

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osobine živih bića – Jednoćelijski i višećelijski organizmi – Osnove klasifikacije: glavni (morfološki) karakteri i osobine važne za klasifikaciju. Formiranje skupova karaktera koji se uklapaju jedni u druge (grupisanje živih bića). – Hrana kao izvor energije i gradivnih supstanci – Disanje kao razmena gasova u različitim sredinama. – Izlučivanje. – Nadražljivost. – Pokretljivost 	20	<ul style="list-style-type: none"> Istražuje osobine živih bića prema uputstvima – Odabira makromorfološki vidljive osobine važne za klasifikaciju – Identifikuje prilagođenosti na uslove životne sredine, uključujući i osnovne odnose ishrane i rasprostranjenje. – Jednostavnim crtežom prikazuje biološke objekte koje posmatra i istražuje i označava ključne detalje - Koristi dostupnu IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i 	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća angažovanja 	<p>U izučavanju ćelije akcentat je jedro sa naslednim materijalom, kao i da postoje ćelije čiji se nasledni materijal nalazi slobodan u citoplazmi, – Procedure za istraživanje – mikroskop i lupa – posmatrajući krupne ćelije – Izučavanje zajedničkih osobina živih bića treba obraditi kroz oglede (potrebe za vodom, odgovarajućom temperaturom za rast, disanje, razvoj i razmnožavanje i ishrana se mogu pratiti na kvascu; disanje,</p>

<p>– Kretanje.</p> <p>– Razmnožavanje: bespolno i polno.</p> <p>– Rast i razviće</p> <p>- Dužina života</p> <p>- Promene koje čovek prolazi tokom razvića; pubertet i polna zrelost.</p>		<p>prikazu rezultata;</p>	<p>u smislu razmene gasova, se može pratiti ogledom sa svećom; kretanje se može pratiti ogledom sa kišnom glistom na papiru itd).</p> <p>– Potrebno je zajedničke osobine obrađivati uporedo, Osobine koje se ne mogu obraditi ogledom, mogu se obraditi kroz istraživački rad učenika. – Posle istraživanja zajedničkih osobina - način na koji se živa bića klasifikuju putem uspostavljanja hijerarhije glavnih „atributa“ (karaktera) koje imaju i uklapanja u pojedine skupove (grupe), omogućava uvođenje naučnog pristupa i</p>
--	--	---------------------------	--

				razumevanje biološke evolucije.
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>– Život u vodenoj i kopnenoj sredini – izgled, prilagođenosti na način života</p> <p>– Život u vodi – izgled, prilagođenosti na način života.</p> <p>– Život na kopnu – izgled, prilagođenosti na način života.</p> <p>– Život pod zemljom – izgled, prilagođenosti na način života</p>	5	<p>Identifikuje prilagođenosti spoljašnje građe živih bića na uslove životne sredine, uključujući i osnovne odnose ishrane i rasprostranjenje.</p> <p>– crtežom prikazuje biološke objekte koje posmatra i istražuje i označava ključne detalje Koristi dostupnu IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>U ovoj oblasti je akcenat na učeničkom istraživanju spoljašnjih osobina živih bića iz neposrednog okruženja i njihovom odnosu sa uslovima sredine u kojoj žive .Rezultate istraživanja bi trebalo iskoristiti za generalizaciju i uvođenje novog pojma – prilagođenost (adaptacija).</p>
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <p>– Varijabilnost organizama unutar vrste je preduslov za evoluciju.</p>	3	<p>Prikuplja podatke o varijabilnosti organizama unutar jedne vrste, tabelarno i grafički ih predstavlja i izvodi zaključke;</p> <p>– Razlikuje nasledne osobine i osobine koje su rezultat delovanja sredine, na modelima iz svakodnevnog</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja-Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p>	<p>Učeničko istraživanje varijabilnosti unutar jedne vrste (npr. razlike između dece u odeljenju, u dimenzijama i boji plodova na pijaci, između goveda u istom domaćinstvu; uočavanje razlika u visini</p>

		<p>života;</p> <p>– Postavlja jednostavne pretpostavke, ogledom ispituje uticaj sredinskih faktora na nenasledne osobine živih bića i kritički sagledava rezultate;</p> <p>– Koristi dostupnu IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata;</p>	<p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>stabla, broju listova i cvetova biljaka koje rastu u hladu i onih koji rastu na suncu, ili biljaka koje rastu u blizini saobraćajnica i dalje od njih) i kroz ogled sa pelcerima ili listovima afričke ljubičice (biljke sa istim naslednim materijalom različito izgledaju kada rastu pod različitim uslovima).</p> <p>–Ogledu treba da prethodi postavljanje hipoteze koja će biti ogledom ispitana (šta očekujem da će se desiti ako reznice iste biljke gajim u različitim uslovima osvetljenosti i slično).</p> <p>Zaključci o nasleđivanju, uticaju faktora životne sredine i individualnoj varijabilnosti</p>
--	--	---	---	---

				<p>moгу biti generalizovani i povezani sa pitanjima iz svakodnevnog života.</p> <p>Tabelarno i grafičko prikazivanje rezultata, sa obaveznim izvođenjem zaključaka,</p>
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU</p> <p>– Pozitivan i negativan uticaj ljudi na živa bića i životnu sredinu.</p> <p>– Zaštita živih bića i životne sredine.</p> <p>– Projekat očuvanja prirode u mom kraju.</p>	5	<p>Koristi dostupnu IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata;</p> <p>– Predlaže akcije brige o biljkama i životinjama u neposrednom okruženju, učestvuje u njima, saraduje sa ostalim učesnicima i rešava konflikte na nenasilan način</p> <p>– Ilustruje primerima delovanje ljudi na životnu sredinu i procenjuje posledice takvih dejstava;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Projekte mogu da osmisle na početku školske godine, da ih realizuju tokom čitave godine, a na časovima predviđenim za ovu oblast da predstave rezultate.</p>
<p>ČOVEK I ZDRAVLJE</p>	3	<p>Koristi dostupnu IKT i drugu opremu u</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje</p>	<p>–U ovoj oblasti akcenat je na istraživanju o</p>

<p>– Zdrava ishrana i unos vode.</p> <p>– Energetski napici.</p> <p>– Štetnost duvanskog dima i pshoaktivnih supstanci.</p> <p>– Fizička aktivnost i zdravlje</p>		<p>istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata;</p> <p>– Identifikuje elemente zdravog načina života i u odnosu na njih ume da proceni sopstvene životne navike i izbegava rizična ponašanja.</p>	<p>usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>osnovnim činjenicama o zdravoj ishrani (užina spremljena kod kuće), vodi kao najzdravijem piću, štetnosti energetskih pića i duvanskog dima.</p>
---	--	---	---	---

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija 6. Razred

Ciljevi dodatnog rada: Dodatni rad se organizuje za učenike koji pokazuju veće interesovanje i želju za novim saznanjima koja prevazilaze okvire predviđene planom i programom, sa ciljem povezivanja i primene naučnog u svakodnevnom životu

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <p>-Postanak života na Zemlji (prve ćelije bez jedra, postanak ćelija sa jedrom i pojava višćeličnosti).</p> <p>- „Drvo života“ (zajedničko poreklo i osnovni principi filogenije, srodnost i sličnost).</p> <p>–Organizmi bez jedra.</p>	6	<p>poveže evolutivne promene sa naslednom varijabilnošću i prirodnom selekcijom;</p> <p>– grupiše organizme prema osobinama koje ukazuju na zajedničko poreklo života na Zemlji; – odredi položaj nepoznate vrste na „drvetu života“, na osnovu poznavanja opštih karakteristika jednoćelijskih i višćelijskih organizama; – koristi IKT i drugu opremu u</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>U izučavanju ćelije akcenat je jedro sa naslednim materijalom, kao i da postoje ćelije čiji se nasledni materijal nalazi slobodan u citoplazmi, – Procedure za istraživanje – mikroskop i lupa – posmatrajući krupne ćelije –</p>

<p>-Organizmi sa jedrom.</p> <p>- Položaj osnovnih grupa jednoćelijskih i višećelijskih organizama na „drvetu života”.</p>		<p>istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata. – tabelarno i grafički predstavi prikupljene podatke i izvede odgovarajuće zaključke; – razmatra, u grupi, šta i kako je učio/učila i gde ta znanja može da primeni</p>	<p>Izučavanje zajedničkih osobina živih bića treba obraditi kroz oglede (potrebe za vodom, odgovarajućom temperaturom za rast, disanje, razvoj i razmnožavanje i ishrana se mogu pratiti na kvascu; disanje, u smislu razmene gasova, se može pratiti ogledom sa svećom; kretanje se može pratiti ogledom sa kišnom glistom na papiru itd). – Potrebno je zajedničke osobine obrađivati uporedo, Osobine koje se ne mogu obraditi ogledom, mogu se obraditi kroz istraživački rad učenika. – Posle istraživanja zajedničkih osobina - način na koji se živa bića klasifikuju</p>
--	--	---	--

				<p>putem uspostavljanja hijerarhije glavnih „atributa“ (karaktera) koje imaju i uklapanja u pojedine skupove (grupe), omogućava uvođenje naučnog pristupa i razumevanje biološke evolucije.</p>
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>– - Građa ljudskog tela: hijerarhijski niz od organizma do ćelije</p> <p>. - Jednoćelijski organizmi. Udruživanje ćelija u kolonije. Višećelijski organizmi</p> <p>–primeri gljiva, biljaka i životinja.</p> <p>- Razlike u građi biljaka, gljiva i životinja i načinu funkcionisanja, kao i sličnosti i razlike u obavljanju osnovnih</p>	16	<p>poveže građu i životne procese – koristi laboratorijski pribor i školski mikroskop za izradu i posmatranje gotovih i samostalno izrađenih preparata; – grupiše organizme prema osobinama koje ukazuju na zajedničko poreklo života na Zemlji; – koristi IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata. – tabelarno i grafički predstavi prikupljene podatke i izvede odgovarajuće zaključke; – razmatra, u grupi, šta i kako je učio/učila i gde ta znanja može da primeni.;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>U ovoj oblasti je akcenat na učenikom istraživanju spoljašnjih osobina živih bića iz neposrednog okruženja i njihovom odnosu sa uslovima sredine u kojoj žive .Rezultate istraživanja bi trebalo iskoristiti za generalizaciju i uvođenje novog pojma – prilagođenost (adaptacija).</p>

<p>životnih procesa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Otkriće ćelije i mikroskopa. - Razlika između bakterijske, i biljne i životinjske ćelije. - Ćelijsko disanje, stvaranje energije, činjenice o fotosintezi 				
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prenos naslednog materijala. - Nasledne osobine (veza između gena i osobina, uticaj spoljašnje sredine). - Individualna varijabilnost. - Prirodna selekcija na odabranim primerima. Veštačka selekcija. - Značaj gajenih biljaka i pripitomljenih životinja za čoveka. 	4	<ul style="list-style-type: none"> - koristi laboratorijski pribor i školski mikroskop za izradu i posmatranje gotovih i samostalno izrađenih preparata; - poveže evolutivne promene sa naslednom varijabilnošću i prirodnom selekcijom; - koristi IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata. - tabelarno i grafički predstavi prikupljene podatke i izvede odgovarajuće zaključke; - razmatra, u grupi, šta i kako je učio/učila i gde ta znanja može da primeni. 	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća angažovanja-Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća angažovanja 	<p>Učeničko istraživanje varijabilnosti unutar jedne vrste (npr. razlike između dece u odeljenju, u dimenzijama i boji plodova na pijaci, između goveda u istom domaćinstvu; uočavanje razlika u visini stabla, broju listova i cvetova biljaka koje rastu u hladu i onih koji rastu na suncu, ili biljaka koje rastu u blizini saobraćajnica i dalje od njih) i kroz ogled sa pelcerima ili listovima afričke ljubičice (biljke sa istim</p>

				<p>naslednim materijalom različito izgledaju kada rastu pod različitim uslovima). –Ogledu treba da prethodi postavljanje hipoteze koja će biti ogledom ispitana (šta očekujem da će se desiti ako reznice iste biljke gajim u različitim uslovima osvetljenosti i slično). Zaključci o nasleđivanju, uticaju faktora životne sredine i individualnoj varijabilnosti mogu biti generalizovani i povezani sa pitanjima iz svakodnevnog života. Tabela i grafičko prikazivanje rezultata, sa obaveznim izvođenjem zaključaka,</p>
ŽIVOT U EKOSISTEMU	4	razmotri odnose u populaciji i biocenozi na konkretnim	- Formativno, ocenjivanje	Projekte mogu da osmisle na početku školske

<p>- ekološke niše, adaptacije, životne forme, trofički odnosi</p> <p>– lanci ishrane.</p> <p>- Abiotički i biotički faktori. Značaj abiotičkih i biotičkih faktora.</p> <p>-Antropogeni faktor i oblici zagađenja</p>		<p>primerima; - ilustruje primerima akcija, reakcija, koakcija - istraži uticaj sredine na ispoljavanje osobina, poštujući principe naučnog metoda; - poveže uzroke narušavanja životne sredine sa posledicama po životnu sredinu i ljudsko zdravlje ideluje ličnim primerom u cilju zaštite životne sredine; - koristi IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata. - tabelarno i grafički predstavi prikupljene podatke i izvede odgovarajuće zaključke; - razmatra, u grupi, šta i kako je učio/učila i gde ta znanja može da primeni.</p>	<p>usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>godine, da ih realizuju tokom čitave godine, a na časovima predviđenim za ovu oblast da predstave rezultate.</p>
<p>ČOVEKI ZDRAVLJE</p> <p>-Oboljenja koja izazivaju, odnosno prenose bakterije i životinje. Bakterije i antibiotici.</p> <p>-Putevi prenošenja zaraznih bolesti.</p> <p>-Povrede i prva pomoć: povrede kože, ubodi insekata i drugih beskičmenjaka,</p>	<p>6</p>	<p>održava higijenu u cilju sprečavanja infekcija; - dovede u vezu izmenjeno ponašanje ljudi sa korišćenjem psihoaktivnih supstanci; - zbrine površinske ozlede kože, ukaže prvu pomoć u slučaju uboda insekata, sunčanice i toplotnog udara i zatraži lekarsku pomoć kad proceni da je potrebna; - poveže uzroke narušavanja životne sredine sa</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>–U ovoj oblasti akcenat je na istraživanju o osnovnim činjenicama o zdravoj ishrani (užina spremljena kod kuće), vodi kao najzdravijem piću, štetnosti energetskih pića i duvanskog dima.</p>

trovanje hranom, sunčanica, toplotni udar. -Prevenција i ponašanje u skladu sa klimatskim parametrima. -Posledice bolesti zavisnosti – alkoholizam		posledicama po životnu sredinu i ljudsko zdravlje i deluje ličnim primerom u cilju zaštite životne sredine; - koristi IKT i drugu opremu u istraživanju, obradi podataka i prikazu rezultata - razmatra, u grupi, šta i kako je učio/učila i gde ta znanja može da primeni		
--	--	--	--	--

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija 7. Razred

Ciljevi dodatnog rada: Dodatni rad se organizuje za učenike koji pokazuju veće interesovanje i želju za novim saznanjima koja prevazilaze okvire predviđene planom i programom, sa ciljem povezivanja i primene naučnog u svakodnevnom životu

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <p>– - Karl Line, binomna nomenklatura.</p> <p>-Prikaz raznovrsnosti života</p> <p>-Dokazi evolucije, fosili i tumačenje filogenetskih nizova (predačke i potomačke forme, prelazni fosili)</p>	5	<p>- razvrsta organizme prema zadatim kriterijumima primenom dihotomnih ključeva;</p> <p>- poveže principe sistematike sa filogenijom i evolucijom na osnovu današnjih i izumrlih vrstafosili;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Na osnovu binomne nomenklature se može demonstrirati princip-vrste unutar jednog roda, a zatim se po istom principu može pojasniti pripadnost rodova jednog familiji, familija po redu itd. - insistirati na pravilima primene, odnosno praktičnoj primeni dihotomnog ključa, čime bi učenici, mogli sami</p>

				<p>razvrstavju živa bića i na osnovu zadatih kriterijuma odrede njihovu poziciju na drvetu života.</p> <p>- Osnovne principe sistematike, kroz poreklo i diverzifikaciju grupa organizam od zajedničkog pretka, treba islustrovati prikazom prelaznih fosila.</p>
<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>-Simetrija, cefalizacija i segmentacija kod životinja.</p> <p>- Čelije sa specifičnom funkcijom: mišićne, krvne, nervne, ćelije zatvaračice.</p> <p>-Komparativni pregled građe glavnih grupa biljaka, gljiva i životinja</p>	13	<p>- uporedi organizme na različitim pozicijama na «drvetu života» prema načinu na koji obavljaju životne procese;</p> <p>- koristi mikroskop za posmatranje građe gljiva, biljnih i životinjskih tkiva;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>- Akcenat treba da bude na učeničkom istraživanju osnovnih principa organizacije živih bića i značaju tkiva, organa i organskih sistema i za funkcionisanje organizma.</p> <p>Posebno obratiti pažnju na pojavu simetrije/asimetrije kod biljaka (simetrija cveta, lista...), kao i na oblike simetrije kod životinja, kako bi se razumeo značaj simetrije tela za život u vodenoj i kopnenoj sredini.</p> <p>-Sličnosti i razlike u građi tkiva i organa značajnih za</p>

				<p>obavljanje osnovnih vegetativnih procesa biljaka obraditi komparativnim pregledom građe odbranih predstavnika (višćelijska alga, mahovina, paprat, golosemenica, skrivenosemenica).</p> <p>-Komparativni pregled građe glavnih grupa gljiva : plesni, kvasci i pečurke treba obraditi kroz pregled sličnosti i razlika u obavljanju osnovnih životnih procesa na metodski odabranim predstavnicima. Sa gljivama treba obraditi i lišajeve, ko primer obostrano korisne zajednice organizama.</p>
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <p>- Deoba ćelije (hromozomi, nastajanje telesnih i polnih ćelija.</p> <p>- DNK i pojam gena (alel, genotip, fenotip).</p>	10	<p>-prikupi i analizira podatke o životnim ciklusima počevši od oplodjenja; - identifikuje razlike između mitoze i mejoze</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja- Formativno,</p>	<p>- pojam hromozoma (od čega se sastoje, kako izgledaju u deobi i van nje, uloga hromozoma u kontroli metabolizma ćelije, broj). Na primeru ljudskog</p>

<p>-Prvo Mendelovo pravilo, krvne grupe, transjuzija i transplantacija.</p> <p>- Nasleđivanje pola.</p> <p>-Nasledne bolesti.</p> <p>- Smena generacija.</p> <p>- Značaj i uloga polnog razmnožavanja.</p>		<p>na osnovu promene broja hromozoma i osnovnu ulogu gentičkog materijala u ćeliji; - šematski prikaže nasleđivanje pola i drugih osobina prema Mendelovom pravilu;</p>	<p>ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>kariograma, objasniti homologe hromozome.</p> <p>- sadržaj o razmnožavanju - Bespolno razmnožavanje treba povezati sa mitozom i nastankom identičnih ćelija (klonovi), Polno razmnožavanje treba povezati sa mejozom, deobom kojom nastaju gameti, čijim spajanjem će se geni roditelja iskombinovati, u jedinstvenu kombinaciju koju svaka jedinka nosi.</p> <p>-Tok razvića višćelijskih organizama - učenici samostalnim istraživanjem treba da dođu do podataka o životnim ciklusima životinja iz neposrednog okruženja. -Treba dati šemu nasleđivanja nasledne bolesti i na njoj objasniti Mendelovo pravilo.</p> <p>- Kao primere promena stanja</p>
--	--	---	---	--

				<p>organizma ili naslednih bolesti mogu se navesti bolesti koje zavise: samo od nasledenih gena (srasli prsti, jedna vrsta patuljastog rasta), od nasledenih gena i načina života (dijabetes), one koje su vezane za polne hromozome (hemofilija), bolesti koje su određene većim brojem gena i takođe zavisne od načina života (šizofrenija), ili su posledica promene u broju hromozoma (Daunov sindrom).</p>
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Populaciona dinamika (prirodni priraštaj i migracije; - Abiotički faktori i biotički odnosi kao činioci prirodne selekcije (adaptacije). - Konvergencija i divergencija životnih formi. - Zaštita biodiverziteta 	5	<p>uporedi prikupljene podatke o izabranoj vrsti i njenoj brojnosti na različitim staništima; - analizira razliku između sličnosti i srodnosti organizama na primerima konvergencije i divergencije; - predloži akcije zaštite biodiverziteta i učestvuje u njima:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika - Sumiranje postignuća angažovanja 	<ul style="list-style-type: none"> - Preporuka je da se koriste terenska istraživanja u parovima/grupi.- Učenici treba da prikupe podatke o različiti vrstama koje žive na različitim staništima. Znanja o ekološkim faktorima treba da povežu sa prirodnom selekcijom. -Građa organa za varenje// način ishrane može se povezati sa akterima lanaca ishrane/mreže ishrane. Slično je i

				<p>sa podudarnošću oprašivača i cvetova, u okviru iste oblasti. - Na osnovu pozitivnih primera delovanja čoveka na životnu sredinu, učenici treba da osmisle predloge (koji se odnose na stanje u scvih 8 kopnenih životnih oblasti, kao i u vodenim biomima), uz napomenu da svaka akcija nije ujedno i dobra akcija.</p>
<p>ČOVEK I ZDRAVLJE</p> <p>- Principi uravnotežene ishrane i poremećaji u ishrani. -Zdravi stilovi života (san, kondicija...).</p>	3	<p>- analizira zadati jelovnik sa aspekta uravnotežene i raznovrsne ishrane; - raspravlja o različitosti među ljudima sa aspektagenetičke varijabilnosti, tolerancije i prihvatanja različitosti.</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>-Neophodno je podstaći učenike da sami, uz upotrebu IK tehnologija istražuju ovu oblast: - jelovnik sa aspekta uravnotežene i raznovrsne ishrane - različitosti među ljudima sa aspekta genetičke varijabilnosti</p>

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija 8. Razred

Ciljevi dodatnog rada: Dodatni rad se organizuje za učenike koji pokazuju veće interesovanje i želju za novim saznanjima koja prevazilaze okvire predviđene planom i programom, sa ciljem povezivanja i primene naučeoog u svakodnevnom životu

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>POREKLO I RAZNOVRSNOST ŽIVOTA</p> <p>-Velika izumiranja.</p> <p>-Stromatoliti.</p> <p>-Izlazak iz vode na kopno.</p>	5	<p>dovede u vezu promene životnih uslova sa evolucijom života na planeti;</p> <p>– istraži davno nestale ekosisteme;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Aktivnosti za dostizanje ishoda dovede u vezu promene životnih uslova sa evolucijom života na planeti treba usmeriti da podatke o geofizičkim procesima treba propratiti opisom razvoja živog sveta kroz geološka doba. Mogu se pomenuti i kraći periodi koji su poznati učenicima kao što su perm, karbon, trijas, jura, kreda. Aktivnosti za dostizanje ishoda istraži davno nestale ekosisteme moguće realizovati kroz zadatke u kojima će učenici istraživati i predstavljati (prezentacijom, plakatom) nestale šume karbona, mora kambrijuma, itd..</p>

<p>JEDINSTVO GRAĐE I FUNKCIJE KAO OSNOVA ŽIVOTA</p> <p>-Uloga i značaj organela u metabolizmu ćelije:.</p> <p>-Matične ćelije</p> <p>-Princip ekonomičnosti građe i funkcije</p> <p>- čulno – nevni system životinja</p> <p>-Regulatorna uloga hormona. Neurotransmiteri</p> <p>-Princip povratne sprege</p>	<p>20</p>	<p>– poveže građu organela sa njihovom ulogom u metabolizmu</p> <p>– poveže odnos površine i zapremine ćelije i tela sa načinom obavljanja životnih funkcija;</p> <p>– identifikuje regulatorne mehanizme u održavanju homeostaze;</p> <p>– ilustruje primerima vezu između fizioloških odgovora živih bića i promena u spoljašnjoj sredini</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>U aktivnostima za dostizanje ishoda poveže građu ćelijskih organela sa njihovom ulogom u metabolizmu ćelije, treba naglasiti da je na Zemlji život uspostavljen tokom evolucije ćelija.U tom smislu treba objasniti ćelije programirane za diferencijaciju u više pravaca</p> <p>Aktivnosti za dostizanje ishoda poveže odnos površine i zapremine ćelije ojasniti ostvarivanje bolje energetske efikasnosti, na ćelijskom i na nivou organizma, i kontinuitet (održivost) životnih funkcija.Sadržaji se mogu obraditi kroz istraživački rad učenika o tome kako se dolazi do matičnih ćelija, kako se čuvaju, na koji način ih koristimo u medicini..</p> <p>Aktivnosti za dostizanje ishoda identifikuje regulatorne mehanizme u</p>
---	-----------	---	---	---

				<p>održavanju homeostaze i ilustruje primerima vezu između fizioloških odgovora živih bića i promena u spoljašnjoj sredini, treba usmeriti tako da učenik razume da ćelija/organizam najbolje funkcioniše u određenim uslovima i da svi organizmi poseduju mehanizme koji održavaju svoj unutrašnji sastav u određenim granicama, koje omogućavaju njihovo preživljavanje.. Homeostaza i povratna sprega kao pojmovi mogu se povezati sa gradivom robotike (Tehnika i tehnologija). Sadržaji se mogu obraditi kroz niz kratkih vežbi/demonstracija refleksa</p>
<p>NASLEĐIVANJE I EVOLUCIJA</p> <p>-Ulutkavanje i presvlačenje insekata. -Teorija evolucije.</p>	3	– poveže promene koje se događaju organizmu tokom životnog ciklusa sa	- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika	<p>Aktivnosti za dostizanje ishoda poveže promene koje se događaju organizmu tokom životnog ciklusa sa aktivnostima gena,</p>

<p>-Postanak novih vrsta kroz evolucione procese.</p> <p>-Evolucija čoveka.</p>		<p>aktivnostima gena;</p> <p>– poveže promene naslednog materijala sa nastankom novih vrsta putem prirodne selekcije</p>	<p>- Sumiranje postignuća angažovanja- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>istražiti i predstaviti životinjske vrste sa potpunim preobražajem i sa nepotpunim preobražajem (Morfološke i fiziološke promene povezati sa hormonskim promenama) Razviće čoveka treba povezati sa promenama nastalim u pubertetu usled delovanja hormona - hormonski indukovane promene aktiviraju uključivanjem regulatornih gena u određenim fazama životnog ciklusa. Darvinovu koncepciju jedinstva života povezati sa modelom „drvo života“. Učenici mogu na internetu da istražuju prikaze ljudskih predaka u kontekstu genetičkih razlika</p>
<p>ŽIVOT U EKOSISTEMU</p> <p>-Nestanak vrsta i faktori ugrožavanja (H.I.P.P.O. koncept).</p> <p>-Retke i ugrožene</p>	<p>5</p>	<p>– istraži prisustvo invazivnih vrsta u svojoj okolini i verovatne puteve</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje</p>	<p>Ishod istraži prisustvo invazivnih vrsta u svojoj okolini i verovatne puteve naseljavanja (načini kako je vrsta preneti) može da se</p>

<p>vrste Srbije.</p> <p>--Introdukcije i reintrodukcije i invazivne vrste.</p>		<p>naseljavanja;</p> <p>– istraži razloge gubitka biodiverziteta na lokalnom području.</p>	<p>postignuća angažovanja</p>	<p>realizuje kroz istraživanje poznatih invazivnih vrsta, poput ambrozije, bagremca (<i>Amorpha fruticosa</i>), kiselog drveta, papirnog dudu (<i>Broussonetia papyrifera</i>), sibirskog bresta, svilenice (<i>Asclepias syriaca</i>), azijske bubamare, šimširovog moljca (<i>Cydalima perspectalis</i>) itd. Učenici mogu sprovesti istraživanje na terenu, u neposrednoj okolini (ako postoje uslovi) ili pretraživanjem literature i interneta. Mogu se proučiti i alohtone vrste koje su u ranijim periodima invazijom osvojile naše prostore i postale uobičajne kao što su gugutka, bizamski pacov, nutrija, babuška, bagrem... Za dostizanje ishoda Istraži razloge gubitka biodiverziteta na lokalnom području može biti zadatak izrada „crvene</p>
--	--	--	-------------------------------	---

				knjige“ za lokalne vrste sa IUCN liste po H.I.P.P.O konceptu
<p>ČOVEKI ZDRAVLJE</p> <p>-Biološki smisao adolescencije (rodni i polni identitet u kontekstu hormonske aktivnosti i individualne genetičke varijabilnosti).</p> <p>- Zaštita od polnoprenosivih bolesti, kontracepcija.</p>	3	<p>— izrazi kritički stav prema medijskim sadržajima koji se bave zdravim stilovima života;</p> <p>— identifikuje poremećaje u radu organa i sistema organa izazvanih nezdravim načinom života;</p>	<p>- Formativno, ocenjivanje usmenih odgovora učenika</p> <p>- Sumiranje postignuća angažovanja</p>	<p>Objasniti primere različitih uticaja na funkcije endokrinog sistema, nervnog sistema i čula izazvanih različitim spoljašnjim i unutrašnjim faktorima (uzrocima), kao i mogućnost vraćanja organizma u uravnoteženo stanje nakon određenih poremećaja. Kroz aktivnosti za dostizanje ishoda izrazi kritički stav prema medijskim sadržajima koji se bave zdravim stilovima života, kod učenika treba razvijati kritički stav prema sadržajima koji se mogu naći na internetu i drugim izvorima informisanja</p> <p>Uraditi i u vidu debata sa temama: postoje li instant-dijete, „čarobne biljke“ koje leče najraznovrsnije bolesti, „tope kilograme“,</p>

				produžavaju mladost i slično. Kroz istraživačke zadatke mogu se obraditi lekoviti i fiziološki aktivni produkti životinja i biljaka
--	--	--	--	---

PROGRAM PRIPREMNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Biologija

Ciljevi i zadaci pripreme nastave: Pripremanje učenika za završni ispit, ponavljanje gradiva iz svih oblasti od 5. do 8. razreda, intenzivniji rad na oblastima koje slabije znaju ili su ih propustili, vežbanje zadataka iz testova kako bi se učenici što bolje pripremili za završni ispit.

Planom je predviđeno 10 časova, ali moguće je da časova pripreme nastave bude više, u zavisnosti od potreba učenika. Dodatni časovi će zavisiti od individualnih potreba za određenim oblastima.

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika - Primenjuje sledeće metode rada	Ciljevi i zadaci sadržaja programa	
<ul style="list-style-type: none"> - Poreklo i raznovrsnost života - Jedinstvo građe i funkcije kao osnova života - Nasleđivanje i evolucija - Život u ekosistemu - Čovek i zdravlje 	I u	10	<ul style="list-style-type: none"> čitanje, slušanje, upoređivanje, samostalno zaključivanje, praktično primenjivanje, rešavanje zadataka 	<ul style="list-style-type: none"> - monološka; - dijaloška; - tekstualna; - individualno 	<p>Učenik treba da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -obnovi znanje vezano za osnovne karakteristike živog sveta, kao i razlike između žive i nežive prirode; -obnovi znanja vezana za građu i ulogu ćelije, kao i karakteristike po kojima je razvrstan živi svet

				<p>u carstva;</p> <ul style="list-style-type: none">- obnovi znanje vezano za postanak biljaka, njihov evolutivni razvoj i građu, ulogu vegetativnih i reproduktivnih biljnih organa;- obnovi znanja vezana za raznovrsnost i značaj biljaka, kao i karakteristike carstva gljiva;-obnovi znanje o životniom prostoru, načinu života, građi, raznovrsnosti i značaju praživotinja, kao i o životnom prostoru, načinu života, spoljašnjoj i unutrašnjoj građi, raznovrsnost i značaju beskičmenjaka i kičmenjaka;- obnove znanja o ulozi insekata u prirodi, brizi o potomstvu, odgovornom odnosu premaživotinjama;- obnovi znanja o bolestima koje izazivaju ili
--	--	--	--	--

				<p>prenose životinje, način prenošenja i prevenciju;</p> <p>- obnovi znanja o toku i razvoju života na Zemlji i etapama zemljine istorije, kao i o evoluciji živog sveta i njenom značaju u formiranju savremenog biološkog mišljenja;</p> <p>-podseti se značaja i uloge porodice u razvoju, opstanku, napretku ljudskog društva kao i posledice njenog narušavanja;</p> <p>-obnovi znanje o razvoju ljudske vrste, etape u razvoju savremenog čoveka i evolutivnom položaj čoveka danas ;</p> <p>- obnovi znanja o građi tkiva i povezanosti organa i organskih sistema u organizam kao celinu ;</p> <p>-obnovi znanja o građi i ulozi kože,</p>
--	--	--	--	--

				<p>kostiju , mišića, nervnog sistema , čula, žlezda sa unutrašnjim lučenjem i njihovu povezanost sa nervnim sistemom, sistema organa za varenje, sistema organa za disanje, sistema organa za cirkulaciju, sistema organa za izlučivanje i njihov značaj za promet materija, sistema organa za razmnožavanje, faze u polnom sazrevanju čoveka i biološku regulaciju procesa vezanih za pol ;</p> <p>-obnovi znanja vezana za najčešća oboljenja i povrede organskih sistema čoveka ;</p> <p>- podseti se osnovnih pravila pružanja prve pomoći ;</p> <p>- podseti se značaja zdravstvene kulture i njegove povezanosti sa reproduktivnim zdravljem ;</p>
--	--	--	--	--

				<p>- obnovi znanje vezano za pojam ekološke raznovrsnos i njen značaj za opstanak i evoluciju života na Zemlji;</p> <p>-obnovi znanja o ekološkim faktorima i njihovom značaj za živi svet,</p> <p>- obnovi znanja o globalnim posledica zagađivanja životne sredine - obnovi znanja o osnovnim tipovima ekosistema i uslovima života u njima;</p> <p>-obnovi znanja u vezi sa izvorima i posledicama ugrožavanja životne sredine-ekosistema, globalnim posledicama zagađenja životne sredine, pojmom i konceptom održivog razvoja, kao i ulogom i značajem ličnog angažovanja u zaštiti životne sredine;</p> <p>- poveže znanja</p>
--	--	--	--	--

				<p>stečena u 5. 6. i 7. razredu sa pojmom zaštite životne sredine i razvijuem ekološke , zdravstvene i kulture življenja;</p> <p>- povežu znanja iz drugih predmeta sa pojmom održivog razvoja.</p>
--	--	--	--	---

Časovi se održavaju u toku drugog polugodišta, prema planu.

PROGRAM DOPUNSKE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Istorija

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>pronalaženje starih fotografija, dokumenata, knjiga i pisama</p> <p>reprodukcija dokumentarih filmova</p> <p>obelezavanje vaznih istorijskih datuma</p>	18	<p>istraživački rad kod kuće, u školskom arhivu, biblioteci</p> <p>uredjivanje školskog panoa</p>	Prati, savetuje, nadgleda, reprodukuje multimedijalni sadržaj	Radionice

PROGRAM DODATNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Istorija

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Priprema za takmičenje	15	Rešava testove	Prati , objašnjava	Usmena I pismena provera

PROGRAM PRIPREMNE NASTAVE

NASTAVNI PREDMET: Istorija

Sadržaj rada	Broj časova	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
Priprema za završni ispit	18	Rešavaju zadatke	Prati napredak učenika	Usmena i pismena provera

PROGRAMI ŠKOLSKIH SEKCIJA KOJE SE REALIZUJU

NIŽI RAZREDI

NA SRPSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM SEKCIJA: Ekološko-kaligrafska

RAZRED: od I do IV razreda

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
EKOLOGIJA	-slušaju -prikupljaju -sortiraju -izrađuju -pronalaze -uočavaju -govore -upoređuju -osmišljavaju -zaključuju	-prati -objašnjava -organizuje -pravi -sluša -procenjuje -pomaže -usmerava -demonstrira -koriguje -motiviše	Individualni Frontalni Rad u grupi Dijaloški Demonstrativni Tekstualni
KALIGRAFIJA	-slušaju -posmatraju -uočavaju -pišu -upoređuju -analiziraju	-demonstrira -objašnjava -pokazuje -piše -koriguje -analizira -motiviše	Individualni Frontalni Rad u grupi Dijaloški Demonstrativni Tekstualni

		-pomaže	
--	--	---------	--

NA SRPSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM SEKCIJA: Lepo pisanje

RAZRED: od I do IV razreda

Cilj sekcije osposobljavanje učenika za lepo pisanje i razvoj senzibiliteta za prepoznavanje pisma uporedo sa razvojem motoričkih sposobnosti, kao i usvajanje čitkog i urednog pisanja.

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
IGRAMO SE LINIJAMA UKRAŠAVANJE SLOVIMA MOJ ZNAK - MOJE SLOVO PISANJE ČESTITKE/POZIVNICE ZNACI I SIMBOLI OKO NAS IZRADA PLAKATA/POSTERA LEPO PISANJE	<ul style="list-style-type: none"> - primenjuje stečena znanja o slovima - sluša - postavlja pitanja - boji - seče - piše - crta - povlači linije -precrtava - doctava - stvara - istražuje - zaključuje 	<ul style="list-style-type: none"> -usmerava - navodi - motiviše učenike za rad - podstiče - diskutuje - analizira - koordinira - navodi na primenu znanja -navodi na povezivanje gradiva - priprema materijal za čas - prati rad učenika - pohvaljuje - vrši evaluaciju urađenih zadataka i savladanog gradiva 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Rad u paru Dijaloški Demonstrativni Tekstualni Pisani radovi

NA SRPSKOM NASTAVNOM JEZIKU

PROGRAM SEKCIJA: Likovna sekcija

RAZRED: od I do IV

Cilj likovne sekcije

- razvijanje pamćenja, povezivanje opaženih informacija
- razvijanje sposobnosti za prepoznavanje tradicionalne, moderne savremene umetnosti
- razvijati učeničke potencijale u oblasti likovnosti i vizuelnosti primenom različitih tehnika i sredstava

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>JESENJE RASPOLOŽENJE</p> <p>BOŽIĆNE ČAROLIJE</p> <p>ZIMSKE RADOSTI</p> <p>PROLEĆNO-LETNJE IGRARIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -opaža -mašta -crta -slika -vaja -povezuje -pamti -razvija osećaj za lepo -razvija samostalnost u radu -razvija interesovanje -nadograđuje prirodne oblike, dopunjuju ih i na taj način razvija kombinatorne sposobnosti -koristi materijal i pribor na bezbedan i odgovoran način -sarađuje sa drugim učenicima 	<ul style="list-style-type: none"> - prati - vodi razgovor -izlaže -demonstrira -postavlja pitanja otvorenog tipa - podstiče učenike da postavljaju pitanja - zadaje aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Individualni Frontalni Rad u grupi Rad u paru Dijaloški Demonstrativni Tekstualni Likovni radovi Praktični radovi Likovni konkursi

NASTAVNI PREDMET: **Slamarska sekcija**

RAZRED: **od I do IV**

Sadržaj rada	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Načini i postupci izvođenja programa
<p>UPOZNAVANJE SLAME KAO SREDSTVA U UMETNOSTI</p> <p>TRADICIJA MOG KRAJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> -upoznaju -posmatraju - istražuju - primenjuju -skupljaju -sarađuju u grupi - prepoznaju -kreiraju -procenjuju -izrađuju 	<ul style="list-style-type: none"> -upoznaje sa načinom rada -prezentuje -objašnjava značaj čuvanja tradicije -primenjuje slamu kao sredstvo u umetnosti -prenosi to umeće na učenike -uključuje učenike u rad na radionicama 	<p>Rad na časovima sekcije</p> <p>Učešće u radionicama sa gostima – asistiraju u radu</p> <ul style="list-style-type: none"> Individualni Grupni Frontalni Kooperativni Dijaloški Rad U Paru Interaktivni Tekstualni Demonstrativni

VIŠI RAZREDI

PROGRAM RADA LIKOVNE SEKCIJE

Cilj programa:

- da okupi zainteresovane učenike i dodatno razvija njihovo stvaralačko mišljenje i delovanje;
- na likovnoj sekciji učenici će se osposobljavati da što bolje odgovore na postavljene zadatke, predstojeće konkurse i takmičenja, kao i razne svečanosti;
- prošire i steknu nova znanja o likovnim tehnikama i njihovim primenama u praktičnim zadacima.

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN, POSTUPCI I OSTVARIVANJE PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Slobodne aktivnosti	Septembar	Larisa Đurić	Formiranje likovne sekcije- prijavljivanje članova, selektovanje radova za izložbu, pripreme za rad	Anketiranje učenika
Film	Oktobar	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Primenjeno oblikovanje- osmišljavanje scenskih plakata (projekat u crtačkoj ili slikarskoj tehnici ili kompjuterskoj obradi, plakat, sa kombinacijom načinjenih elemenata	Plakati, flajeri

Vajanje	Novembar	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Vajanje-gips-pozitiv, negativ, kalup. Nalivanje gipsa u kalupe- priprema suvenira za Adventski vašar	Razne rukotvorine nastale na vannastavnim aktivnostima, flajeri za učešće na Novogodišnjem vašaru
Crtanje	Decembar	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Crtanje-slobodno kreiranje, nacrt za određeni predmet ili znak (broš, ogrlica, narukvica, ukras); „Bazar“ Adventski vašar	Rukotvorine od gipsa, novčana sredstva prikupljena njihovom prodajom
Umetničko nasleđe	Januar	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Umetničko nasleđe- narodna nošnja (ornament) ili osmišljeni kostim	Predlog za nagrađivanje najlepše urađenog dizajna tradicionalnog kostima ili narodne nošnje
Slikanje	Februar	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Slikanje-predstavljanje prostora, volumena, svetla i senki slikarskim sredstvima i načinima. Pop-art umetnost ili moderno slikarstvo, slobodno mešanje boja-ekspresija	Izložba radova moderne umetnosti

Arhitektura	Mart	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Crtanje po prirodi- „Mrtva priroda“, „enterijer“, „eksterijer“ ili „portret“, komponovanje crteža sa osom simetrije koja određuje simetriju ili asimetriju, slikarska modelacija, senčenje elemenata sa prvobitnim viziranjem, međusobni odnos elemenata	Izrada makete škole
Primenjena grafika	April	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Grafički dizajn- skiciranje idejnog rešenja za plakat (pozivnice, brošure, plakati). Izražavanje- tematski rad: „Bazar“- prodajna izložba radova pripremljenih za predstojeći Uskrs	Ukrašena filigrantska jaja, kao i novčana sredstva prikupljena njihovom prodajom
Tapiserija	Maj	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Izrada tapiserija od vunice	Izložba učeničkih tapiserija

Oblikovanje i zaštita sredine	Jun	Larisa Đurić i članovi likovne sekcije	Preoblikovanje okoline-uređivanje štandova kao i izložbenog prostora (uramljivanje i kačenje na panoe), Bazar-završna prodajna izložba slika i rukotvorina na kraju školske godine	Izložba prodajnih eksponata nastalih tokom školske 2022./23. godine, kao i novčana sredstva prikupljena njihovom prodajom
-------------------------------	-----	--	--	---

MAKETARSKO MODELARSKA SEKCIJA OD V-VIII RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

PREDMETNI NASTAVNIK: Branko Stantić

CILJ:

Ciljevima organizovanja i rada maketarsko modelarske sekcije u osnovnoj školi članovi sekcije treba da:

- nauče da primenjuju jednostavnije tehničke crteže u projektovanju modela ili maketa prema sopstvenom izboru (saobraćajnih objekata, građevinskih objekata ili poljoprivrednih mašina i uređaja, detalje uređivanja stana, mašinskih konstrukcija...),
- znaju izrađivati tehničko-tehnološku dokumentaciju i njenu namenu,
- koriste na nivou primene pravilnu upotrebu alata i pribora u realizaciji svojih ideja,
- razvijaju spretnost i umešnost u toku realizacije projekta,
- umeju da sastave jednostavnije statičke i dinamičke modele i makete od delova iz konstruktorskog kompleta i izrađenih elemenata, prema odgovarajućim uputstvima i svojim idejama,
- umeju samostalno da izrade modele i makete predmete i objekata pomoću odgovarajućeg pribora i ručnog alata, primenom osnovnih radnih operacija od lako obradivih materijala,
- razviju konstruktorske sposobnosti izradom i sklapanjem modela elektrotehničkih i elektronskih uređaja;
- steknu osnovna praktična znanja i umenja u sastavljanju strujnih kola,
- znaju primeniti različite materijale u tehničkom oblikovanju,
- upoznaju pravilan način izrade algoritma i programa na računaru pomoću sotverskih paketa.

Program se ostvaruje praktičnim radom i vežbama, gradnjom različitih modela i maketa. Učenici sastavljaju modele raznih građevinskih objekata, poljoprivrednih uređaja i mašina, mašinskih i elektrotehničkih konstrukcija... Primenom softverskih paketa rešavaju različite probleme u tehnici upotrebom računara.

Sekcija bi se organizovala za učenike od 5. do 8. razreda, s tim da bi se u deo njenih aktivnosti obavezno uključivali svi, posebno učenici nižih razreda.

GLOBALNI PLAN RADA

<i>Red. broj</i>	<i>Naziv teme</i>	<i>Vežbe</i>
<i>I</i>	<i>Makete i modeli</i>	<i>3</i>
<i>II</i>	<i>Popravaka maketa i modela</i>	<i>4</i>
<i>III</i>	<i>Izrada panoa i grafikona</i>	<i>6</i>
<i>IV</i>	<i>Makete građevinskih objekata</i>	<i>6</i>
<i>V</i>	<i>Poljoprivredni uređaji i mašine</i>	<i>4</i>
<i>VI</i>	<i>Mašinske konstrukcije</i>	<i>4</i>
<i>VII</i>	<i>Programiranje</i>	<i>6</i>
<i>VIII</i>	<i>Učešće na takmičenjima</i>	<i>2</i>
<i>IX</i>	<i>Završetak rada sekcije</i>	<i>1</i>
UKUPNO		36

OPERATIVNI PLAN RADA

<i>Broj nast. teme</i>	<i>Redni broj časa</i>	<i>Naziv nastavne jedinice</i>	<i>Nastavne metode</i>	<i>Tip časa</i>
				<i>vežbe</i>
<i>I</i>	1.	<i>Upoznavanje sa maketarstvom i modelarstvom - istorijski razvoj, sredstva rada...</i>	<i>- verbalne - tekstualne - demonstra.</i>	<i>1</i>
	2.	<i>Vrste i razlika između maketa i modela</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	3.	<i>Vrste i razlika između maketa i modela</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
<i>II</i>	4.	<i>Građevinski objekti</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	5.	<i>Građevinski objekti</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	6.	<i>Mašinske konstrukcije</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	7.	<i>Poljoprivredni uređaji i mašine</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
<i>III</i>	8.	<i>Grafikoni</i>	<i>- verbalne - tekstualne -demonstra.</i>	<i>1</i>
	9.	<i>Grafikoni</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	10.	<i>Šeme</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	11.	<i>Panoi</i>	<i>- verbalne - tekstualne - demonstra.</i>	<i>1</i>
	12.	<i>Panoi</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	13.	<i>Panoi</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>

IV	14.	<i>Urbanistički plan, situacioni plan šire okoline i situacioni plan gradilišta</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	15.	<i>Urbanistički plan, situacioni plan šire okoline i situacioni plan gradilišta</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	16.	<i>Idejni, glavni i izvođači projekat</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	17.	<i>Idejni, glavni i izvođači projekat</i>	- verbalne - demonstra.	1
	18.	<i>Realizacija projekta</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	19.	<i>Realizacija projekta</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
V	20.	<i>Izrada skice, sklopnog i radioničkog crte</i>	- verbalne - tekstualne - demostra.	1
	21.	<i>Realizacija modela</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	223.	<i>Realizacija modela</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	23.	<i>Realizacija modela</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
VI	24.	<i>Izrada skice, sklopnog i radioničkog crtež</i>	- verbalne - tekstualne - demostra.	1
	25.	<i>Realizacija modela</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	26.	<i>Realizacija modela</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	27.	<i>Realizacija modela</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
VII	28.	<i>Osnove programiranja</i>	- verbalne - tekstualne - demostra.	1
	29.	<i>Upoznavanje sa problemom i odabir postupka za njegovu rešavanje</i>	- verbalne - tekstualne - demostra.	1

	30.	<i>Pisanje programskog koda</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	31.	<i>Pisanje programskog koda</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	32.	<i>Pisanje programskog koda</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	33.	<i>Testiranje programa</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
VII	34.	<i>Priprema i organizacija takmičenja</i>	- verbalne - tekstualne	1
	35.	<i>Priprema i organizacija takmičenja</i>	- verbalne - tekstualne	1
IX	36.	<i>Izložba i demonstracija realizovanih projekata</i>	- verbalne - tekstualne	1

PROGRAM RADA SLAMARSKE SEKCIJE

Red broj teme	N A Z I V T E M E	Broj časova	Mesec
1.	Upoznavanje sa slamom i tradicijom	1	IX
2.	Čišćenje slame, izrada za Festival voća	1	IX
3.	Praktični deo-lepljenje na selotejp	1	IX
4.	Praktični deo-pravljenje delova, radionice sa posetiocima naše škole	1	IX
5.	Pravljenje podloge obeleživača	1	X
6.	Pravljenje podloge obeleživača, smotra UZ RH	1	X
7.	Priprema za Božić	1	X
8.	Čestitke-Božićni motivi	1	X
9.	Čestitke-Božićni motivi	1	XI
10.	Ukrasi za jelku	1	XI
11.	Priprema za Božićni vašar	1	XI
12.	Čišćenje slame, radionice sa posetiocima naše škole	1	XI
13.	Praktični deo-lepljenje na selotejp	1	XI
14.	Praktični deo-pravljenje delova	1	XII

15.	Pravljenje podloge obeleživača	1	XII
16.	Pravljenje podloge obeleživača	1	XII
17.	Obeleživači sa cvetnim motivima	1	I
18.	Obeleživači sa cvetnim motivima	1	I
19.	Pripreme za koloniju mladih(Ernestinovo)	1	I
20.	Pripreme za koloniju mladih(Ernestinovo)	1	II
21.	Čišćenje slame, priprema za Valentinovo	1	II
22.	Priprema ramova za sliku	1	II
23.	Sečenje motiva, priprema za smotru UZ RS	1	III
24.	Lepljenje motiva, radionice sa posetiocima naše škole	1	III
25.	Sklapanje ramova	1	III
26.	Sklapanje ramova	1	III
27.	Sklapanje ramova	1	III
28.	Ukrašavanje obojenih jaja za Uskrs	1	IV
29.	Sklapanje ramova	1	IV
30.	Čišćenje slame	1	IV
31.	Priprema privezaka	1	V
32.	Pravljenje podloge	1	V
33.	Sečenje motiva, radionice sa posetiocima naše škole	1	V
34.	Sečenje motiva	1	V
35.	Lepljenje motiva	1	V
36.	Sklapanje privezaka	1	VI

PROGRAM RADA BIOLOŠKE SEKCIJE

Cilj programa:

- podizanje ekološke svesti kod učenika, razvijanje ljubavi i poželjnog ponašanja prema prirodi i svojoj okolini.

Zadaci programa:

- razvijanje svesti o ugroženosti i potrebi očuvanja prirode
- razvijanje osećanja odgovornosti prema stanju životne sredine
- usvajanje pravila ponašanja u prirodi i radnom okruženju – školi
- razvijanje sposobnosti samostalnog istraživanja, učenja i rada u timu

Sadržaji biološke sekcije će biti realizovani kroz sledeće aktivnosti:

- izrada ekološkog kalendara sa značajnim datumima za ekologiju i zaštitu životne sredine
- obeležavanje značajnih datuma na adekvatan način
- učestvovanje u akcijama čišćenja i uređivanja školskog dvorišta i njegove okoline,
- sađenje i zalivanje biljaka/cveća, uređivanje školskog ambijenta

- realizovanje raznih ekoloških radionica
- uređivanje Eko kutka u školi i izložba radova, izrada ekoloških panoa
- učestvovanje i sakupljanje pet ambalaže, plastičnih čepova, kutija od cigareta, starog papira i podizanje svesti o koristima reciklaže
- odlazak u specijalni rezervat prirode Selevenjska pustara i Ludaško jetero, poseta parku prirode Palić

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	CILJ OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Akcija: Obeležavanje 16. septembra- Dana ozonskog omotača	septembar	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: -shvate značaj ozonskog omotača za opstanak živih bića -upoznaju ljudske aktivnosti i zagađivače koji uništavaju ozonski omotač -shvate posledice neodgovornog ponašanja - da se upoznaju sa mogućnostima zaštite životne sredine	Nastavnica - prezentuje nastavni sadržaj -podstiče učenike na razmišljanje, povezivanje, zaključivanje i primenu znanja -prati i usmerava rad učenika -podstiče svest o značaju ozonskog omotača i njegovom uništavanju
Primarna selekcija otpada	Tokom cele školske godine	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: -upoznaju značaj primarne selekcije otpada i reciklaže papira, plastike, metala, stakla i organskog otpada -razviju sposobnost prenošenja znanja na ostale učenike i članove svoje porodice -razvijaju kreativnost, ekološki poželjno ponašanje i sposobnost lobiranja i prezentovanja	Nastavnica : -prezentuje nastavni sadržaj -podstiče na razmišljanje, povezivanje, zaključivanje i primenu znanja -prati i usmerava rad učenika -podstiče svest o značaju primarne selekcije otpada -organizuje radionice i

			rezultata rada	praktičan rad učenika
Poseta gradskoj deponiji ili centru za reciklažu	Tokom cele godine	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: -upoznaju značaj i funkcionisanje primarne i sekundarne selekcije otpada -razviju sposobnost prenošenja znanja na ostale učenike i članove svoje porodice	Nastavnica: -podstiče svest o značaju primarne selekcije otpada -organizuje posetu deponiji
Akcija : Prodišimo	Tokom cele godine	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Ученици треба да: - узнају јавност са квалитетом ваздуха у нашем граду и последицама по здравље Људи --се узнају са могућностима заштите животне средин	Nastavnica: -podstiče svest o značaju čistog vazduha -organizuje radionicu na zadatu temu
Akcija: Obeležavanje 5. marta- Dana energetske efikasnosti	Februar- mart	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: -upoznaju pojam i koncepciju održivog razvoja -da upoznaju pojam, značaj i ograničenost prirodnih resursa - upoznaju značaj selekcije i prerade otpada i energetske efikasnosti	Nastavnica : -prezentuje nastavni sadržaj -podstiče na razmišljanje, povezivanje, zaključivanje i primenu znanja -prati i usmerava rad učenika -podstiče svest o značaju energetske efikasnosti -organizuje radionice i praktičan rad
Akcija: Obeležavanje 22.marta , Dana voda	mart	Nastavnica biologije i članovi biološke	Učenici treba da: - upoznaju značaj vode kao faktora života i izvora	Nastavnica : -prezentuje nastavni

		sekcije	zagađivanja voda - upoznaju posledice koje izaziva zagađena voda na živi svet -se upoznaju sa racionalnim korišćenjem vode i mogućnostima zaštite životne sredine	sadržaj -podstiče na razmišljanje, povezivanje, zaključivanje i primenu znanja -prati i usmerava rad učenika -podstiče svest o značaju vode kao neophodnog faktora za opstanak na planeti Zemlji -organizuje radionice i praktičan rad
Akcija: Obeleža vanje 22.aprila, Dana planete Zemlje	april	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: - upoznaju javnost sa zagađivanjem planete Zemlje i posledicama po opstanak života -se upoznaju sa mogućnostima zaštite životne sredine	Nastavnica : -prezentuje nastavni sadržaj -podstiče na razmišljanje, povezivanje, zaključivanje i primenu znanja -prati i usmerava rad učenika -podstiče svest o značaju očuvanja planete Zemlje -organizuje radionice i praktičan rad
Akcija: Obeležavanje 5.juna, Dana zaštite životne	jun	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: -učestvuju u akcijama čišćenja i uređivanja prostora -se upoznaju sa mogućnostima zaštite životne sredine	Nastavnica : -prezentuje nastavni sadržaj -podstiče na razmišljanje, povezivanje, zaključivanje i primenu znanja -prati i usmerava rad učenika -podstiče svest o značaju zaštite životne sredine

				-organizuje radionice i praktičan rad
Poseta zaštićenim prirodnim rezervatima Selevnjska pustara I Ludaško jezero i parku prirode plaić	Tokom godine	Nastavnica biologije i članovi biološke sekcije	Učenici treba da: - posete zaštićena prirodna dobra I na terenu se upoznaju sa lepotama istih	Nastavnica : - oraganizuje I priprema učenike za odlazak u zaštićeno prirodno dobro

PROGRAM RADA SAOBRAĆAJNE SEKCIJE

od V do VIII razreda

PREDMETNI NASTAVNIK: Branko Stantić

CILJ:

- omasovljenje aktivnosti na unapređenju prometne kulture i bezbjednosti u prometu svih učenika, nastavnika i roditelja,
- osposobljavanje članova sekcije iz viših razreda za «vršnjačku edukaciju» u radionicama nižih razreda,
- poticanje afiniteta i talenta za opredjeljenje ka nekom od zanimanja iz oblasti prometa.

Sekcija bi se organizirala za učenike od 5. do 8. razreda, s tim da bi se u dio njenih aktivnosti obavezno uključivali svi, posebno učenici nižih razreda.

Sekcija bi imala pomoć i podršku lokalne policije i lokalnog auto-moto kluba, odnosno poslovne jedinice AMSS.

GLOBALNI PLAN RADA

Red. broj	Naziv teme	Vežbe
<i>I</i>	<i>Pešak u saobraćaju</i>	<i>1</i>
<i>II</i>	<i>Prelazak i kretanje pešaka kolovozom</i>	<i>2</i>
<i>III</i>	<i>Saobraćajni znaci</i>	<i>4</i>
<i>IV</i>	<i>Realne saobraćane situacije</i>	<i>7</i>
<i>V</i>	<i>Saobraćajna kultura i bezbednost</i>	<i>1</i>
<i>VI</i>	<i>Saobraćajni poligon spretnosti „Šta znaš o saobraćaju“</i>	<i>2</i>
<i>VII</i>	<i>Poligon praktičnog ponašanja u saobraćaju „Šta znaš o saobraćaju“</i>	<i>2</i>

VIII	<i>Praktične vežbe na poligonima I</i>	6
IX	<i>„Saobraćajna patrola“</i>	2
X	<i>Praktične vežbe na poligonima II</i>	5
XI	<i>Školsko takmičenje „Šta znaš o saobraćaju“</i>	4
UKUPNO		36

STEM RADIONICA

OD V-VIII RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

PREDMETNI NASTAVNIK: Branko Stantić

CILJ:

Ciljevima organizovanja i rada STEM radionice u osnovnoj školi, članovi sekcije treba da:

- se inspirišu i motivišu za razvoj inovativnosti i intelektualnog/kreativnog potencijala učenika,
- umeju da sastave mBot robot i praktično ga primene,
- upoznaju mBlock program i pravilano ga koriste za programiranje mBot-a
- upoznaju micro:bit,
- upoznaju MakeCode program, pišu programske kodove i prebacuju ih na micro:bit,
- rešavaju različite zadatke i projekte primenom micro:bit-a,
- nauče izrađivati jednostavnije tehničke crteže modela ili maketa prema sopstvenom izboru upotrebom Ultimaker CURA programa,
- pomoću Creality Ender 3 Pro 3D štampača izrađuju raznovrsne modele,
- koriste na nivou primene pravilnu upotrebu alata i pribora u realizaciji svojih ideja,
- razvijaju spretnost i umešnost u toku realizacije projekata,
- umeju da sastave jednostavnije statičke i dinamičke modele i makete od delova iz konstruktorskog kompleta i izrađenih elemenata, prema odgovarajućim uputstvima i svojim idejama,
- umeju samostalno da izrade modele i makete predmete i objekata pomoću odgovarajućeg pribora i ručnog alata, primenom osnovnih radnih operacija od lako obradivih materijala,
- razviju konstruktorske sposobnosti izradom i sklapanjem modela elektrotehničkih i elektronskih uređaja;
- steknu osnovna praktična znanja i umenja u sastavljanju strujnih kola,
- znaju primeniti različite materijale u tehničkom oblikovanju.

Pojam STEM predstavlja skraćenicu pojmova Science (nauka), Technology (tehnologija), Engineering (inžinjering) i Mathematics (matematika). Navedene oblasti pokrivaju veliki broj prirodnih i primenjenih nauka, čije se izučavanje u okvirima STEM metoda i tehnika isprepliće i prožima.

Tradicionalne obrazovne metode i tehnike često nisu u mogućnosti odgovoriti izazovima savremenog doba. Brzi i siloviti razvoj nauke i novih tehnologija iziskuje konstantno prilagođavanje. U današnjici

su uobičajene učeničke aktivnosti svedene na usvajanje i savladavanje velikih količina gradiva (napamet i bez stvarnog razumevanja), a zatim na borbu za što bolje ocene, podstaknute pritiskom od strane roditelja za što boljim rezultatima u školskim svedočanstvima. U takvom obrazovnom sistemu, urođena dječija radoznalost i želja za spoznajom o sebi i svijetu koji ih okružuje s vremenom se raspline, te ustupi mesto automatizovanom izvršavanju školskih obaveza i zadataka, kao i želji za što bržim završetkom školovanja.

Sekcija bi se organizirala za učenike od 5. do 8. razreda, s tim da bi se u dio njenih aktivnosti obavezno uključivali svi, posebno učenici nižih razreda.

GLOBALNI PLAN RADA

Red. broj	Naziv teme	Vežbe
<i>I</i>	<i>mBot robot</i>	<i>13</i>
<i>II</i>	<i>Programiranje micro:bit-a uređaja</i>	<i>12</i>
<i>III</i>	<i>3D štampa</i>	<i>5</i>
<i>IV</i>	<i>Upotreba Tello drona</i>	<i>5</i>
<i>V</i>	<i>Završetak rada STEM radionice</i>	<i>1</i>
UKUPNO		36

OPERATIVNI PLAN RADA

Broj nast. teme	Redni broj časa	Naziv nastavne jedinice	Nastavne metode	Tip časa
				vežbe
<i>I</i>	<i>1.</i>	<i>Prijava novih učenika na sekciju, upoznavanje sa pojmom robotika i istorijom razvoja ove discipline</i>	<i>- verbalne - tekstualne</i>	<i>1</i>
	<i>2.</i>	<i>Sastavljanje mBota</i>	<i>- verbalne - tekstualne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	<i>3.</i>	<i>Upoznavanje i rad sa mBlock programom</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	<i>4.</i>	<i>Pokretanje robota (napried, natrag, zaustavljanje)</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	<i>5.</i>	<i>Skretanje robota u levo i desno i upoznavanje sa diodama</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	<i>6.</i>	<i>Upoznavanje sa senzorom za praćenje linije i prepoznavanja prepreka</i>	<i>- verbalne - demonstra. - praktičnog</i>	<i>1</i>

			<i>rada</i>	
	7.	<i>Upoznavanje sa zvučnim senzorom kod robota</i>	- verbalne - demonstra. - praktičnog rada	1
	8.	<i>mBot - senzor praćenja linije u kombinaciji sa zvučnim senzorom (zadaci)</i>	- verbalne - demonstra. - praktičnog rada	1
	9.	<i>Izrada zadataka za mBot - prolaženje prepreka, upoznavanje sa senzorom i korištenje istog</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	10.	<i>Izrada projekta za mBot</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	11.	<i>Izrada projekta za mBot</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	12.	<i>Izrada programa u mBlock-u za izrađeni projekat</i>	- verbalne - tekstualne - praktičnog rada	1
	13.	<i>Izrada programa u mBlock-u za izrađeni projekat</i>	- verbalne - tekstualne - praktičnog rada	1
II	14.	<i>Upoznavanje sa micro:bit uređajem</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	15.	<i>Upoznavanje i rad sa MakeCode programom</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	16.	<i>Upoznavanje i rad sa MicroPython programom</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	17.	<i>micro:bit - svetleće diode i svetlosni senzor</i>	- verbalne - demonstra. - praktičnog rada	1
	18.	<i>micro:bit - temperaturni senzor</i>	- verbalne - demonstra. - praktičnog rada	1
	19.	<i>micro:bit - akcelometar i kompas</i>	- verbalne - demonstra. - praktičnog rada	1
	20.	<i>micro:bit - radio i bluethoot</i>	- verbalne - demonstra. - praktičnog	1

			<i>rada</i>	
	21.	<i>Izrada jednostavnijih zadataka sa micro:bit uređajem</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>
	22.	<i>Izrada jednostavnijih zadataka sa micro:bit uređajem</i>	<i>- verbalne - praktičnog rada</i>	<i>1</i>

	23.	<i>Izrada projekta sa micro:bit uređajem</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	24.	<i>Izrada projekta sa micro:bit uređajem</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	25.	<i>Izrada programa u MakeBlock-u ili MicroPython-u za izrađeni projekat</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
III	26.	<i>Upoznavanje sa pojmom 3D štampa i vrstama 3D štampača</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	27.	<i>Korišćenje Google SketchUp-a za izradu 3D modela</i>	- verbalne - demonst. - praktičnog rada	1
	28.	<i>Korišćenje Google SketchUp-a za izradu 3D modela</i>	- verbalne - demonst. - praktičnog rada	1
	29.	<i>Upoznavanje sa Creality Ender 3 Pro 3D štampečem i Ultimaker CURA programom</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	30.	<i>Izrada jednostavnijih modela na 3D štampaču</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
IV	31.	<i>Upoznavanje sa Tello dronom</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	32.	<i>Upravljanje Tello dronom putem aplikacije na mobilnom telefonu</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	33.	<i>Upoznavanje i rad sa programom Python</i>	- verbalne - tekstualne	1
	34.	<i>Upravljanje Tello dronom pomoću programskog koda</i>	- verbalne - tekstualne - praktičnog rada	1
	35.	<i>Upravljanje Tello dronom pomoću programskog koda</i>	- verbalne - tekstualne - praktičnog rada	1
V	36	<i>Sistematizacija i prezentacija rada sekcije</i>	- verbalne - tekstualne	1

OPERATIVNI PLAN RADA

Broj nast. teme	Redni broj časa	Naziv nastavne jedinice	Nastavne metode	Tip časa
				vežbe
I	1.	Uvodne napomene o saobraćaju – istorijski razvoj, sredstva... Osnovna pravila kretanja pešaka „Kako dolazim u školu?“	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
II	2.	Pravila - prelazak pešaka preko kolovoza	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	3.	Pravila - kretanje pešaka po kolovozu	- verbalne - praktičnog rada	1
III	4.	Izgled i značenja znakova	- verbalne - tekstualne	1
	5.	Znakovi opasnosti i znakovi naredbe	- verbalne - tekstualne	1
III	6.	Znakovi obaveštenja i dopunske table	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	7.	Pravila postupanja po saobraćajnim znacima	- verbalne - praktičnog rada	1
IV	8.	Kretanje bicikla, bicikla sa motorom i motocikla. Saobraćaj zaprežnih vozila	- verbalne - tekstualne - demostra.	1
	9.	Skretanje, polukružno kretanje, zaustavljanje i parkiranje	- verbalne - praktičnog rada	1
	10.	Vožnja na prelazu saobraćajne pruge, saobraćaj u tunelu, zvučni i svetlosni znaci upozorenja	- verbalne - tekstualne	1
	11.	Saobraćaj na auto- putu i putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila. Vožnja noću i u uslovima smanjene vidljivosti	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	12.	Saobraćaj na raskrsnici	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	13.	Saobraćaj na raskrsnici	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	14.	Saobraćaj na raskrsnici	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1

V	15.	<i>Razgovor sa predstavnikom lokalne policijske uprave, uključiti i ostale učenike i roditelje</i>	- verbalne - tekstualne	1
VI	16.	<i>Tehnička izrada elemenata poligona</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	17.	<i>Postavljanje poligona</i>	- verbalne - demonstra.	1
VII	18.	<i>Tehnička izrada elemenata poligona</i>	- verbalne - demonstra.	1
	19.	<i>Postavljanje poligona</i>	- verbalne - demonstra.	1
VIII	20.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka</i>	- verbalne - tekstualne	1
	21.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	22.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	23.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	24.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka</i>	- verbalne - tekstualne - demonstra.	1
	25.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka</i>	- verbalne - tekstualne	1
IX	26.	<i>Usavršavanje znanja i tehnike kretanja u saobraćaju</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	27.	<i>Usavršavanje znanja i tehnike kretanja u saobraćaju</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
X	28.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka za učenike van Sekcije</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	29.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka za učenike van Sekcije</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	30.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka za učenike van Sekcije</i>	- verbalne - tekstualne	1
	31.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka za učenike van Sekcije</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
	32.	<i>Praktično usavršavanje znanja i tehnike kretanja biciklista i pešaka za učenike van Sekcije</i>	- verbalne - praktičnog rada	1
XI	33.	<i>Priprema i organizacija takmičenja</i>	- verbalne - tekstualne	1

34.	<i>Priprema i organizacija takmičenja</i>	- verbalne - tekstualne	1
35.	<i>Priprema i organizacija takmičenja</i>	- verbalne - tekstualne	1
36.	<i>Priprema i organizacija takmičenja</i>	- verbalne - tekstualne	1

PROGRAM KULTURNIH AKTIVNOSTI ŠKOLE

Program kulturnih aktivnosti škole obuhvata aktivnosti koje doprinose proširenju uticaja škole na vaspitanje učenika i kulturni razvoj školskog okruženja, kao i zajedničke kulturne aktivnosti sa ustanovama i organizacijama radi obogaćivanja kulturnog života učenika.

Kroz kulturne aktivnosti podstiče se bolja informisanost učenika, razvija spremnost za prihvatanje različitosti, upoznaje se sa različitim kulturama, neguje se sloboda govora učenika, pospešuje se lični razvoj učenika, razvija samopuzdanje i lična odgovornost.

Cilj programa:

- očuvanje i prenošenje kulturnih i društvenih vrednosti;
- sprovođenje zajedničkih kulturnih aktivnosti sa institucijama i organizacijama u lokalnoj zajednici;
- obogaćivanje kulturnog života i ostvarivanja obrazovno-vaspitne uloge škole;
- promocija škole u javnosti u cilju podizanja ugleda i rejtinga.

Aktivnost	Ciljevi i zadaci	Način realizacije	Nosioci aktivnosti	Vreme realizacije
Saradnja sa gradskom bibliotekom	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje i negovanje navike čitanja i korišćenja biblioteke kod učenika i nastavnika - razvijanje i promovisanje pravilne upotrebe svih oblika izvora informacije - motivisanje za učenjem i podsticanje i osposobljavanje za samostalno učenje i obrazovanje tokom celog života 	<ul style="list-style-type: none"> -odabiranje i pripremanje literature i druge građe za razne aktivnosti -korišćenje saznanja i dostignuća savremene nauke, naučno proverene metode i rezultate sopstvenog istraživačkog rada -saradnja sa učenicima na promociji čitanja radi zadovoljstva kroz sve oblike obrazovno-vaspitnog rada -Kviz "Čitam i skitam" 	<ul style="list-style-type: none"> - učenici - predmetni nastavnici - bibliotekar -gradska biblioteka 	Septembar -Jun
Svečani prijem prvaka	<ul style="list-style-type: none"> -priredba za prijem prvaka kolažnog tipa koju pripremaju učitelji bivših prvaka -uređenje panoa, hola škole i učionica 	<ul style="list-style-type: none"> - priredba za prijem prvaka kolažnog tipa koju pripremaju učitelji bivših prvaka -uređenje panoa, hola škole i učionica 	<ul style="list-style-type: none"> -učitelji razredne nastave -učenici 	septembar

Dečja nedelja	-proširiti znanja o pravima i obavezama deteta	uređenje panoa u učionicama i holu škole, kreativne izložbe učeničkih radova humanitarne akcije, zamena uloga	- učenici predmetni nastavnici, učitelji, stručna služba	oktobar
Proslava Dana škole	-obeležavanje Dana škole kulturnim aktivnostima -međuljudski odnosi kolektivnog duha -angažovanje učenika u vanškolskim aktivnostima	-priprema programa povodom proslave -obaveštavanje medija o datom događaju -organizovanje proslave -obaveštavanje zvanica povodom proslave	-predmetni nastavnici - bibliotekar -učenici -ostale zvanice	maj
Učešće u Projektnoj nedelji	-razvijanje interesovanja za prirodne nauke -razvijanje kreativnosti kod učenika	priprema za učešće -saradnja sa učenicima prilikom pripreme predstavljanja -saradnja sa medijima	-učenici -predmetni nastavnici -direktor škole	april- maj
Poseta Sajmu knjiga	-razvijanje interesovanja i negovanja čitanja	- obezbeđivanje organizaciono-tehničkih uslova	- učenici predmetni nastavnici	novembar

Adventski vašar	-razvijanje interesovanja učenika za kulturne aktivnosti i obeležavanje značajnih datuma	-priprema priredbe i eksponata	predmetni nastavnici -učenici	decembar
Proslava Svetog Save	- čuvanje i negovanje istorije i kulturnog identiteta -izgrađivanje sposobnosti za dublje razumevanje i vrednovanje kulture i civilizacije u kojoj živimo	-proučavanje života Svetog Save kroz samostalne učeničke radove (likovne, literarne, prezentacije..) -priprema programa -rezanje slavskog kolača	-predmetni nastavnici -učenici -direktor škole -ostale zvanice	27. januar
Saradnja sa preduzećima za reciklažu	-upoznavanje učenika sa materijalima koji mogu da se recikliraju -razvijanje svesti o značaju reciklaže -očuvanje životne sredine	-organizacija prostora za sakupljanje sekundarnih sirovina -sakupljanje sekundarnih sirovina -razvrstavanje sekundarnih sirovina	-predmetni nastavnici -učenici -preduzeća za reciklažu	Septembar-jun
Svetski dan vode	- upoznavanje učenika i građanstva sa značajem vode za životnu sredinu - i globalnim aspektima zagađenja voda - razvijanje ekološke svesti o prirodnim resursima i značaju očuvanja ekološke ravnoteže	-priprema odgovarajućeg programa -priprema prezentacije - uređenje panoa	-predmetni nastavnici -učenici	22.mart

Dan planete Zemlje	-upoznavanje sa opasnošću koja pretil životu na Zemlji usled naglog razvoja industrije i porasta potrebe za energijom -upoznavanje učenika i građanstva s problemima s kojima se suočavaju ekosistemi	-priprema odgovarajućeg programa -priprema prezentacije - uređenje panoa	-predmetni nastavnici -učenici	22.april
Dan sećanja na žrtve Holokausta	-poznavanje i poštovanje istorije	-obaveštavanje učenika i razgovor na 1.času o datom događaju, uređenje panoa	-predmetni nastavnici -učenici	22.april
Međunarodni likovno literarni konkurs „Bogatstvo različitosti“	promišljanje o vrednostima kulturne raznolikosti i važnosti uvažavanje drugačijeg	- priprema radova -pregledanje pristiglih radova - priprema programa za završnu svečanost dodele nagrada	-predmetni nastavnici -učenici -ostale zvanice	mart-maj
Održavanje Krosa RTS-a	-razvijanje i očuvanje sportskog duha učenika -jačanje fizičke spremnosti i kondicije kod učenika	priprema učenika za predstojeći kros	-učenici -nastavnici fizičkog vaspitanja	April-maj
Proslava Dana pobe	-poznavanje i poštovanje istorije	-obaveštavanje učenika i razgovor na 1.času o datom događaju, uređenje panoa	-predmetni nastavnici -učenici	9. maj
Saradnja sa medijima	-upoznavanje društvene zajednice sa aktivnostima škole -promocija škole	-gostovanje na televiziji -davanje intervju -snimanje emisija obrazovnog sadržaja	-direktor -psiholog -predmetni nastavnici -učenici	Septembar-jun
Završne svečanosti povodom kraja godine i školovanja	priredbes za kraj školske godine svih razreda svečana priredba povodom završetka 4. razreda svečani ispraćaj	priredbes za kraj školske godine svih razreda svečana priredba povodom završetka 4. razreda	učitelji razredne nastave -učenici	jun

	učenika 8. razreda -uređenje panoa, hola škole i učionica	svečani ispraćaj učenika 8. razreda -uređenje panoa, hola škole i učionica		
--	---	---	--	--

PROGRAM ŠKOLSKOG SPORTA I SPORTSKIH AKTIVNOSTI

Cilj programa:

- -razvijanje psihički i fizički zdrave ličnosti, odgovorne prema sopstvenom zdravlju;
- -stvaranje pozitivnog odnosa i motivacije za zdrav način života;
- -podsticanje znanja o sebi, svom telu i svojim sposobnostima;
- -motivisanje i osposobljavanje učenika da budu aktivni učesnici u očuvanju svog zdravlja;
- -upoznavanje sa osnovnim elementima zdravog načina života i kroz svakodnevne aktivnosti vežbati zdrav način života;
- - boravak na svežem vazduhu, vežbe u prirodi;
- -zadovoljavanjem osnovnih potreba učenika za pokretom i igrom;
- -razvoj i podsticanje motoričkih sposobnosti;
- -trčanje, nadvlačenje, puzanje, penjanje;
- -razvijati koordinaciju, gipkost, ravnotežu i eksplozivnost;
- -sticanje motoričkih umenja u svim prirodnim oblicima kretanja;
- -usvajanje i prihvatanje pozitivnih i suzbijanje negativnih oblika ponašanja značajnih za očuvanje zdravlja dece;
- -stvaranje pretpostavki za pravilno držanje tela, jačanje zdravlja i razvijanje higijenskih navika;
- -elementarne igre, plesni koraci i igre, vežbe na tlu i drugo.

U sportske aktivnosti će biti uključeni svi učenici naše škole.

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Sekcija iz odbojke Klub Mjesečina Br.9 Školska takmičenja iz malog fudbala, košarke, odbojke i atletike. Školski jesenji i prolećni kros. Razna obeležavanja raznih svetskih dana sportova.	Tokom godine	Nastavnik fizičkog vaspitanja	Pripremanje i odlasci na školska takmičenja, sportska okupljanja jednom nedeljno u školi,	Izveštaji, zapisnici, pedagoška sveska, EsDnevnik

PROGRAM ZAŠTITE UČENIKA OD DISKRIMINACIJE, NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA

OŠ „Matija Gubec“ Tavankut je među prvih 50 škola u Republici Srbiji koja je podržana od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije i UNICEF-a kao „Moja škola – škola bez nasilja“.

Program zaštite dece/učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja sačinjen je na osnovu posebnog protokola i pravilnika o postupanju u situacijama nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u obrazovno-vaspitnim institucijama. Programom su definisane i razrađene preventivne i interventne aktivnosti čiji je osnovni cilj prevencija i suzbijanje svih vidova nasilja u školskoj sredini.

U našoj školi tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja čine sledeći profesori i stručni saradnici:

1. Stanislava Stantić Prčić, direktor škole;
2. Dragana Miranović, školski psiholog;
3. Branko Stantić, nastavnik tehnike i tehnologije;
4. Ibolja Vitasović, nastavnik razredne nastave;
5. Nikola Balažević, nastavnik fizičkog i zdravstvenog vaspitanja;
6. Vesna Margaretić, predstavnik Centara za socijalni rad;
7. Veroljub Obradović, predstavnik MUP-a;
8. Marina Mamužić, predstavnik školskog odbora;
9. Kristina Čovčić, predstavnik roditelja;
10. Olivera Sedlak, predstavnik učenika.

Koordinator za nastavnike: Branko Stantić, nastavnik tehnike i tehnologije.

Zapisničar: Ibolja Vitasović, nastavnik razredne nastave.

Koordinator za Centar za socijalni rad: Vesna Margaretić, socijalni radnik.

Koordinator za MUP: Veroljub Obradović, policajac u Tavankutu.

Koordinator za Lokalnu zajednicu: Marina Mamužić, predsednik Školskog odbora.

Koordinator za Savet roditelja: Kristina Čovčić, predsednik Saveta roditelja.

Koordinator za učenike: Nikola Balažević, nastavnik fizičkog i zdravstvenog vaspitanja.

Cilj programa:

- Učiniti školsku sredinu što bezbednijim i podsticajnijim mestom za svu decu i učenike.

Zadaci:

Zadaci tima za zaštitu dece/učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja:

- izrada, realizacija i evaluacija programa zaštite dece/učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- identifikovanje i informisanje o slučajevima nasilja, uz poštovanje ličnosti deteta/učenika;
- provođenje postupaka i procedura reagovanja u situacijama nasilja;
- praćenje i evidentiranje svih vrsta nasilja;
- jačanje i održavanje saradnje sa nadležnim službama (Centar za socijalni rad, MUP, Zdravstveni centar ...);
- timski rad na prevenciji nasilnog ponašanja ili rešavanje onih situacija u kojima je nasilje registrovano;
- savetodavni rad sa učenicima i roditeljima.

Dinamika (vreme realizacije)	Aktivnosti – predvidene teme	Način realizacije (način i ishodi)	Odgovornosti (nosioci aktivnosti)
<i>PREVENTIVNE AKTIVNOSTI</i>			
Oktobar, januar, april	– Analiza stanja i uvid u prisutnost nasilja u ustanovi.	Utvrđivanje učestalosti incidentnih situacija i broja prijava nasilja, zastupljenosti različitih vrsta nasilja, broj povreda, sigurnosti objekta. Stiče se uvid u to koliko i kakvih aktivnosti treba da bude u školi u cilju prevencije nasilja.	Tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, odeljenske starešine, stručna služba škole
Septembar	– Definisane pravila ponašanja za učenike; – Izrada pravilnika o ponašanju u školi, odeljenju.	Učenicima treba ukazati na pravila ponašanja koja moraju da poštuju u školi i odeljenju od strane odeljenskog starešine i od strane predmetnih nastavnika koji treba jasno da definišu pravila ponašanja za vreme svojih časova i da o tome obaveste učenike na početku školske godine. Učenici će biti svesni pravila i obaveza vezanih za ponašanje u školi i upoznaće se sa posledicama eventualnog nepoštovanja istih.	Odeljenske starešine, predmetni nastavnici, odeljenska zajednica (od prvog do osmog razreda)
Novembar	– Predavanje na temu: „Nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje – definisanje i prepoznavanje“	Definisane nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u svim formama i oblicima. Zaposleni u školi, učenici i roditelji će biti osposobljeni da prepoznaju nasilje.	Pedagog, psiholog-stručni predavač, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, odeljenske starešine
Decembar	– Izrada panoa, natpisa, plakata, zidnih novina, odeljenskog lista na temu: Dete i njegova prava, Da li znaš koja su tvoja prava? Tvoja prava i obaveze	Upoznavanje učenika, roditelja i nastavnika sa odredbama Konvencije UN o pravima deteta. Svi uključeni u sprovođenje Protokola biće upoznati sa pravima koja su garantovana deci u cilju adekvatnog reagovanja u slučaju narušavanja istih.	Odeljenske starešine, nastavnici građanskog vaspitanja, odeljenska zajednica, redakcija školskog lista
Decembar	– Izrada panoa/plakata: Svi treba da znaju šta drugarstvo znači	Podizanje nivoa svesti učenika o značaju stvaranja i negovanja klime prihvatanja i tolerancije. Učenici će shvatiti značaj i neophodnost međusobnog uvažavanja i poštovanja.	Odeljenske starešine Učenici od pripremnog do osmog razreda

Decembar, april	<ul style="list-style-type: none"> – Interna, anonimno anketiranje učenika, istraživanje sa centralnim pitanjem: Da li se u školi osećam bezbedno-sigurno? 	Napravljena analiza stanja u školi, uputstvo za nastavnike o tekućim aktivnostima, evidencija pojedinačnih slučajeva nasilja i zapisnici sa održanih sastanaka	koordinator i članovi Tima za zaštitu učenika
Februar	<ul style="list-style-type: none"> – Likovna radionica: Deca su ukras sveta 	Stvaranje i negovanje klime prihvatanja, tolerancije i uvažavanja. Učenici će shvatiti značaj međusobnog uvažavanja i prevazilaženja različitosti.	Tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, likovna sekcija, odeljenske starešine, roditelji
Mart	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanje za nastavnike i zaposlene u školi na temu: Efikasno reagovanje u situacijama nasilja 	Razvijanje veština i sposobnosti nastavnog i vannastavnog osoblja da reaguju u slučaju prepoznavanja nasilja, saznanja o vršenju nasilja ili prisustvovanja vršenju nasilja. Nastavno i vannastavno osoblje će biti osposobljeno da adekvatno i blagovremeno reaguje.	Pedagog, psiholog (gostujući stručni predavač), tim za zaštitu dece/učenika od nasilja
Mart	<ul style="list-style-type: none"> – Likovna radionica: Svi različiti, a svi jednaki 	Stvaranje i negovanje klime prihvatanja, tolerancije i uvažavanja. Učenici će shvatiti značaj međusobnog uvažavanja i prevazilaženja različitosti	Pedagog, psiholog (gostujući stručni predavač), tim za zaštitu dece/učenika od nasilja
April	<ul style="list-style-type: none"> – Međuodjeljsko takmičenje: Kviz o poznavanju prava deteta i pravila ponašanja u školi – Debata na temu: Škola, moja druga kuća 	Učenici će moći da se takmiče i kroz fer nadmetanje pokažu stečena znanja o svojim pravima i obavezama. Kroz formiranje dva tima, afirmativnog i negativnog, učenici će pokazati svoja osećanja i stavove o školi, o atmosferi, uslovima za rad, nastavi, druženju, svojoj bezbednosti.	Tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, učenici, roditelji
Jun	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza primene Programa preventivnih aktivnosti 	Utvrđivanje broja i efekata realizovanih aktivnosti koje promovišu saradnju, razumevanje i pomoć. Procena realizovanih obuka za zaposlene i potreba daljeg usavršavanja. Uključeni u proces primene Protokola će imati uvid u ostvarenost predviđenih ciljeva i iskoristiti te podatke za naredni ciklus preventivnih aktivnosti.	Direktor, pedagog, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja

Dinamika (vreme realizacije)	Aktivnosti – predvidene teme	Način realizacije (način i ishodi)	Odgovornosti (nosioci aktivnosti)
<i>INTERVENTNE AKTIVNOSTI</i>			
<i>Aktivnosti u slučaju nasilja od strane zaposlenih u ustanovi</i>			
tokom godine	– Saznanje o nasilju opažanjem (prepoznavanjem spoljašnjih znakova) ili dobijanjem informacija (poveravanjem od strane žrtve nasilja ili treće osobe vršnjak, roditelj, staratelj, nastavnik).	Nadležni u školi će biti upoznati sa dešavanjem nasilja u školi.	Svi zaposleni u školi, direktor
tokom godine	– Prekidanje, zaustavljanje nasilja ili obaveštavanje odgovorne osobe.	Zaustaviti nasilje blagovremeno i u skladu sa ovlašćenjima. Obezbediti sigurnost za žrtvu nasilja i sve aktere.	Direktor
tokom godine	– Prijava direktoru.	Direktor škole će biti informisan o tome da se nasilje desilo i o okolnostima samog događaja ili upoznat sa sumnjama o tome da se nasilje dešava.	Direktor, odeljenske starešine, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja
tokom godine	– Konsultacije u ustanovi.	Biće obezbeđena, izvršena procena nivoa rizika i određena odgovornost unutar ustanove za incident i utvrđeno da li postoji neophodnost konsultacija van škole.	Svi zaposleni u školi
tokom godine	– Preduzimanje mera prema zaposlenom.	U slučaju potvrde sumnji da je nasilje izvršeno biće preduzete mere prema zaposlenom u skladu sa zakonom.	Direktor
tokom godine	– Informisanje roditelja.	Roditelji svih aktera nasilja biće obavesteni o dešavanjima uz izbegavanje davanja procena i tumačenja i uz vođenje računa o privatnosti učenika, žrtve nasilja i vršioca nasilja.	Odeljenske starešine, pedagog, direktor, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja
tokom godine	– Zaštitne mere prema detetu/učeniku.	Dete/učenik će biti zaštićeno od daljeg nasilja, biće zaštićena njegova privatnost i omogućena reintegracija u zajednicu.	Svi zaposleni u školi, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja
tokom godine	– Informisanje nadležnih službi.	Sprovodi se po potrebi, u slučaju neophodnosti hitne akcije ili delovanja koje nije u skladu sa ovlašćenjima koje ima škola i njeni zaposleni.	Direktor

tokom godine	– Praćenje efekata preduzetih mera.	Donošenje odluke o načinu reagovanja i praćenja. Sticanje iskustava i znanja u cilju efikasnijeg i adekvatnijeg reagovanja u budućem delovanju. Nadležni u školi će biti upoznati sa dešavanjem nasilja u školi.	Svi zaposleni u školi, direktor
<i>Aktivnosti u slučaju nasilja od strane odrasle osobe koja nije zaposlena u ustanovi</i>			
tokom godine	– Saznanje o nasilju opažanjem (prepoznavanjem spoljašnjih znakova) ili dobijanjem informacija (poveravanjem od strane žrtve nasilja ili treće osobe vršnjak, roditelj, staratelj, nastavnik).	Nadležni u školi će biti upoznati sa dešavanjem nasilja u školi.	Direktor, odeljenske starešine, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja
tokom godine	– Prekidanje, zaustavljanje nasilja ili obaveštavanje odgovorne osobe.	Zaustaviti nasilje blagovremeno i u skladu sa ovlašćenjima. Obezbediti sigurnost za žrtvu nasilja i sve aktere.	Svi zaposleni u školi
tokom godine	– Smanjivanje napetosti.	Treba preduzetim merama obezbediti izbegavanje konfuzije i sprečiti nekoordinisane akcije.	Svi zaposleni u školi
tokom godine	– Konsultacije u ustanovi.	Biće obezbeđena, izvršena procena nivoa rizika i određena odgovornost unutar ustanove za incident i utvrđeno da li postoji neophodnost konsultacija van škole.	Svi zaposleni u školi
tokom godine	– Informisanje roditelja.	Roditelji svih aktera nasilja biće obavešteni o dešavanjima uz izbegavanje davanja procena i tumačenja i uz vođenje računa o privatnosti učenika, žrtve nasilja i vršioca nasilja.	Direktor
tokom godine	– Dogovor o zaštitnim merama.	Izrada plana sprovođenja zaštitnih mera. Biće pružena podrška učenicima koji su žrtve nasilja i omogućena njihova što bezbolnija reintegracija u zajednicu.	Odeljenske starešine, pedagog, direktor, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja

tokom godine	– Informisanje nadležnih službi.	Sprovodi se po potrebi, u slučaju neophodnosti hitne akcije ili delovanja koje nije u skladu sa ovlašćenjima koje ima škola i njeni zaposleni. Biće kontaktirani: MUP u slučaju neophodnosti zaštite za dete ili postojanja sumnje da je izvršeno krivično delo ili prekršaj, Specijalizovana služba lokalne zdravstvene ustanove, služba Centra za socijalni rad.	Direktor
tokom godine	– Praćenje efekata preduzetih mera.	Donošenje odluke o načinu reagovanja i praćenja. Sticanje iskustava i znanja u cilju efikasnijeg i adekvatnijeg reagovanja u budućem delovanju.	Odeljske starešine, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, direktor
tokom godine	– Evidentiranje slučajeva nasilja.	Precizan uvid u obim i stepen postojanja nasilja u školi i u učestalost oblika i formi u kojima se nasilje javlja.	Odeljske starešine, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, stručna služba, Direktor
tokom godine	– Praćenje efekata sprovođenja interventnih aktivnosti.	Vrednovanjem preduzetih aktivnosti biće ostvareni uslovi za adekvatnije i efikasnije planiranje novog ciklusa interventnih aktivnosti u sklopu Programa zaštite dece/učenika od nasilja.	Odeljske starešine, tim za zaštitu dece/učenika od nasilja, stručna služba, Direktor

PROGRAM ZA PREVENCIJU TRGOVINE DECOM I MLADIMA

AKTIVNOST	CILJNA GRUPA	NAČIN REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	ISHOD
Trgovina ljudima	Učenici i nastavnici	Prezentacija	Vršnjački tim	oktobar	Učenici i nastavnici su upoznati sa pojmom trgovine ljudima
Žrtve trgovine	Učenici i nastavnici	Prezentacija	Vršnjački tim	decembar	Učenici i nastavnici su upoznati sa time ko može biti žrtva i načinima

					prevazilaženja a traume
Identifikacija	Učenici i nastavnici	Prezentacija	Psiholog, Tim	februar	Učenici i nastavnici su upoznati s načinima i svrhom identifikacije
Podrška	Učenici i nastavnici	Prezentacija	Vršnjački tim	april	Učenici i nastavnici su upoznati s načinima pružanja podrške žrtvama

“Škola bez nasilja”

Aktivnost	Odgovorna lica	Vreme realizacije
Usklađivanje i dosledna primena postupaka i procedura u situacijama nasilja	Tim za zaštitu učenika	Septembar
Saradnja sa relevantnim službama: <ul style="list-style-type: none"> - Centar za socijalni rad - lokalna zdravstvena ustanova - MUP-a - stanica policije Tavankut - MZ Tavankut 	Stanislava Stantić Prčić, direktor, Tim za zaštitu učenika, Stručni saradnik	Tokom godine
Kontinuirano evidentiranje slučajeva nasilja	Tim za zaštitu učenika	Tokom godine
Praćenje i vrednovanje vrsta i učestalosti nasilja putem istraživanja (upitnik), zapažanja i provere	Tim za zaštitu učenika, Stručni saradnik	Tokom godine
Rad sa decom koja su žrtve nasilja	Tim za zaštitu učenika, Stručni saradnik	Tokom godine
Rad sa decom koja vrše nasilje	Tim za zaštitu učenika Stručni saradnik	Tokom godine
Osnaživanje dece koja su posmatrači nasilja za konstruktivno reagovanje	Tim za zaštitu učenika	Tokom godine
Savetodavni rad sa roditeljima	Tim za zaštitu učenika	Tokom godine

PROGRAM VANNASTAVNIH AKTIVNOSTI UČENIKA

Ciljevi i zadaci programa: Učešće učenika u društvenim, tehničkim, humanitarnim, sportskim i kulturnim aktivnostima doprinosi mnogim važnim ishodima obrazovanja i vaspitanja, kao što su: zadovoljenje različitih obrazovnih potreba i interesovanja učenika; prepoznavanje profesionalnih sposobnosti i interesovanja, upoznavanje sa svetom rada; nadogradnja ishoda koji se ostvaruju u okviru redovne nastave i doprinose razvoju međupredmetnih ishoda; unapređivanje različitih sposobnosti (intelektualne, fizičke, kreativne, radne...); jačanje kapaciteta učenika za razlikovanje bezbednog od nebezbednog ponašanja i zaštitu od rizičnog ponašanja; podsticanje humanog i odgovornog odnosa prema sebi, drugima i okruženju, jačanje osetljivosti za one kojima je potrebna pomoć (npr. stari i bolesni); unapređivanje različitih vrsta pismenosti (jezičke, medijske, kulturne, naučne...); kultivisanje korišćenja slobodnog vremena; podsticanje interkulturalnog dijaloga; razumevanje koncepta inkluzije i jačanje osetljivosti za različitost; jačanje generacijskih veza između učenika različitih odeljenja bez kompetitivnosti; relaksacija, rasterećenje napetosti učenika, samoiskazivanje; jačanje veze sa lokalnom zajednicom; razvoj osećanja pripadnosti svojoj školskoj zajednici; podsticanje samostalnosti, proaktivnosti i preduzimljivosti; priprema za rešavanje različitih životnih situacija; promocija škole i njenog identiteta.

Plan i program vannastavnih aktivnosti škola sama priprema u skladu sa iskazanim interesovanjima učenika i svojim mogućnostima. Izbor načina rada je u funkciji podsticanja aktivnog učešće učenika i njihove samostalnosti.

Škola će nastojati da rezultati rada učenika u okviru vannastavnih aktivnosti postanu vidljivi kako u okviru škole, tako i šire, kao što su organizovanje smotri, takmičenja, predstava, izložbi, vašara, objavljivanje na sajtu, sportski susreti itd.

Naziv aktivnosti	Mesto	Organizacija	Vreme realizacije
Sveta misa "Zaziv Duha Svetoga"	Katedrala Subotica	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	septembar
Dečija nedelja	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Profesori razredne nastave i predmetni nastavnici	septembar
Adventski vašar	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Profesori razredne nastave i predmetni nastavnici	decembar
Promocija udžbenika i nastavnih sredstava	Subotica	Akreditovane izdavačke kuće	decembar
Priprema učenika za takmičenje	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Nastavnica nemačkog jezika	III kvartal

Školaska slava	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	januar
Dan škole	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	februar
Bogatstvo različitosti	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	april
Završna priredba za učenike osmih razreda	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	jun
Završna priredba za učenike I-VII razreda	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	jun
Sveta misa zahvalnica	Katedrala Subotica	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	jun
Učestvovanje u radu i aktivnostima stručnih timova	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Tokom godine
Izrada izveštaja, planova, akcionih planova, tabela, dokumentacije i preostala administracija. Školske priredbe, proslave, projekti.	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Tokom godine
Učestvovanje u radu i aktivnostima stručnih veća-odjeljensko i nastavničko veće	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Tokom godine
Učenički parlament	OŠ "Matija Gubec" Tavankut	Koordinator	Tokom godine

OBRAZOVNI TURIZAM

- Obrazovni turizam ima za cilj sticanje konkretnih znanja kroz osmišljene programe .
- Obrazovni turizam pomaže deci i mladima u sticanju funkcionalnog znanja, razvoju kreativnosti i uspostavljanju kontakata.

Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vreme
Obrazovna farma		
Aktivnost na farmi: - hranjenje životinje - pravljenje mlečnih proizvoda - prate proces dobijanja hleba - posmatraju pčele - neguju biljke -ishrana domaćim proizvodima	domaćini farme	Tokom školske godine
Centar za zabavu i obrazovanje		
Istorijske radionice (istorija Tavankuta, salaša, stanovništva-Hrvata-Bunjevaca)	Miroslav Stipić	Tokom školske godine
Muzički centar (tradicionalni instrumenti, muzika, plesovi Tavankuta)	Bela Anišić	Tokom školske godine
Kulturno duhovna baština zajednice (stari zanati peglanje (roljanje), pripremanje tradicionalnih jela)	Miroslav Rauš	Tokom školske godine
Radionica bunjevačkog govora	Mirjana Savanov	Tokom školske godine
Dramska grupa za pripremu igrokaza i dečjih predstava	Josipa Kojić	Tokom školske godine
Radionica za prevenciju od elektronskog nasilja	Slavica Pokornić	Tokom školske godine
Radionice nemačkog jezika	Milena Predojević	Tokom školske godine
Radionice mađarskog jezika	Ibolja Vitasović	Tokom školske godine

Centar otkrića		
Ekološke radionice (kompostiranje, pustare Tavankuta, raznolikost živog sveta, izviđači, gorani)	Jurčak Ljiljana	Tokom školske godine
Tematski centar		
Sportske aktivnosti (korektivna gimnastika u prirodi, starinske sportske igre, odbojka u pesku, košarka, odbojka, fudbal, rukomet, trčanje u prirodi...)	Nikola Balažević	Tokom školske godine
Umetnički centar		
Slamari i slamarke (rad u tehnicu slame)	Zora Sloboda	Tokom školske godine
Suveniri prijateljstva (izrada suvenira od brašna i soli)	Ružica Marijanušić	Tokom školske godine

Svrha ovih aktivnosti je podrška prilagođavanju učenika na školsku sredinu i zajednicu, kao i zadovoljavanje/proširivanje njihovih interesovanja, druženje sa vršnjacima kroz zajedničko delanje, iskazivanje sposobnosti, osamostaljivanje, razvoj nekih veština i drugo. Aktivnosti se organizuju tako da učenici imaju što više mogućnosti za aktivno učešće, za kreativno ispoljavanje, za interakciju sa drugim učenicima, korišćenje različitih izvora informacija i savremenih tehnologija. Rezultate rada učenika u okviru ovih aktivnosti Škola će učiniti vidljivim jer se na taj način obezbeđuje motivacija i zadovoljstvo učesnika aktivnosti. Na panoima i zidovima škole kao i na sajtu i društvenim mrežama (facebook i instagram) vidljive su aktivnosti učenika. Roditelji su upoznati sa aktivnostima koje škola nudi i imaju mogućnost da pomognu da njihova deca izaberu one koje im najviše odgovaraju.

“Bogatstvo različitosti”

Aktivnost	Nosioci	Vreme
Likovno-literarni natječaj	Nastavnici hrvatskog i srpskog jezika	III, IV
Radionice (slamarska, novinarska, ekološka)	Nastavnici, učitelji	IV
Priredba	Nastavnici, učitelji	IV
Aktivnosti vezane uz gostovanje škola iz RH i BiH	Nastavnici, učitelji, direktorica	IV

PROGRAM PROFESIONALNE PRIJENTACIJE

Ciljevima obrazovanja i vaspitanja predviđeno je da škola obezbeđuje za sve učenike, između ostalog, osposobljavanje za donošenje valjanih odluka o izboru daljeg obrazovanja i zanimanja, sopstvenog razvoja i budućeg života; razvoj ključnih kompetencija potrebnih za život u savremenom društvu, osposobljavanje za rad i zanimanje stvaranjem stručnih kompetencija, u skladu sa zahtevima zanimanja, razvojem savremene nauke, ekonomije, tehnike i tehnologije.

Osnovni cilj programa profesionalne orijentacije je podsticanje razvoja ličnosti učenika do promišljene, valjane i realne odluke o izboru škole i zanimanja, planiranje karijere i uključivanje u svet rada.

Koncept programa PO ostvaruje se kroz pet modula:

1. Samospoznaja: prepoznavanje sopstvenih kapaciteta, sposobnosti, interesovanja, vrednosti i sklonosti.
2. Informisanje o zanimanjima: prikupljanje informacija o zanimanjima, analiza i strukturisan način obrade informacija tako da se omogući dobra informisanost pri odlučivanju o izboru zanimanja.
3. Mogućnosti školovanja: upoznavanje mogućnosti školovanja i karijere koje vode do ostvarenja željenog zanimanja.
4. Realni susreti sa svetom rada i zanimanja: susret sa predstavnicima zanimanja, raspitivanje o zanimanju i isprobavanje zanimanja u preduzećima/organizacijama/ustanovama/srednjim školama kako bi mladi proverili i upotpunili sopstvene slike o svetu rada i zanimanja.
5. Odluka o izboru zanimanja: analiza sopstvenog puta profesionalne orijentacije i donošenje samostalne odluke o izboru škole/zanimanja.

Način ostvarivanja programa:

Učenici/učenice završnih razreda osnovne škole imaju pristup savremenom modelu profesionalne orijentacije; aktivno odlučuju o izboru škole i zanimanja u skladu sa sopstvenim interesovanjima, sposobnostima, potrebama i vizijom celoživotnog učenja; stiču znanja i razvijaju životne veštine neophodne u susretu sa dinamičnim i promenljivim svetom rada; prenose iskustvo vršnjacima kroz rad vršnjačkih timova za profesionalnu orijentaciju u školi.

Program podrazumeva uključivanje roditelja/staratelja u proces profesionalne orijentacije njihovog deteta pre svega kao podršku u samostalnom odlučivanju. Roditelji se ohrabruju da razvijaju sopstvene kompetencije za roditeljstvo u cilju osnaživanja deteta za donošenje samostalne odluke o izboru škole i zanimanja. Uključuju se putem roditeljskih sastanaka, zajedničkih radionica sa decom i realnih susreta u kojima učestvuju kao predstavnici zanimanja i prezenteri sopstvenog puta karijere.

7. RAZRED

NASTAVNICI MATERNJEG JEZIKA		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Samospoznaja :Ja o sebi – U svetu interesovanja	Novembar - decembar	Govorna ili pismena vežba : “Ovo sam ja” Prezentacija

Samoprocena i tuđa procena	Novembar - decembar	Uvodni razgovor : Šta je to u čemu uživete ? U čemu ste najbolji ?
----------------------------	---------------------	--

NASTAVNICI LIKOVNE KULTURE

Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Želje, interesovanja, sklonosti	Novembar- decembar	Izrada kolaža : Ovo sam ja “
Moje sposobnosti	Novembar - decembar	Nastavi rečenicu : “ Ja sam “ Crtanje autoportreta Galerija autoportreta
Mogućnost zapošljavanja u mom životnom prostoru	Januar - februar	Učenici po grupama prave reklame za srednju školu koju dobiju

NASTAVNICI GRAĐANSKOG VASPITANJA

Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Želje, interesovanja, sklonosti	Decembar	Predstavljanje svojih interesovanja
Obrazovni sistem : škole u mom gradu, profil zahteva za školovanje	Januar- februar	Rad na obrascu 8 i8a , nastavnikovo izlaganje o savremenom svetu rada

NASTAVNICI INFORMATIKE

Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Obrazovni sistem : škole u mom gradu, u mom okrugu: Profil zahteva za školovanje	Decembar - februar	Učenici ispisuju moguće izvore informacija o školama i zanimanjima (pronalaže škole na internetu)
Biografije zanimanja	Mart	Učenici na sajtu poslovi.infostud.com/info/opisi-zanimanja pronalaže nekoliko željenih

		<p>zanimanja i prave beleške o željenim zanimanjima</p> <p>(opis posla, radni uslovi, poželjne kvalifikacije i osobine , osposobljavanje i zapošljavanje)</p>
--	--	--

NASTAVNICI TEHNIČKOG OBRAZOVANJA		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Oblasti rada , kvalifikacioni okviri	Februar-mart	Učenici pomoću materijala sa prethodne radionice grafički prikazuju povezanost oblasti rada i zanimanja

ODELJENSKE STAREŠINE		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
U svetu interesovanja	Novembar	Radni list “Za šta sam zainteresovan”(Obrazac 1)
U svetu veština i sposobnosti	Decembar -februar	Rad u parovima Radni list”Ustanovi svoje talente i sposobnosti”
Učenje po stanicama :Put sposobnosti- poređenje ličnih sposobnosti sa zahtevima školovanja i struke	Mart	Učenici na osnovu prethodnih radionica prave listu želja obrazovnih profila (koju školu i koji smer žele da upišu i kojim zanimanjem žele da se bave)
Priprema za realne susrete	April	Priprema pitanja koja će postavljati ekspertima prilikom intervjua, objašnjenje učenicima kako će voditi beleške sa realnih susreta, davanje uputstva učenicima o ponašanju u preduzećima koja će obići
Razmišljanje o argumentima ZA I PROTIV željenog školovanja i	Maj	Učenici na osnovu realizovanih realnih susreta prave novu listu žela obrazovnih profila (koju

zanimanja		školu i koji smer žele da upišu i kojim zanimanjem žele da se bave) Razgovor o profesionalnoj orijentaciji : šta im se najviše svidelo i šta im je koristilo?
-----------	--	--

8.RAZRED

NASTAVNICI MATERNJEG JEZIKA		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Samospoznaja : Ja o sebi – U svetu interesovanja	Novembar -decembar	Govorna ili pismena vežba : “ Ovo sam ja”
Moj život za 10 ili 15 godina	Decembar	Govorna ili pismena vežba : “ Ja za 15 godina”

NASTAVNICI ENGLESKOG JEZIKA		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Prepoznavanje stereotipnih uloga polova	Februar - mart	Podela na grupe izvlačenjem kartica Interesovanja Igra : Za i protiv izrečenih tvrdnji

NASTAVNICI LIKOVNE KULTURE		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Moj život za 10 ili 15 godina	Novembar -decembar	Likovni rad “ Ovo sam ja”
Proveravam svoj profil ličnosti u odnosu na svoje ključne kvalifikacije i socijalne kompetencije	Decembar - mart	Izrada plakata sa piramidom ljudskih vrednosti i kompetencija potrebnih u savremenom svetu rada (rad u grupama)

NASTAVNICI GRAĐANSKOG VASPITANJA		
Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije

Proveravam svoj profil ličnosti u odnosu na svoje ključne kvalifikacije i socijalne kompetencije	Decenbar - mart	Rad na obrascu 3a- grafikoni interesovanja Ili Podela na grupe izvlačenjem kartica interesovanja Igra: Za i protiv izrečenih tvrdnji
Profil ličnosti – školski ,odnosno profil zahteva zanimanja	Decembar - mart	Škola kakvu želim u odnosu na moja interesovanja , potrebe, sposobnosti- Učenici popunjavaju Portfolio na 17. strani

NASTAVNICI INFORMATIKE

Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Informacije o novim strukturama i novim zahtevima u svetu rada i zanimanja za obuku	Februar- mart	Učenici na internetu pronalaze podatke o srednjim školama i popunjavaju Portfolio na strani 16.

ODELJENSKE STAREŠINE

Naziv radionice	Vreme realizacije	Moguć način realizacije
Proveravam svoja interesovanja , sposobnosti i razmišljam o svom životnom planiranju	Novembar- decembar	Učenici popunjavaju obrazac 2 Razgovor o popunjenoj anketi
Selektivna analiza informativnog materijala o željenim školama , odnosno, mogućnostima karijere u odnosu na interesovanja	Februar - mart	Podela na grupe izvlačenjem kartica srednjih škola Igra: Naziv zanimanja na početno slovo imena Ili Izrada reklame za srednju školu na osnovu dobijenog informativnog

		materijala Prezentacija radova
Priprema za realne susrete	April	Priprema pitanja koja će postavljati ekspertima prilikom intervjua , objašnjenje učenicima kako će voditi beleške sa realnih susreta, davanje uputstva učenicima o ponašanju prilikom realizacije realnih susreta
Još jednom proveravam svoj profil ličnosti i spoznaje sa profilom zahteva željene škole	Maj	Učenici na osnovu realizovanih realnih susreta prave novu listu želja obrazovnih profila (koju školu i koji smer žele da upišu i kojim zanimanjem žele da se bave)
Donošenje odluke	Maj -jun	Na roditeljskom sastanku učenici iznose svoje odluke oko daljeg školovanja i dobijaju poslednja uputstva oko upisa.Roditelji iznose svoje mišljenje o daljem školovanju dece.

PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Briga o zdravlju učenika zauzima jedno od ključnih mesta u radu Škole. Briga o zdravlju prožima se u redovnoj nastavi mnogih predmeta: svet oko nas, priroda i društvo, biologija, geografija, hemija, fizičko i zdravstveno vaspitanje; u časovima odeljenjskog starešine, a pri realizaciji ovog programa angažovani su i predstavnici nekih institucija lokalne sredine. Pre svih tu su zdravstvene ustanove, Zavod za javno zdravlje, MUP, Centar za socijalni rad.

Škola saraduje sa zdravstvenim ustanovama u sprovođenju zdravstvene zaštite učenika, posebno u obavljanju lekarskih pregleda dece koja polaze u prvi razred, sprovođenju redovnih sistematskih lekarskih pregleda i vakcinacija, u skladu sa zakonom.

Ciljevi programa:

- Sticanje znanja, formiranje stavova i navika kod učenika u vezi sa zdravljem i zdravim načinom života i razvojem humanog odnosa među ljudima.
- Unapređivanje higijenskih i radnih uslova u školi i eliminisanje uticaja koji štetno deluju na zdravlje.
- Ostvarivanje aktivnog odnosa i uzajamne saradnje škole, porodice i zajednice na razvoju, zaštiti i unapređenju zdravlja učenika. Program zdravstvene zaštite učenika realizovaće se, pre svega, u saradnji sa Domom zdravlja. Program obuhvata redovne preglede učenika, predavanja iz oblasti zdravstvene zaštite i bolesti zavisnosti, kao i uključivanje učenika u razne manifestacije na temu zdravstvene zaštite i zaštite životne sredine.

SADRŽAJ PROGRAMA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČINI I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Sistematski pregledi učenika u Domu zdravlja pri upisu u prvi razred i dalje u 3, 5, 7. razredu, kao i prilikom upisa u srednju školu	zdravstvene ustanove	obavljanje pregleda u zdravstvenoj ustanovi u prisustvu roditelja	pedagoška dokumentacija izveštaji zapisnici
Vakcinacija učenika	zdravstvene ustanove	vakcinacija u zdravstvenoj ustanovi	pedagoška dokumentacija izveštaji zapisnici
Stomatološki pregled	zdravstvene ustanove	obavljeni sistematski pregledi zuba	
Predavanja službe Doma zdravlja: od lične higijene, preko zdrave	služba Doma zdravlja	predavanje u svakom odeljenju od 5 do 8 razreda, prema unapred utvrđenom	KALENDAR ZDRAVLJA: Nacionalni dan borbe protiv pušenja -

ishrane, promena u pubertetu do bavljenja sportom i zaštite od alkohola, duvana i psihoaktivnih supstanci		planu	<p>31. januar</p> <p>Mesec dana borbe protiv raka - mart</p> <p>Svetski dan voda - 22. mart</p> <p>Svetski dan zdravlja - 7. april</p> <p>Nedelja zdravlja usta i zuba - 3. nedelja maja</p> <p>Svetski dan bez duvanskog dima - 31. maj</p> <p>Svetski dan zaštite životne sredine - 5. jun</p> <p>Svetski dan srca - 4. nedelja septembra</p> <p>Svetski dan hrane - 16. oktobar</p> <p>Nedelja imunizacije u Evropi - oktobar</p> <p>Svetski dan borbe protiv side - 1. decembar</p>
Predavanje o bolestima zavisnosti	odeljenjske starešine, psiholog	kroz realizaciju predavanja	<p>pedagoška dokumentacija</p> <p>izveštaji</p> <p>zapisnici</p>
Obeležavanje značajnih datuma vezanih za zdravstvenu prevenciju	odeljenjske starešine, psiholog	kroz časove odeljenjske zajednice	
Bavljenje sportom - svi časovi fizičkog vaspitanja, časovi sportskih sekcija, boravak na nastvi u prirodi i izletu, nedelje sporta	nastavnici fizičkog vaspitanja i odeljenjske starešine	časovi fizičkog vaspitanja, sekcija, takmičenja u ovoj oblasti, turnira, izleta i ekskurzije	

*Aktivnosti se sprovode u saradnji sa Zdravstvenim centrom i po njihovoj dinamici rada.

PROGRAM SOCIJALNE ZAŠTITE UČENIKA

Škola u saradnji sa nadležnim ustanovama brine o socijalnoj zaštiti, posebno učenika iz osetljivih društvenih grupa, na osnovu programa socijalne zaštite. Ukoliko je potrebno škola organizuje prikupljanje sredstava za ove svrhe, humanitarne akcije.

Cilj: Osnovni cilj socijalne zaštite je socijalni razvoj učenika i njihovo društveno sazrevanje.

Posebni ciljevi:

* Socijalni razvoj učenika promovisanjem i podsticanjem pozitivnih (prosocijalnih) oblika ponašanja;

* Socijalni razvoj učenika prevazilaženjem negativnih (antisocijalnih) vidova ponašanja.

SADRŽAJ PROGRAMA/ AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA
Upoznavanje učenika (uspeh, motivacija, interesovanja...)	Odeljenjski starešina, nastavnik, psiholog	Posmatranje, razgovor, praćenje na redovnim časovima
Sociometrijski status učenika u odeljenju (popularnost, prihvaćenost od vršnjaka)	Odeljenjski starešina, psiholog	Sociometrijska ispitivanja, posmatranje, razgovor
Korišćenje slobodnog vremena	Odeljenjski starešina, nastavnik, psiholog	Posmatranje, razgovor, praćenje na redovnim časovima
Vannastavne aktivnosti	Predmetni nastavnici	Praćenje učešća u aktivnostima
Razvijanje pozitivnih vrednosti	Direktor, psiholog, predmetni nastavnici, učitelji, odeljenjski starešina	Razgovor, primeri dobre prakse
Faktori neuspeha učenika	Odeljenjski starešina, psiholog, predmetni nastavnici	Razgovor, anketiranje posmatranjem i praćenjem na redovnoj nastavi
Uočavanje problematičnog ponašanja	Odeljenjski starešina, psiholog, predmetni nastavnici	Praćenjem na redovnoj nastavi, školski odmori
Loši odnosi sa vršnjacima	Odeljenjski starešina, psiholog, predmetni nastavnici	Razgovor, anketiranje posmatranjem i praćenjem
Loša saradnja sa odraslima (nastavnicima, roditeljima...)	Odeljenjski starešina, psiholog, predmetni nastavnici, Savet roditelja, Učenički parlament	Razgovor, anketiranje
Predlozi za rešavanje problema	Odeljenjski starešina, psiholog, predmetni nastavnici, Savet roditelja, Učenički parlament, Tim za bezbednost	Razgovor, anketiranje

PROGRAM ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Ciljevi programa:

- razvijanje pozitivnog odnosa prema prirodi
- izgrađivanje svesti učenika o zaštiti životne sredine
- oplemenjivanje uže i šire okoline
- sticanje odgovarajućih znanja i formiranje pravilnog odnosa prema uređenju škole i naselja
- sticanje znanja o društvenim, prirodnim, privrednim i tehničkim pojavama i tokovima koji menjaju, obogaćuju ili ugrožavaju životnu sredinu. doprinose očuvanju i zaštiti čovekove okoline i aktivno utiču na ekološko, higijensko i estetsko uređenje školskog prostora

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Učenje učenika o značaju očuvanja raznolikosti živog sveta na planeti	Tokom cele školske godine	Nastavnica biologije i učenici	Realizacija gradiva na časovima redovne i dodatne nastave kao i na časovima slobodnih nastavnih aktivnosti - čuvari prirode i moja životna sredina	Evidencija u dnevnicima vaspitno obrazovnog rada
Učenje učenika o zaštiti od zagađivanja	Tokom cele školske godine	Nastavnici biologije, tehnike i tehnologije, geografije, nastavnici na obogaćenom jednosmennom radu (OJR), učitelji, učenici	Predavanja i prezentacije na časovima redovne nastave, slobodnih nastavnih aktivnosti, sekcijama, OJR o obnovljivim izvorima energije, reciklaži, energetske efikasnosti, o značaju primarne	Evidencija u dnevnicima vaspitno obrazovnog rada, uvid u prezentacije, sajt i fejsbuk stranica škole

			selekcije otpada	
Obeležavanje važnih ekoloških datuma	Tokom cele školske godine	Nastavnica biologije, učitelji i učenici	Prezentacije i izrada panoa na časovima redovne nastave i biološke sekcije	Izveštaji o vannastavnim aktivnostima, sajt škole i fejsbuk stranica škole
Sticanje odgovarajućih znanja o zaštiti životne sredine	Tokom cele školske godine	Odeljenjske starešine	Realizacija tema i radionica na časovima ČOS-a	Evidencija u dnevnicima vaspitno obrazovnog rada
Uključivanje u akcije, projekte i aktivnosti lokalne zajednice s ciljem zaštite životne sredine	Tokom cele školske godine	Odeljenjske starešine , učenici i ostali nastavni kadar	Učešćem u realizaciji akcija, projekata u lokalnoj zajednici , reciklaža otpada , učešćem u konkursima JKP Vodovoda, , akcija sakupljanja starog papira, odlaganje potrošenih baterija, odlaganje otpada u školi u posebnim kantama - reciklaža plastični flaša, kutija od cigareta, čepova plastičnih...	Izveštaji o realizaciji projekata, akcija, izveštaj o učešću učenika na konkursima
Ekološko , higijensko i	Tokom cele školske godine	Svi zaposleni	Uređenje dela školskog dvorišta,	Uređen školski prostor

estetsko uređenje školskog prostora			pravljenje kućice za ptice od recikliranog materijala, sadnja novog cveća i drugog bilja	
Uključivanje roditelja u aktivnosti od značaja za očuvanje životne sredine	Tokom cele školske godine	Direktor, odeljenjske starešine ,roditelji i učenici	Učešće roditelja u akcijama koje organizuje škola, primarna selekcije otpada	Evidencija Saveta roditelja, roditeljskih sastanaka, izveštaj sa realizovanih aktivnosti

PROGRAM SARADNJE SA LOKALNOM SAMOUPRAVOM

CILJ PROGRAMA:

- razvijanje saradnje sa organizacijama i ustanovama u lokalnoj samoupravi
- jačanje kompetencija zaposlenih i učenika
- promocija škole i podizanje ugleda škole

Aktivnosti teme	Način realizacije	Nosioci realizacije i saradnici	Vreme realizacije
Saradnja sa Crvenim krstom	Dobrovoljno prikupljanje	Crveni krst, učenici i nastavnici	Tokom godine
Adventski Vašar	Prodajna izložba	Odeljenske starešine	decembar
Priredbe (Dan škole, Školska slava, prijem prvaka...)	Priredba	Nastavnici , učenici	Tokom godine
Saradnja sa Centrom za socijalni rad i Interresornom komisijom	Razgovor, dopis	Psiholog, direktor	Tokom godine
Saradnja sa MUP-om	Radionice, predavanja	Psiholog, direktor	Tokom godine
Saradnja sa Domom zdravlja	Sistematski pregledi učenika, edukativna predavanja	Psiholog, direktor	Tokom godine
Saradnja sa vaspitno obrazovnim institucijama (osnovne škole, srednje škole, predškolske ustanove)	Razmena informacija, prezentacija obrazovnih profila u srednjim školama	Psiholog, direktor, odeljenjske starešine osmih razreda	Tokom godine
Saradnja sa medijima	Gostovanje na televiziji, davanje intervjua	Direktor, psiholog, nastavnici, učenici	Tokom godine

PROGRAM SARADNJE SA PORODICOM

Cilj: uspostavljanje uspješne saradnje roditelja i škole uz međusobno uvažavanje i poverenje sa ciljem boljeg razvoja i napretka učenika.

Saradnja sa roditeljima učenika je od značaja za pravilno odvijanje obrazovno –vaspitnog rada, tako da je škola u obavezi da konstantno ostvaruje saradnju sa roditeljima, da ih obaveštava o napredovanju, kao i o problemima sa kojima se susreće prilikom realizacije obrazovno-vaspitnog rada. Ova vrsta aktivnosti aktivnosti odvija se:

individualnim kontaktima odeljenskih starešina, predmetnih nastavnika, psihologa i direktora, u kojima se razmatraju razvojni, socijalni i zdravstveni problemi učenika kao i ponašanje učenika, održavanjem roditeljskih sastanaka na kojima se roditelji informišu o uspehu u odeljenju, vrši se zdravstveno i pedagoško obrazovanje roditelja.

Uključivanjem roditelja u život i rad škole – pojedinačno ili kroz rad Saveta roditelja.

Saradnja sa roditeljima odvijaće se neposredno, u školi, uz poštovanje svih epidemioloških mera, i elektronskim putem: es dnevnik, elektronska pošta, viber grupa, telefon, sms poruke. Ukoliko vremenski uslovi dozvoljavaju grupni sastanak može biti organizovan u dvorištu škole ili u prostorijama škole uz poštovanje higijenskih mera: udaljenost 1,5 m, zaštitna maska. Roditelji su dužni da prate zdravstveno stanje svoje dece i u slučaju pojave simptoma respiratorne infekcije i povišene temperature ostave svoje dete kod kuće, a o tome obaveste odeljenjskog starešinu.

Roditeljski sastanci

Najvažniji sadržaji koji se relizuju u okviru roditeljskih sastanaka:

Sadržaj/Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Način i postupci ostvarivanja programa	Praćenje i vrednovanje
Informacije o početku školske godine Izbor predstavnika roditelja u Savet roditelja Osiguranje učenika	Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, direktor, psiholog	Roditeljski sastanci, oglasna tabla škole, informisanje na Savetu roditelja	Zapisnici, Pedagoška dokumentacija, Izveštaji

<p>Uspeh, disciplina i izostanci učenika</p> <p>Realizacija obrazovno-vaspitnog procesa</p> <p>Predlog mera za poboljšanje uspeha učenika</p> <p>Odeljenska pravila</p> <p>Radionica za roditelje</p> <p>Dani „Otvorenih vrata“</p>	<p>Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici</p>	<p>Roditeljski sastanci, prijem roditelja, oglasna tabla škole, informisanje na Savetu roditelja</p>	
<p>Realizacija obrazovno-vaspitnog procesa na kraju prvog polugodišta</p> <p>Uspeh, disciplina i izostanci učenika</p> <p>Zaštita dece od nasilja - razgovor i radionice o zaštiti učenika od nasilja</p> <p>Dani „Otvorenih vrata“</p>	<p>Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, direktor, psiholog</p>	<p>Roditeljski sastanci, oglasna tabla škole, Es dnevnik, informisanje na Savetu roditelja</p>	<p>Zapisnici, Pedagoška dokumentacija, Izveštaji</p>
<p>Uspeh, disciplina i izostanci učenika</p> <p>Realizacija obrazovno-vaspitnog procesa na kraju klasifikacionog perioda</p> <p>Kreativne radionice za roditelje i učenike – sadnja cveća</p> <p>Dani „Otvorenih vrata“</p>	<p>Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, direktor, psiholog</p>	<p>Roditeljski sastanci, oglasna tabla škole, informisanje na Savetu roditelja</p>	
<p>Uspeh, disciplina i izostanci učenika na kraju drugog polugodišta</p> <p>Organizacija pripremne nastave</p> <p>Realizacija obrazovno – vaspitnog rada</p> <p>Razmatranje izveštaja o izvedenoj ekskurziji</p>	<p>Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, direktor, psiholog</p>	<p>Roditeljski sastanci, oglasna tabla škole, informisanje na Savetu roditelja</p>	

Plan pedagoško-psihološkog i zdravstvenog obrazovanja roditelja

I razred - Kako pomoći detetu u učenju

II razred - Radne navike učenika

III razred - Higijena školskog deteta

IV razred - Značaj porodičnog vaspitanja

V razred - Adaptacija na novu odeljensku zajednicu

Šta je bilo danas u školi ?

VI razred - Uloga roditelja u vaspitanju dece

Elektronsko nasilje

VII razred - Kako pomoći učenicima koji su agresivni

- Bolesti zavisnosti

VIII razred – Kako pomoći u izboru odgovarajućeg zanimanja

Upis u srednju školu

PROGRAM IZLETA, EKSKURZIJA I NASTAVE U PRIRODI**Cilj programa:**

Cilj ekskurzije, kao oblika obrazovno-vaspitanog rada, jeste da doprinese ostvarivanju ciljeva i zadataka obrazovanja i vaspitanja, ciljeva i zadataka nastavnih predmeta, kao i neposredno upoznavanje s pojavama i odnosima u prirodnoj i društvenoj sredini, s kulturnim, istorijskim i duhovnim nasleđem i privrednim dostignućima:

- produblivanje, proširivanje i obogaćivanje znanja i iskustava učenika,
- povezivanje i primenjivanje znanja i umenja,
- razvijanje ljubavi prema otadžbini, njenoj istoriji, kulturi i prirodnim lepotama, negovanje pozitivnog odnosa prema svim njenim građanima i njihovim nacionalnim, kulturnim, etičkim i estetskim vrednostima,
- negovanje solidarnosti, humanizma, drugarstva i osećaja zajedništva,
- uspostavljanje neposrednijih odnosa između nastavnika i učenika i učenika međusobno,
- proučavanje objekata i fenomena u prirodi,
- uočavanje uzročno-posledičnih odnosa u konkretnim prirodnim i društvenim uslovima
- upoznavanje s načinom života i rada ljudi pojedinih krajeva,
- razvoj i praktikovanje zdravih stilova života, - razvijanje svesti o značaju održivog razvoja i izgrađivanje ekoloških navika i navika zaštite životinja,
- razvijanje sposobnosti pronalaženja, analiziranja i saopštavanja informacija iz različitih izvora,
- osnaživanje učenika u profesionalnom razvoju,
- podsticanje samostalnosti učenika i odgovornosti za sopstveno ponašanje,
- razvijanje sposobnosti orijentacije u prostoru

SADRŽAJ PROGRAMA/ AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Predlozi destinacija izleta, nastave u prirodi i ambijentalne nastave za sve uzraste	avgust - septembar	Direktor , rukovodioci razrednih veća	Rukovodioci razrednih veća daju predlog direktoru, zatim direktor daje predloge na Savetu roditelja koji biraju jednu od ponuđenih destinacija	Izveštaj o predlogu, zapisnik sa Saveta roditelja.
Upoznavanje roditelja sa svim segmentima realizacije	septembar- oktobar	Odeljenjske starešine svih uzrasta učenika I svi roditelji	Na roditeljskim sastancima i Savetu roditelja roditelji se informišu o predlozima destinacije , kao I određivanjem dnevnica za nastavnike na sednici Saveta roditelja	Zapisnik sa Saveta roditelja i roditeljskih sastanaka
Realizacija ambijentalne nastave, izleta	oktobar- jun	Direktor, sekretar škole, odeljenjske starešine	Upoznati učenike najmanje nedelju dana pre ekskurzije na časovima odeljenskog starešine o sadržajima koji će se posetiti i povezati ih sa gradivom. Upoznati učenike i roditelje sa pravilima ponašanja na ekskurziji. Kontinuirano	Plan putovnja, saglasnosti roditelja za sam odlazak deteta

			<p>tokom izleta proveravati učenike da li znaju šta su videli i šta će videti, gde se nalazimo na karti.</p> <p>Kontrolisati ponašanje učenika na lokalitetima.</p> <p>Povezivanje znanja sa ekskurzije sa školskim gradivom</p>	
Realizacija nastave u prirodi	Oktobar- jun	Direktor, sekretar škole, odeljenjske starešine nižih razreda	<p>Upoznati učenike najmanje nedelju dana pre ekskurzije na časovima odeljenskog starešine o sadržajima koji će se posetiti i povezati ih sa gradivom.</p> <p>Upoznati učenike i roditelje sa pravilima ponašanja na ekskurziji.</p> <p>Kontinuirano tokom izleta proveravati učenike da li znaju šta su videli i šta će videti, gde se nalazimo na karti.</p> <p>Kontrolisati ponašanje učenika na lokalitetima.</p> <p>Povezivanje znanja sa ekskurzije sa školskim gradivom</p>	Plan putovanja ,saglasnosti roditelja
Analiza I	Oktobar- jun	Odeljenjske	Analiza sa	Izveštaj u pisanoj formi

izveštaj o realizovanim izletima, nastave u prirodi i ambijentalnoj nastavi		starešine	učenicima za časovima odeljenjskog starešinstva. Podnošenje izveštaja na roditeljskim sastancima, sednici Nastavničkog veća škole, Savetu roditelja škole, Školskom odboru	
Nadzor primene propisa	Septembar - jun	Policajska uprava, direktor	Inspeksijski pregledi vezani za bezbednu realizaciju izleta, nastave u prirodi i ambijentalne nastave	Spisak učenika i nastavnika koji idu na putovanje, policijski izveštaj

Predlozi za ambijentalnu nastavu za više razrede:

PETI RAZRED-jednodnevna

Cilj : Vežbe učenika u učenju uopšte, korišćenje različitih izvora saznanja.

Zadaci: Bogaćenje dečjeg iskustva, samoorganizovanje, podsticanje pozitivnih odnosa između dečaka i devojčica.

Maršruta: Novi Sad – Petrovaradinska tvrđava – Sremski Karlovci – Adrenalin park “Zemlja čuda “u Novom Sadu.

Sadržaj :Biologija, istorija, geografija, umetnost i slično

ŠESTI RAZRED-jednodnevna

Cilj :Vežbe učenika u učenju uopšte, korišćenje različitih izvora saznanja.

Zadaci: Bogaćenje dečijeg iskustva, samoorganizovanje, podsticanje pozitivnih odnosa između dečaka i devojčica.

Maršruta: Beograd – muzeji po izboru I interesovnju učenika- zoo vrt u Beogradu- Botanička bašta- šetnja Knez Mihailovom ulicom I Kalimegdanom- možda pozorišna predstava u nekom beogradskom pozorištu- odlazak do Ade

Sadržaj : Geografija, istorija, biologija, umetnost

SEDMI RAZRED (dvodnevna)

Cilj : Povezivanje školskog i vanškolskog učenja

Zadaci: Generacijsko obeležje eskurzije,razvijanje pozitivnih interakcija među učesnicima eskurzije

Maršruta: Srebrno jezero – Đerdap (obilazi se: Golubačka tvrđava- Ramska Tvrđava – Viminacijum- Lepenski vir. Spavanje u odmaralištu Srebrno jezero

Sadržaj: Istorija ,geografija, biologija, umetnost

OSMI RAZRED (dvodnevna)

Cilj: Povezivanje školskog i vanškolskog učenja.

Zadaci : Generacijsko obeležje eskurzije , razvijanje pozitivnih interakcija među učesnicima eskurzije.

Maršruta 1.: Avala – Viminacijum – Despotovac (obilazi se : Avalski toranj- Viminacijum – Manastir Manasija – Resavska pećina – Prirodnjački centar u Svilajncu). Spavanje u Despotovcu

Maršuta 2.: Tara- Mokra Gora- Bajina Bašta- Svilajnac (prirodnjački muzej)

Učenici od 5. do 8. razreda mogu da realizuju izlete na sledeće destinacije ako bude bilo prilike: Selevenjska pustara, Ludaško jezero, Paličko jezero.

JEDNODNEVNA AMBIJENTALNA NASTAVA (izlet, eskurzija)

CILj izleta i eskurzije, kao oblika obrazovno-vaspitnog rada, jeste da doprinese ostvarivanju ciljeva i zadataka obrazovanja i vaspitanja, ciljeva i zadataka nastavnih predmeta, kao i neposredno upoznavanje s pojavama i odnosima u prirodnoj i društvenoj sredini, s kulturnim, istorijskim i duhovnim nasleđem i privrednim dostignućima.

- produblјivanje, proširivanje i obogaćivanje znanja i iskustava učenika,
- povezivanje i primenjivanje znanja i umenja,
- razvijanje ljubavi prema otadžbini, njenoj istoriji, kulturi i prirodnim lepotama, negovanje pozitivnog odnosa prema svim njenim građanima i njihovim nacionalnim, kulturnim, etičkim i estetskim vrednostima,
- negovanje solidarnosti, humanizma, drugarstva i osećaja zajedništva,
- uspostavljanje neposrednijih odnosa između nastavnika i učenika i učenika međusobno,
- proučavanje objekata i fenomena u prirodi,
- uočavanje uzročno-posledičnih odnosa u konkretnim prirodnim i društvenim uslovima - upoznavanje s načinom života i rada ljudi pojedinih krajeva,
- razvoj i praktikovanje zdravih stilova života,
- razvijanje svesti o značaju održivog razvoja i izgrađivanje ekoloških navika i navika zaštite životinja,
- razvijanje sposobnosti pronalaženja, analiziranja i saopštavanja informacija iz različitih izvora,

- osnaživanje učenika u profesionalnom razvoju,
- podsticanje samostalnosti učenika i odgovornosti za sopstveno ponašanje,
- razvijanje sposobnosti orijentacije u prostoru.

Predlozi za jednodnevnu ambijentalnu nastavu :

Razred	Maršruta	Vreme realizacije
1-4.	Beograd – Surčin (Muzej vazduhoplovstva, tvrđava Kalemegdan, ZOO vrt, Planetarijum)	Jun 2023.
1-4.	Bečej – Kikinda – Belo Blato - Idvor	Jun 2024.
1-4.	Sombor – Bač – Bođani - Karađorđevo	Jun 2025.
1-4.	Zrenjanin – Belo Blato – Idvor – Bečej	Jun 2026.

PETODNEVNA AMBIJENTALNA NASTAVA (nastava u prirodi)

CILJEVI nastave u prirodi su:

- očuvanje, podsticanje i unapređivanje ukupnog zdravstvenog stanja učenika, njihovog pravilnog psihofizičkog i socijalnog razvoja;
- stvaranje osnova za usvajanje aktivnog, zdravog i kreativnog načina života i organizovanja i korišćenjaslobodnog vremena;
- proširivanje postojećih i sticanje novih znanja i iskustava o neposrednom prirodnom i društvenom okruženju;
- razvijanje ekološke svesti i podsticanje učenika na lični i kolektivni angažman u zaštiti prirode;
- socijalizacija učenika i sticanje iskustava u kolektivnom životu, uz razvijanje tolerancije i odgovornog odnosa prema sebi, drugima, okruženju i kulturnom nasleđu;
- razvijanje pozitivnih odnosa prema nacionalnim, kulturnim i estetskim vrednostima;
- razvijanje sposobnosti sagledavanja razvoja privrednih mogućnosti kraja, odnosno regiona koji se obilazi

ZADACI nastave u prirodi ostvaruju se na osnovu plana i programa nastave i učenja, obrazovno-vaspitnog rada i školskog programa i sastavni su deo godišnjeg plana rada škole.

Zadaci koji se ostvaruju realizacijom programa nastave u prirodi su:

- poboljšanje zdravlja i razvijanje fizičkih i motoričkih sposobnosti učenika;
- zadovoljavanje osnovnih dečijih potreba za kretanjem i igrom;
- očuvanje prirodne dečije radoznalosti za pojave u prirodi i podsticanje interesovanja i sposobnosti za njihovo upoznavanje kroz odgovarajuće aktivnosti;
- razvijanje sposobnosti zapažanja osnovnih svojstava objekata, pojava i procesa u okruženju i uočavanje njihove povezanosti u konkretnim prirodnim i društvenim uslovima;
- podsticanje samostalnosti u procesu sticanja znanja kroz neposredne istraživačke zadatke;
- razvijanje svesti o potrebi zaštite, negovanja, čuvanja i unapređivanja prirodne i životne sredine i izgrađivanje ekoloških navika;
- upoznavanje prirodno-geografskih, kulturno-istorijskih znamenitosti i lepote mesta i okoline;
- upoznavanje sa načinom života i rada ljudi pojedinih krajeva;
- upoznavanje raznovrsnosti biljnog i životinjskog sveta pojedinih krajeva, uočavanje njihove povezanosti i promenljivosti;
- upoznavanje sa karakteristikama godišnjih doba u prirodi i smenjivanje vremenskih prilika;
- razvijanje sposobnosti snalaženja tj. orijentisanja u prostoru i vremenu;
- osposobljavanje učenika za bezbedan i pravilan boravak u prirodi;

- razvijanje pravilnih higijensko-zdravstvenih navika i podsticanje samostalnosti u obavljanju lične higijene i brige o sebi;
- podsticanje i stvaranje navike za negovanje redovne fizičke aktivnosti i za što češći boravak u prirodi;
- formiranje navika redovne i pravilne ishrane;
- navikavanje na pravilno smenjivanje rada, odmora i sna;
- razumevanje i uvažavanje različitosti među pojedincima;
- podsticanje grupnog rada, dogovaranja i saradnje sa vršnjacima i odraslima kroz odgovarajuće aktivnosti.

Predlozi za petodnevnu ambijentalnu nastavu:

Razred	Maršruta	Vreme realizacije
1-4.	Bukulja -Arandelovac – Bukovička banja	Novembar 2022.
1-4.	Gučevo – Banja Koviljača- Sunčana reka	Novembar 2023.
1-4.	Goč – Vrnjačka banja – manastir Žiža	Novembar 2024.
1-4.	Tara / Rudnik / Divčibare	Novembar 2025.

PROGRAM RADA ŠKOLSKE BIBLIOTEKE

CILJEVI PROGRAMA: Realizacija programa rada prilagođenog nastavnim planovima i programima, doprinos ostvarivanju i unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada. Ostvarivanje saradnje i zajedničko planiranje aktivnosti nastavnika, školskog bibliotekara i ustanova van škole, radi promovisanja čitanja i podsticanja samostalnosti učenika u učenju.

ZADACI PROGRAMA: Zadatak školske biblioteke je da kod učenika razvija navike čitanja i korišćenja bibliotečkih usluga, kao i da učenike osposobljava da koriste informacije u svim oblicima i na svim medijima i omogući im da ovladaju veštinama potrebnim za učenje u toku celog života.

SADRŽAJ	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE
Upis novih članova	bibliotekar nastavnici razredne i predmetne nastave, Učenički parlament i Forum teatar	Redovna nastava, vannastavne aktivnosti	Izveštaji, zapisnici, pedagoška dokumentacija
Upućivanje učenika u korišćenje enciklopedija, leksikona, rečnika, priručnika, knjige, lektire			
Razvijanje navike za čuvanje, zaštitu i rukovanje knjigama i časopisima			
Učešće i organizacija kulturnih aktivnosti u školi			
Obeležavanje važnih datuma i godišnjica			
Nabavka novih knjiga i literature	Učitelji i nastavnici, bibliotekar	Redovna nastava, vannastavne aktivnosti	Izveštaji, zapisnici, pedagoška dokumentacija
Organizacija poseta seoskoj biblioteci			

PROGRAM RADA UČENIČKOG PARLAMENTA

CILJ: Formiranje stavova, razvijanje veština i usvajanje vrednosti koje su pretpostavka za uspešan, odgovoran i angažovan život u školi i savremenom društvu.

ZADACI: - upoznavanje sa neophodnim uslovima za ostvarivanje najboljeg interesa deteta;

- razumevanje mesta, uloge i odgovornosti škole, porodice i deteta u unapređivanju položaja dece u školi;
- identifikovanje osobina, znanja i veština kod dece koje su značajne za njihovu aktivnu ulogu u unapređivanju položaja dece u školi i društvu;
- unapređivanje odnosa i saradnje učenika i nastavnika i poboljšanje atmosfere u školi;
- organizovanje raznih nastavnih i vannastavnih aktivnosti.

SADRŽAJ PROGRAMA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN OSTVARIVANJA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
Konstituisanje Učeničkog parlamenta; podela zaduženja u parlamentu; dodela zaduženja u školskim timovima	Nastavnik koordinator, članovi Učeničkog parlamenta	Sednica Učeničkog parlamenta	Zapisnik sa prvog sastanka Učeničkog parlamenta, pedagoška dokumentacija
Obeležavanje Dečje nedelje	Nastavnik koordinator, članovi Učeničkog parlamenta, odeljenske zajednice	Učešće u raznim aktivnostima tokom Dečje nedelje	Izveštaji, zapisnici, fotografije
Organizacija humanitarnih akcija	Članovi Učeničkog parlamenta, odeljenske zajednice	Prikupljanje školskog pribora, slatkiša, igraćaka za decu u vrtiću ili produženom boravku; učešće u akciji "Čepom do osmeha"	Izveštaji, zapisnici, fotografije
Davanje mišljenja o izboru učenika generacije	Članovi Učeničkog parlamenta	Sednica Učeničkog parlamenta	Zapisnik sa sednice Učeničkog parlamenta

Organizovanje i učestvovanje u društvenim aktivnostima	Članovi Učeničkog parlamenta, roditelji, odeljenske zajednice, nastavnici	Priredbe, božićna i uskršnja izložba (vašar)	Izveštaj, zapisnik, fotografije
Obeležavanje bitnih datuma	Članovi Učeničkog parlamenta, odeljenske zajednice, nastavnici	Izrada panoa, priredbe	Izveštaj, zapisnik, fotografije
Profesionalna orijentacija	Članovi Učeničkog parlamenta, PP služba, učenici osmih razreda, lokalna zajednica	Poseta preduzećima, otvorena vrata u srednjim školama, testiranje učenika	Izveštaji, zapisnici, pedagoška dokumentacija
Analiza uspeha učenika na kraju kvartala i polugodišta	Članovi Učeničkog parlamenta	Prisustvo na Nastavničkom veću	Zapisnik sa sednice Nastavničkog veća

PROGRAM PRILAGOĐAVANJA NA ŠKOLSKU SREDINU/PROGRAM PODRŠKE NOVIM UČENICIMA I ZAPOSLENIMA

Cilj programa: uključivanje i osposobljavanje za obrazovno-vaspitni rad.

	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Regulisanje pravnih dokumenata ✓ Upoznavanje sa članovima kolektiva i prostorom škole ✓ Upućivanje zaposlenog radnika u školska dokumenta i pravilnike 	<p style="text-align: center;">direktor, psiholog, pravnik,</p>

<p>Nastavnici</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Upućivanje zaposlenog radnika u poslove na kojima je raspoređen ✓ Osposobljavanje zaposlenog radnika u pisanju pedagoške dokumentacije ✓ Poseta časovima kolega istih po poziciji ✓ Podrška u realizaciji nastavnih i vannastavnih aktivnosti 	<p>nastavnici, učenici</p>
<p>Učenici</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Regulisanje pravnih dokumenata u saradnji sa roditeljima ✓ Upoznavanje sa članovima odeljenjske zajednice, odeljenjskim starešinom i prostorom škole ✓ Upoznavanje sa pravilima škole ✓ Podrška u obrazovanju i socijalizaciji u saradnji sa roditeljima ✓ Izrada programa za sticanje elementarnih znanja iz srpskog jezika za učenike koji ga ne znaju u funkcionalnoj meri ✓ Praćenje adaptacije u školskoj sredini i napredovanja u učenju u saradnji sa roditeljima ✓ Upoznavanje predmetnih nastavnika sa učenicima 4. razreda/predstavljanje predmeta ✓ Posete učenika 4. razreda novoj školskoj 	<p>direktor, psiholog, pravnik, nastavnici, učenici, roditelji</p>

PROGRAM UVOĐENJA PRIPRAVNIKA U POSAO

Cilj i zadaci:

Uvođenje u posao ostvaruje se kroz osposobljavanje pripravnika za samostalan obrazovno-vaspitni, vaspitno-obrazovni, vaspitni i stručni rad (u nastavku teksta: obrazovno-vaspitni rad) i pripremu za polaganje ispita za licencu. To je korak ka profesionalnom razvoju, nakon stečenog bazičnog obrazovanja, i on se ostvaruje pripremom pripravnika za polaganje ispita za licencu, za dalje stručno usavršavanje i sticanje zvanja. Sve ovo čini sistem kojim se doprinosi profesionalizaciji u obrazovanju. Uvođenjem u posao pripravnik stiče znanja, razvija veštine i sposobnosti koje su potrebne za samostalno ostvarivanje obrazovno-vaspitačkog rada. Program uvođenja u posao sadrži i poseban deo koji se odnosi na osposobljenost za rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju. Programom uvođenja u posao postavljeni su zahtevi koji se odnose na: planiranje, programiranje, ostvarivanje i vrednovanje obrazovno-vaspitačkog rada; praćenje razvoja i postignuća dece i učenika; saradnju sa kolegama, porodicom i lokalnom zajednicom; rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju; profesionalni razvoj; dokumentaciju nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika.

Pripravnik treba da:

Gradi jasnu, nedvosmislenu i kritičku sliku o sebi kao profesionalcu i ličnosti - traži odgovor na pitanje: Ko sam ja? Saznaje koje su njegove slabe a koje jake strane i kako na njih deluje - traži odgovor na pitanje: Šta mi je potrebno? Ume da pronade resurse i iskoristi ih za svoj razvoj - traži odgovor na pitanje: Kako i gde mogu dobiti pomoć?

Sadržaj/Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Način ostvarivanja	Praćenje i vrednovanje programa
Planiranje, programiranje, ostvarivanje i vrednovanje obrazovno-vaspitačkog rada	Pripravnik, stručni saradnik, mentor	Neposredan i kontinuirani rad	Dokumentacija pripravnika, stručnog saradnika
Praćenje razvoja i postignuća učenika	Pripravnik, stručni saradnik, mentor	Neposredan i kontinuirani rad	Dokumentacija
Saradnja sa kolegama, porodicom i lokalnom zajednicom	Pripravnik, stručni saradnik, mentor, nastavnici, roditelji, lokalna zajednica	Neposredan i kontinuirani rad	Dokumentacija
Rad sa učenicima sa	Pripravnik, stručni	Neposredan i kontinuirani	Dokumentacija

smetnjama u razvoju	saradnik, mentor	rad	
Profesionalni razvoj	Pripravnik, stručni saradnik, mentor	Neposredan i kontinuirani rad	Dokumentacija
Dokumentacija	Pripravnik, stručni saradnik, mentor	Neposredan i kontinuirani rad	Dokumentacija

PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZAPOSLENIH

Sadržaj (tema ili naziv seminara)	Oblast usavršavanja	Način realizacije	Nivo (vanškolsko ili na nivou škole precizirati str. veće)	Vreme realizacije	Realizator
Saradnja sa roditeljima i zaštita dece/učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja; Kako poboljšati saradnju sa roditeljima	komunikacija i saradnja (K4)	teorijsko predavanje-sastanak Odeljenskog veća viših razreda, Nastavničko veće	Odeljenjsko veće predmetne nastave	septembar, jun	psiholog, stručni saradnik predmetni nastavnici, učitelji
Motivacija učenika u učenju	uža stručna oblast (K1)	PPT , diskusija, razmatranje, analiza	Odeljenjsko veće razredne nastave	oktobar,novembar	psiholog
Smetnje u učenju, mere za poboljšanje uspeha	podrška razvoju ličnosti deteta i učenika (K3)	teorijsko predavanje	Odeljenjsko veće razredne nastave, Nastavničko veće	decembar	psiholog, predmetni nastavnici, učitelji
Podrška učenicima sa poteškoćama-	podrška razvoju ličnosti deteta	teorijsko predavanje	Odeljenjsko veće razredne	januar	psiholog, predmetni nastavnici,

saveti defektologa	i učenika (K3)		nastave, Nastavničko veće		učitelji, defektolog, reedukator, logoped
Primeri dobre prakse-inkluzija –(tim za inkluziju)	podrška razvoju ličnosti deteta i učenika (K3)	teorijsko predavanje, diskusija	Odeljenjsko veće razredne nastave, Nastavničko veće	april maj	psiholog, predmetni nastavnici, učitelji, tim za inkluziju
Uzroci školskog neuspeha	podrška razvoju ličnosti deteta i učenika (K3)	teorijsko predavanje, diskusija, analiza	Odeljenjsko veće razredne nastave, Nastavničko veće	jun	psiholog, predmetni nastavnici, učitelji
Studijska putovanja	K1, K2, K3, K4	poseta, PPT, diskusija, analiza	vanškolsko	tokom školske godine	psiholog, predmetni nastavnici, učitelji
Ogledni/ugledni i časovi nakon održanih seminara	komunikacija i saradnja (K4)	ogledni čas, diskusija, razmatranje, analiza	Nastavničko veće	tokom školske godine	predmetni nastavnik, učitelji
Sastanci stručnih veća	K1, K2, K3, K4	diskusija, razmatranje, analiza	stručna veća	tokom školske godine	stručna veća
Radionice sa roditeljima	K3, K4	diskusija, razmatranje, analiza	stručna veća, Nastavničko veće	tokom školske godine	direktor, psiholog, nastavnici
Javni čas-poseta sajmu knjiga, tehnike i drugih kulturno-istorijskih ustanova	K1, K2, K3, K4	poseta, diskusija, razmatranje, analiza	Nastavničko veće	tokom školske godine	predmetni nastavnik, učitelji

Individualno usavršavanje nastavnika	K1, K2, K3, K4	akreditovani seminari Ministarstva prosvete , ogleđni čas, diskusija, razmatranje, analiza	vanškolsko, Nastavničk o veće	tokom školske godine	predmetni nastavnik, učitelji
Konsultacije sa stručnim savetnicima Ministarstva prosvete	poučavanje i učenje (K2), komunikacija i saradnja (K4)	diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	direktor, psiholog, prosvetni savetnici
Ambijentalna nastava (ekskurzije, izleti, škola u prirodi)	K1, K2, K3, K4	poseta, diskusija, razmatranje, analiza	stručna veća, Odeljenjska veća, Nastavničk o veće	tokom školske godine	predmetni nastavnik, učitelji
Praćenje pedagoških i stručnih časopisa	K1, K2, K3, K4	praćenje, diskusija, analiza	stručna veća, Odeljenjska veća, Nastavničk o veće	tokom školske godine	direktor, psiholog, predmetni nastavnik, učitelji
Saradnja sa lokalnom zajednicom	komunikacija i saradnja (K4)	poseta, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	direktor, psiholog, predstavnici lokalne zajednice
Ostvarivanje projekata obrazovno-vaspitnog karaktera u ustanovi	K1, K2, K3, K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	direktor, psiholog, nastavnici koji učestvuju
Realizacija Erasmus+ projekata	K1,K2,K3,K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	nastavnici koji učestvuju
Realizacija eTwinning	K1, K2, K3, K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	nastavnici koji učestvuju

projekata					
Online seminari	K1, K2, K3, K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	nastavnici koji učestvuju
ZUOV Seminar DIGITALNI SVET 1, 2, 3	K1, K2, K3, K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	septembar	učitelji
Vebinari	K1, K2, K3, K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	nastavnici koji učestvuju
Izveštavanje (blog, knjiga, različite platforme za online učenje)	K1, K2, K3, K4	učestvovanje, diskusija, analiza	Nastavničk o veće	tokom školske godine	psiholog, predmetni nastavnik, učitelji

PROGRAM PRODUŽENOG BORAVKA

Ciljevi:

- pun i usklađen intelektualni, emocionalni, socijalni, moralni i fizički razvoj svakog deteta i učenika, u skladu sa njegovim uzrastom, razvojnim potrebama i interesovanjima
- razvijanje individualnih potencijala i individualnog pristupa detetu
- osposobljavanje učenika za samostalno učenje, razvijanje radoznalost i motivisanost za učenje
- sticanje kvalitetnih znanja i veština i formiranje vrednosnih stavova, jezičke, matematičke, naučne, umetničke, kulturne i medijske pismenosti;
- razvoj stvaralačkih sposobnosti, kreativnosti, estetske percepcije i ukusa, kao i izražavanje na jezicima različitih umetnosti;
- razvoj motivacije za učenje i osposobljavanje za samostalno učenje i obrazovanje tokom celog života;
- poštovanje različitosti i negovanje tolerancije
- razvoj sposobnosti komuniciranja, dijaloga, osećanja solidarnosti, kvalitetne i efikasne saradnje sa drugima i sposobnosti za timski rad, uzajamna pomoć i kulturno ponašanje,
- obavljanje jednostavnih poslova usluživanja kao dela radnog vaspitanja
- olakšavanje procesa adaptacije na školsku sredinu i podsticanje socijalne intergracije

- podsticanje razvoja saznanja o sebi, sopstvenim osećanjima i potrebama, svesti o ličnom identitetu i osobenosti, samopoštovanja i samopouzdanja;
- podsticanje socijalnog saznanja, razumevanja i prihvatanja međusobnih razlika;
- razvijanje kreativnog izražavanja;
- razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti;
- ovladavanje početnim tehnikama saznavnog procesa i početnim metodama i tehnikama učenja;
- podsticanje dečijih interesovanja, pitanja, ideja i odgovora u vezi sa pojavama, procesima i situacijama u okruženju u skladu sa njihovim kognitivno-razvojnim sposobnostima;
- razvijanje različitih socijalnih veština i prihvatanje osnovnih ljudskih vrednosti za kriterijum ponašanja prema drugima;
- razvijanje odgovornog odnosa prema okruženju kao i interesovanja i spremnosti za njegovo očuvanje;

Aktivnosti	Aktivnosti učenika	Aktivnosti nastavnika	Način i postupak ostvarivanja programa
<p>Redovne aktivnosti/samostalan rad učenika: - časovi učenja</p> <p>Izrada domaćih zadataka i provera: - srpski jezik - matematika - svet oko nas</p> <p>Dopunska/dodatna nastava: - srpski jezik - matematika - svet oko nas</p>	<p>Učenik se:</p> <p>- služi književnim jezikom u različitim vidovima njegove usmene i pismene upotrebe,</p> <p>- razvija smisao i sposobnost za pravilno, tačno, ekonomično i uverljivo usmeno i pismeno izražavanje, bogati rečnik, jezički i stilski se izražava,</p> <p>- uvežbava i usavršava glasno čitanje (pravilno, logičko i izražajno) i čitanje u sebi,</p>	<p>- uvodi učenike u različite metode i tehnike učenje koje odgovaraju individualnim karakteristikama i potencijalima svakog pojedinog učenika,</p> <p>- analizira, ispravlja i proverava urađene zadatke, vrednuje, ali ne ocenjuje,</p> <p>- pomaže u utvrđivanju, produbljanju, primenjivanju i usvajanju novog znanja.</p>	<p>Program se ostvaruje u školi pre ili posle redovne nastave i u okviru koga učenici imaju samostalan rad i niz različitih oblika slobodnih aktivnosti, odmor i jedan obrok.</p> <p>Obuhvata učenike prvog i drugog razreda prvog ciklusa obrazovanja i vaspitanja.</p> <p>Ostvaruje se:</p> <p>- primenjivanjem više različitih nastavnih oblika rada,</p> <p>- izradom domaćih zadataka po predmetima (srpski jezik, hrvatski jezik, matematika, svet oko nas),</p> <p>- utvrđivanjem obrađenih nastavnih</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - samostalno čita, doživljava, razume, svestrano tumači i vrednuje književno-umetnička dela, - razvija potrebu za knjigom, sposobnost da se njome samostalno služi kao izvorom saznanja, - poštuje pravila ponašanja prilikom izrade domaćih zadataka, 	<ul style="list-style-type: none"> - upotpunjuje znanje koje je učenik propustio na času, zbog nepažnje, - stalno podstiče i usmerava učenike prilikom izrade domaćih zadataka - uči decu pravilnim ponašanjem prilikom samostalne izrade domaćih zadataka, - uči i navikava decu da slože knjige, pregledaju pernice i pospreme svoje radno mesto nakon učenja, - saraduje sa roditeljima dece u produženom boravku, 	<p>sadržaja,</p> <ul style="list-style-type: none"> - primenom, produbljivanjem i usvajanjem znanja, umenja i navika, - postepenim uvođenje učenika u metode i tehnike učenja, -preduzimanju preventivnih mera radi očuvanja zdravlja učenika, - pomaganjem u učenju i radu, - podsticanjem učenika na samostalni rad i sticanje radnih navika, - razvojem socijalnih i komunikacijskih veština, -saradnjom sa stručnom službom u školi.
<p>Slobodne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Šaram i stvaram - Olovka piše srcem - Igre bez granica - Pevam, plešem, glumim 	<ul style="list-style-type: none"> - uči da crta, slika, boji, seče, - pravi predmete od različitih materijala, - uređuje prostor, - učestvuje u organizaciji školskih izložbi, 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema materijal i pribor za određene aktivnosti, -razvija intelektualne, moralne, fizičke, radno-tehničke, estetske ličnosti učenika, 	<p>Program se ostvaruje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u učionici kroz kreativne radionice (likovno izražavanje, muzika, ples, radionica dobre volje) - u školskom dvorištu: sportsko.rekreativnim

<p>Obeležavanje praznika i tematskih dana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostalno se izražava korišćenjem primerenih tehnika i sredstava, - učestvuje u dramskim igrama, imitacijama, skečevima tokom školske godine, - sluša različitu muziku i uči različite pesme i igre, uvežbava ritmičke i igračke koreografije prilagođene uzrastu, - tematski uređuju pano u boravku, 	<ul style="list-style-type: none"> - pomaže u realizaciji likovne, dramske sekcije, - podstiče učenike da se samostalno pismeno, jezički, literarno izražavaju, - uključuje učenike u društvena zbivanja sredine u kojima se škola nalazi, - uključuje učenike u obeležavanju značajnih datuma koje škola proslavlja, - prepoznaje i rešava različite oblike nasilničkog ponašanja, - pomaže u oslobađanju emocija i potreba učenika u cilju poboljšanja socijalnih odnosa, - razvija i neguje timski rad, 	<p>aktivnostima,</p> <ul style="list-style-type: none"> - šetnjom u parku, - matematičkim igrama, - dramskim igrama, - jezičkim igrama, - pantomimom i glumom, - uključivanjem u humanitarne aktivnosti-prikupljanjem, - crtanjem i izradom radova na određene teme kojim obeležavamo važnije datume koje škola proslavlja,
<p>Aktivnosti predviđene za slobodno vreme su uglavnom rekreativno-zabavnog karaktera i organizuju se na principu potpune slobode izbora dobrovoljnosti.</p> <p>- igre u učionici, u</p>	<p>Učenici se kroz ove aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - igraju. - zabavljaju, - stvaraju, - otkrivaju, - istražuju rečima, zvucima, pokretima, bojama i drugim 	<p>Nastavnik vodi računa da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vreme koje učenik provodi u boravku, bude ispunjeno aktivnostima i načinima rada koji obezbeđuju kretanje i komunikaciju, pravilan intelektualni, fizički i 	<p>Program se ostvaruje u učionici i u školskom dvorištu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - društvenim igrama i pokretnim igrama - vežbama oblikovanja - gledanjem emisija za decu - slušanjem muzike, - čitanjem štampe,

<p>školskom dvorištu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - gledanje crtanih i igranih filmova, - društvene igre, - štafetne igre, - igre oblikovanja, 	<p>oblicima i sredstvima,</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvežbavaju, - saznavaju, - odmeravaju sposobnost i umešnost, brzinu i snagu, - odmaraju. 	<p>emotivni razvoj,</p> <ul style="list-style-type: none"> - kroz vežbe oblikovanja vrši korekciju nepravilnog držanja, - kroz razne sportske igre, nastavnik socijalizuje decu, razvija kolektivnu saradnju i lepo druženje, 	<p>knjiga za decu</p> <ul style="list-style-type: none"> - boravkom na svežem vazduhu
<p>Priprema za obrok i ishrana</p>	<ul style="list-style-type: none"> - usvajaju higijenske navike pre i posle obroka, - svajaju pravila lepog ponašanje za stolom, 	<ul style="list-style-type: none"> - Nastavnik vodi računa o ličnoj higijeni učenika, posebno pranje ruku, - uči decu pravilnom ponašanju za stolom, - brine o pravilnoj i zdravoj ishrani i pravilnim navikama. 	<p>Obrok priprema kuvarica u školi gde se i hrane.</p>

PROGRAM BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Program bezbednosti i zdravlja na radu obuhvata zajedničke aktivnosti škole, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i jedinica lokalne samouprave, usmerene na razvoj svesti za sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu.

Ciljevi:

- Stvaranje bezbedne sredine za sve učesnike vaspitno-obrazovnog procesa
- Umrežavanje svih relevantnih institucija i aktera u cilju što adekvatnijeg reagovanja na situacije koje ugrožavaju bezbednost
- Osvešćivanje i upoznavanje sa načinima reagovanja u slučaju situacija koje predstavljaju potencijalnu opasnost

SADRŽAJ/AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE
Priprema i usvajanje plana aktivnosti iz programa bezbednosti i zdravlja na radu	direktor	sastavljanje i usvajanje plana	utvrđivanje procedura ponašanja i adekvatnog reagovanja
Upoznavanje sa Pravilnikom o merama, načinu i postupku zaštite i bezbednosti dece i učenika za vreme boravka u školi i svih aktivnosti koje organizuje osnovna škola	odeljenjske starešine, nastavnici razredne i predmetne nastave	razgovor, radionica na časovima ČOS-a, sastancima Učeničkog parlamenta i roditeljskim sastancima	Izveštaji, zapisnici, pedagoška dokumentacija
Obuka zaposlenih iz prve pomoći	direktor	Sastanci, obuke	izveštaji
Obuka zaposlenih u školskoj kuhinji o pravilnom i bezbednom čišćenju opreme za rad u skladu sa HASAP standardom	direktor	Sastanci, obuke	izveštaji
Obuka zaposlenih o bezbednosti i zaštiti na radu	direktor	Sastanci, obuke	izveštaji
Upravljanje otpadom i sekundarnim sirovinama	direktor, nastavnici, učitelji	prikupljanje i dogovoreno skladištenje	izveštaji
Upućivanje novog pomoćnog osoblja o pravilnom i bezbednom korišćenju sredstava za higijenu	direktor	Sastanci, obuke	izveštaji

PROGRAM STICANJA ELEMENTARNIH ZNANJA IZ SRPSKOG JEZIKA ZA UČENIKE KOJI NE POZNAJU SRPSKI JEZIK

Program je namenjen pružanju podrške učenicima u tranzitu, u procesu migracija kako bi im se omogućilo savladavanje elementarnih znanja iz srpskog jezika, učenje i saradnja sa vršnjacima. Program podrazumeva ubrzano savladavanje programa srpskog jezika na dopunskim časovima, ali i kroz učešće u redovnoj nastavi i vannastavnim aktivnostima koje škola realizuje. Ovim programom se omogućava individualizacija nastavnih aktivnosti kroz prilagođavanje rasporeda pohađanja nastave, didaktičkog materijala, metoda i načina rada. Veoma bitan segment programa je uključivanje u vannastavne aktivnosti uz vršnjačku podršku. Program mogu da realizuju učitelji i nastavnici odeljenja u koja su učenici uključeni, bibliotekar i psiholog/pedagog. Predviđeno je da se časovi realizuju pre, odnosno posle nastave.

Cilj programa:

- Savladavanje srpskog jezika i osposobljavanje učenika da na srpskom jeziku komunicira na osnovnom nivou u usmenom i pisanom obliku o temama iz njegovog neposrednog okruženja;
- da osposobi učenika za nastavak školovanja na srpskom jeziku;
- da ga upozna s elementima kulture naroda čiji jezik uče i da kod učenika razvije svest o drugima u okruženju i svom mestu i ulozi u tom društvenom miljeu.

PRVI RAZRED:

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	NEDELJNI I GODIŠNJI FOND ČASOVA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>- ime i prezime, članovi uže porodice, prijatelji, susedi, svakodnevne aktivnosti u kući, obaveze, članova porodice, susreti sa rodbinom i prijateljima, odlazak u goste, doček gostiju;</p> <p>- školska zgrada, prostorije u školi (učionica), školsko dvorište, nameštaj, školski pribor, aktivnosti i situacije na času i na odmoru, od kuće do škole, slobodne aktivnosti;</p> <p>- kuća/stan, delovi kuće/stana, dvorište, prostorije, delovi nameštaja, kućni aparati;</p> <p>- osnovne namirnice, obroci, glad, žeđ, umor, odmor, osnovni odevni predmeti i obuća, zdravlje, bolest;</p> <p>- doba dana, biljni i životinjski svet, domaće životinje;</p>	<p>2 časa nedeljno; 72 časa godišnje;</p>	<p>Učitelj Psiholog</p>	<p>Frontalni Individualni Rad u paru Grupni rad Dijaloška Usmeno izlaganje Demonstrativna Izleti Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Razgovor Aktivnost na času Primena naučenog u komunikaciji</p>

<p>- Nova godina, rođendan;</p> <p>- igračke;</p> <p>- predstava, film (crtani film), pesme za decu;</p> <p>- prevozna sredstva, raskrsnica, pešački prelaz;</p> <p>- prodavnica, pijaca, ambulanta, pošta;</p> <p>- dani u nedelji, brojanje do 20.</p> <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE: pozdravljanje, oslovljavanje, obraćanje...</p> <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje količine; iskazivanje stava, potreba i želje; delovanje na sagovornika, dopadanje i nedopadanje;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje;</p>				
---	--	--	--	--

DRUGI RAZRED:

SADRŽAJ	NEDELJNI I	NOSIOCI	NAČIN I	PRAĆENJE I
---------	------------	---------	---------	------------

PROGRAMA/AKTIVNOSTI	GODIŠNJI FOND ČASOVA	AKTIVNOSTI	POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adresa, telefonski broj, članovi šire porodice, rodbina, izleti i putovanja, radni dan, slobodno vreme članova porodice, pokloni i poklanjanje; - odeljenje, zimski i letnji raspust, nastavni predmeti; - delovi nameštaja prema prostorijama u kući/stanu, pokućstvo; - delovi tela, održavanje lične higijene, pribor za ličnu higijenu, odevni predmeti prema godišnjim dobima, odevni predmeti za određene prilike; - godišnja doba: karakteristike i tipične aktivnosti, vremenske prilike; - voće i povrće; - divlje životinje, zoološki vrt; - Uskrs; - dečije igre; - lutkarsko pozorište; - selo i grad, profesije i zanimanja u bližem okruženju, poljoprivredni poslovi i proizvodi; 	<p>2 časa nedeljno; 72 časa godišnje;</p>	<p>Učitelj psiholog</p>	<p>Frontalni Individualni Rad u paru Grupni rad Dijaloška Usmeno izlaganje Pisani radovi Demonstrativna Izleti Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Razgovor Aktivnost na času Čitanje Pisanje Primena naučenog u komunikaciji</p>

<p>- učesnici u saobraćaju;</p> <p>- igralište, apoteka, pekara, mesara, poslastičarnica, restoran, pozorište;</p> <p>- nazivi meseci, brojanje do 1000, osnovni geometrijski oblici, skupovi, sabiranje i oduzimanje.</p> <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE: kazivanje adrese i broja telefona, čestitanje Uskrsa i pozdravljanje na taj dan, izvinjenje, pozivanje, zahtev za prekidanje radnje i drugo.</p> <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; tvorba reči;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje i pisanje;</p>				
--	--	--	--	--

TREĆI RAZRED:

SADRŽAJ	NEDELJNI I	NOSIOCI	NAČIN I	PRAĆENJE I
---------	------------	---------	---------	------------

PROGRAMA/AKTIVNOSTI	GODIŠNJI FOND ČASOVA	AKTIVNOSTI	POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>datum i mesto rođenja, odnosi među članovima porodice, susedi, kućni red, kućni ljubimci;</p> <p>- poreklo imena škole, biblioteka, školski izlet;</p> <p>- posuđe, posteljina;</p> <p>- pripremanje hrane, ishrana i zdravlje;</p> <p>- neživa priroda (planine i nizije, vode u okruženju – reke, jezera), zaštita prirodne sredine;</p> <p>- Božić, Dan škole;</p> <p>- omiljeni sportovi, pravila igre, sportska oprema, rekviziti;</p> <p>- televizijska i radio emisija za decu;</p> <p>- seosko domaćinstvo (bašta, vrt), delovi grada – gradske četvrti, ulice, trgovi, bulevari;</p> <p>- saobraćajni propisi;</p> <p>- pekara, autobuska/železnička stanica;</p> <p>- brojanje do 1000, množenje i deljenje, kazivanje punih sati, datum.</p>	<p>3 časa nedeljno;</p> <p>108 časova godišnje;</p>	<p>Učitelj</p> <p>Psiholog</p> <p>Vršnjaci</p>	<p>Frontalni</p> <p>Individualni</p> <p>Rad u paru</p> <p>Grupni rad</p> <p>Dijaloška</p> <p>Usmeno izlaganje</p> <p>Demonstrativna</p> <p>Pisani radovi</p> <p>Izleti</p> <p>Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Razgovor</p> <p>Aktivnost na času</p> <p>Čitanje</p> <p>Pisanje</p> <p>Primena naučenog u komunikaciji</p>

KOMUNIKATIVNE

FUNKCIJE: kazivanje imena škole, mesta, razreda; čestitanje Božića, i pozdravljanje na taj dan (Hristos se rodi! Vaistinu se rodi!); želja (Ja želim da + prezent); potreba (Ti treba/moraš da + prezent); savet (Nemoj skidati/da skidaš džemper, hladno je.); traženje dopuštenja; pisanje privatnog pisma; persiranje;

JEZIK:

Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; iskazivanje sredstva, društva, uzajamne i zajedničke radnje; iskazivanje uzroka, količine i redosleda; tvorba reči;

JEZIČKE VEŠTINE:

Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje; pisanje; pravopis;

ČETVRTI RAZRED:

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	NEDELJNI I GODIŠNJI FOND ČASOVA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>lična interesovanja, odnos prema roditeljima i prijateljima, profesija članova porodice,</p> <p>rodbine, prijatelja;</p> <p>- školske obaveze učenika, učenje, domaći zadaci, ocenjivanje, raspored časova, roditeljski sastanak,</p> <p>personal škole, školske prostorije (zbornica, sala za fizičko);</p> <p>- okućnica (otvoren i zatvoren prostor izvan kuće);</p> <p>- lekovite biljke, brza hrana, zdrave navike, životni ciklus;</p> <p>- jedinstvo prirode, živa i neživa priroda, problem zagađivanja prirodne sredine, parkovi,</p> <p>nacionalni park, poznate planine i reke Srbije, plan grada;</p> <p>- Sveti Sava, školska slava;</p> <p>- sportske discipline, utakmica, ponašanje na sportskim manifestacijama;</p>	<p>3 časa nedeljno; 108 časova godišnje;</p>	<p>Učitelj</p> <p>Psiholog</p> <p>Vršnjaci</p>	<p>Frontalni</p> <p>Individualni</p> <p>Rad u paru</p> <p>Grupni rad</p> <p>Dijaloška</p> <p>Usmeno izlaganje</p> <p>Demonstrativna</p> <p>Pisani radovi</p> <p>Izleti</p> <p>Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Razgovor</p> <p>Aktivnost na času</p> <p>Čitanje</p> <p>Pisanje</p> <p>Primena naučenog u komunikaciji</p>

<p>- časopisi za decu, sredstva komunikacije, pozorište, bioskop;</p> <p>- tradicionalna i savremena zanimanja;</p> <p>- pešaci u saobraćaju;</p> <p>- sistematski pregled, stomatolog, bolnica;</p> <p>- merne jedinice (dužina, težina, zapremina), korišćenje novca.</p> <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE: čestitanje slave (Dobar dan. Srećna slava, domaćine.)</p> <p>– želja, potreba (Pije mi se limunada. Ona bi (rado) pojela kolač.)</p> <p>– obećanje (Vratiću ti svesku sutra. Neću više nikad prepisivati (sigurno, časna reč));</p> <p>– namera (Večeras ću leći ranije); predlaganje; stroga zapovest, posredna zapovest; upozorenje, pretnja i izazov; pisanje pozivnice; prijatnost/ neprijatnost, fizičke tegobe;</p> <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja;</p>				
--	--	--	--	--

<p>iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; iskazivanje sredstva, društva, uzajamne i zajedničke radnje; iskazivanje uzroka, količine i uslova; tvorba reči;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje; pisanje; pravopis;</p>				
---	--	--	--	--

PETI RAZRED:

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	NEDELJNI I GODIŠNJI FOND ČASOVA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>(Proširivanje i produbljivanje tema iz prethodnih razreda, bogaćenje novom leksikom i novim</p>	<p>3 časa nedeljno; 108 časova godišnje;</p>	<p>Nastavnik Psiholog Vršnjaci</p>	<p>Frontalni Individualni Rad u paru Grupni rad</p>	<p>Razgovor Aktivnost na času Čitanje Pisanje</p>

<p>jezičkim modelima)</p> <ul style="list-style-type: none"> - fizički izgled, rešavanje konflikata u porodici i među prijateljima; - novi nastavni predmeti, nastavnici, specijalizovane učionice, pismeni zadaci, kontrolni zadaci; - kultura stanovanja – održavanje stambenog prostora (čistoća, krečenje, popravke u kući); - raznovrsnost biljaka, značaj biljaka za čoveka, strane sveta, geografska karta, vasijska tela; - Badnji dan; - letnji i zimski sportovi; - narodna i zabavna muzika, ples; - industrijski i zanatski proizvodi; - korišćenje javnog prevoza, bicikl u saobraćaju, saobraćajni prekršaji; - muzej; - vremenske odrednice (godina, decenija, vek, milenijum), podela prošlosti na periode. <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE: (Uvežbavanje i utvrđivanje komunikativnih funkcija usvojenih u</p>			<p>Dijaloška</p> <p>Usmeno izlaganje</p> <p>Demonstrativna</p> <p>Pisani radovi</p> <p>Izleti</p> <p>Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Primena naučenog u komunikaciji</p>
---	--	--	---	---

<p>prethodnim razredima)</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvinjavanje (Izvinite/izvinjavam se zbog + genitiv/što + rečenica) – želja, potreba (Ona bi (da ide) kući.) – namera (Idem u grad da kupim cipele.) – molba (Da li biste mogli/hteli da mi objasnite ovaj zadatak?) – traženje dopuštenja (Da li biste mi dozvolili da uzmem drugu olovku?) – stroga zapovest (Da ste odmah sklonili sveske u torbe!) – dozvola (Ako ti se ne jede, nemoj jesti. Ako ne želi, neka ne jede.) – prekorevanje (Zašto me uvek prekidaš? Mogla bi malo da mi pomogneš. Mogla si baš i da spremiš sobu.) – stepen uverenosti (Mislim da je bolesna. Ne verujem da će doći.); – osećanja, raspoloženja, dopadanje/nedopadanje (Smeta mi buka. Prija mi muzika.); – davanje i traženje informacija – jezički modeli predviđeni za 5. razred <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje</p>				
--	--	--	--	--

<p>predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; iskazivanje sredstva, društva, uzajamne i zajedničke radnje; iskazivanje uzroka, količine i uslova; iskazivanje posledice i efekta; iskazivanje dopusnosti; tvorba reči;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje na oba srpska pisma; pravopis</p>				
---	--	--	--	--

ŠESTI RAZRED:

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	NEDELJNI I GODIŠNJI FOND ČASOVA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>(Proširivanje i produbljivanje tema iz prethodnih razreda, bogaćenje novom leksikom i novim jezičkim modelima): poreklo, preci i potomci;</p>	<p>3 časa nedeljno; 108 časova godišnje;</p>	<p>Nastavnik Psiholog Vršnjaci</p>	<p>Frontalni Individualni Rad u paru Grupni rad</p>	<p>Razgovor Aktivnost na času Čitanje Pisanje Primena</p>

<p>- omiljeni predmet, teškoće i pomoć pri učenju;</p> <p>- materijali u kući i okruženju (drvo, tekstil, plastični materijali, građevinski materijali),</p> <p>alati, oruđe;</p> <p>- raznovrsnost životinjskog carstva, nazivi kontinenata, mora i okeani, klima, prognoza vremena,</p> <p>atmosferske pojave, elementarne nepogode;</p> <p>- hrana biljnog i životinjskog porekla, post, alkoholno i bezalkoholno piće;</p> <p>- Veliki petak;</p> <p>- timski i individualni sportovi, poznati sportisti;</p> <p>- narodna i umetnička književnost; književni (filmski i pozorišni) rodovi;</p> <p>- privreda u okruženju.</p> <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE: (Uvežbavanje i utvrđivanje komunikativnih funkcija usvojenih u prethodnim razredima)</p> <p>– čestitanje (Želimo Vam srećne praznike! Čestitamo na...!) – namera (namerava, misli da + prezent)</p> <p>– upozorenje (Pazi da ne</p>			<p>Dijaloška</p> <p>Usmeno izlaganje</p> <p>Demonstrativna</p> <p>Pisani radovi</p> <p>Izleti</p> <p>Vannastavne aktivnosti</p>	<p>naučenog u komunikaciji</p>
--	--	--	---	---------------------------------------

<p>zapneš!)</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozivanje (Bilo bi mi drago da dođeš sutra. Da li biste sutra došli kod nas?), prihvatanje poziva (Da, hoću. Hvala. Vrlo rado. Sa (velikim) zadovoljstvom. Biće mi drago.), odbijanje poziva; – stepen uverenosti (Siguran sam da sam je pozvao. Čini mi se/izgleda da smo zalutali.) – subjektivni stav (Meni je ta slika strašna.) – fizičke tegobe (Vrti mi se u glavi.) – davanje i traženje informacija – jezički modeli predviđeni za 6. razred. <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; iskazivanje sredstva, društva, uzajamne i zajedničke radnje; iskazivanje uzroka, količine i uslova; iskazivanje posledice i efekta; iskazivanje stepena uverenosti</p>				
--	--	--	--	--

<p>i zaključivanje; tvorba reči;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje na oba srpska pisma; pravopis</p>				
---	--	--	--	--

SEDMI RAZRED:

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	NEDELJNI I GODIŠNJI FOND ČASOVA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>(Proširivanje i produblivanje tema iz prethodnih razreda, bogaćenje novom leksikom i novim jezičkim modelima): slobodno vreme mladih, hobi; porodični status članova porodice, rodbine i njihovih prijatelja,</p> <p>zaposlenost/nezaposlenost, stručna sprema, penzija;</p> <p>- susreti sa učenicima drugih škola i iz drugih mesta;</p> <p>- arhitektura i građevinarstvo, poznati građevinski objekti;</p> <p>- tradicija u ishrani, nacionalna jela, začini;</p> <p>- oblačenje mladih, stil, estetska komponenta izgleda;</p> <p>- ekologija, oblici ugrožavanja prirode, karakteristike i</p>	<p>3 časa nedeljno; 108 časova godišnje;</p>	<p>Nastavnik</p> <p>Psiholog</p> <p>Vršnjaci</p>	<p>Frontalni</p> <p>Individualni</p> <p>Rad u paru</p> <p>Grupni rad</p> <p>Dijaloška</p> <p>Usmeno izlaganje</p> <p>Demonstrativna</p> <p>Pisani radovi</p> <p>Izleti</p> <p>Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Razgovor</p> <p>Aktivnost na času</p> <p>Čitanje</p> <p>Pisanje</p> <p>Primena naučenog u komunikaciji</p>

<p>zanimljivosti pojedinih regija;</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktuelne i tradicionalne sportske manifestacije; - časopisi za mlade; značajni događaji iz kulturne prošlosti; likovna dela i spomenici kulture; muzički instrumenti, koncert; - glavne privredne grane (proizvodne i neproizvodne delatnosti); - galerija, sajam <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE: (Uvežbavanje i utvrđivanje komunikativnih funkcija usvojenih u prethodnim razredima): potreba, namera, želja, predlaganje, traženje dopuštenja, dozvola/ zabrana, ograđivanje od istinitosti iskaza, psihološka stanja i raspoloženja, davanje i traženje informacija;</p> <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; iskazivanje</p>				
--	--	--	--	--

<p>sredstva, društva, uzajamne i zajedničke radnje; iskazivanje uzroka, količine i uslova; iskazivanje posledice i efekta; iskazivanje stepena uverenosti i zaključivanje; tvorba reči;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje na oba srpska pisma; pravopis;</p>				
---	--	--	--	--

OSMI RAZRED:

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	NEDELJNI I GODIŠNJI FOND ČASOVA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČIN I POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>TEMATIKA:</p> <p>(Proširivanje i produblivanje tema iz prethodnih razreda, bogaćenje novom leksikom i novim jezičkim modelima):</p> <ul style="list-style-type: none"> - karakter, intelektualne i emotivne osobine, veroispovest, nacionalnost; - mogućnosti daljeg školovanja, vrste srednjih škola, zanimanja, profesionalna orijentacija, stepen obrazovanja; - adolescencija, bolesti zavisnosti, moda, dijeta; - osnovni pojmovi iz hemije (atom, hemijski elementi) i 	<p>2 časa nedeljno; 68 časova godišnje;</p>	<p>Nastavnik</p> <p>Psiholog</p> <p>Vršnjaci</p>	<p>Frontalni</p> <p>Individualni</p> <p>Rad u paru</p> <p>Grupni rad</p> <p>Dijaloška</p> <p>Usmeno izlaganje</p> <p>Demonstrativna</p> <p>Pisani radovi</p> <p>Izleti</p> <p>Vannastavne aktivnosti</p>	<p>Razgovor</p> <p>Aktivnost na času</p> <p>Čitanje</p> <p>Pisanje</p> <p>Primena naučenog u komunikaciji</p>

<p>fizike (elektricitet), energetika (izvori energije), prirodna bogatstva i lepote naših krajeva;</p> <ul style="list-style-type: none"> - fizička aktivnost i zdravlje, profesionalno i rekreativno bavljenje sportom; - dnevna štampa; tradicionalne i aktuelne kulturno-umetničke manifestacije (izložbe, koncerti, smotre, festivali); - iz života poznatih umetnika; vrste muzike; naučno-popularne teme, naučna dostignuća, informatička tehnologija i digitalne telekomunikacije (mobilna telefonija, internet), poznati naučnici, globalizacija, problemi savremenog sveta; - turizam (turistička mesta, turističke agencije). <p>KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE:</p> <p>(Uvežbavanje i utvrđivanje komunikativnih funkcija usvojenih u prethodnim razredima): zahvaljivanje, čestitanje, želja, savet, pozivanje na izvor informacije, pisanje službenog, poslovnog pisma, vrednovanje s obrazloženjem, slaganje/ neslaganje s mišljenjem sagovornika, učtivo izražavanje drugačijeg stava, davanje i traženje informacija- jezički modeli predviđeni za 8.</p>				
--	--	--	--	--

<p>razred.</p> <p>JEZIK:</p> <p>Jezička sredstva: imenovanje predmeta i bića, iskazivanje radnje, stanja i zbivanja; iskazivanje objekta; iskazivanje osobine; iskazivanje prostornih odnosa; iskazivanje pripadanja i posedovanja; iskazivanje namene; iskazivanje stava, potreba i želje; iskazivanje vremenskih odnosa; iskazivanje dopadanja i nedopadanja; iskazivanje sredstva, društva, uzajamne i zajedničke radnje; iskazivanje uzroka, količine i uslova; iskazivanje posledice i efekta; iskazivanje stepena uverenosti i zaključivanje; tvorba reči;</p> <p>JEZIČKE VEŠTINE:</p> <p>Razumevanje govora i usmeno izražavanje; čitanje na oba srpska pisma; piše sastave na zadatu temu;</p> <p>– piše o ličnim i zajedničkim doživljajima;</p> <p>– pravi beleške i podsetnike;</p> <p>– popunjava razne vrste formulara, priznanice;</p>				
--	--	--	--	--

PROGRAM JEDNOSMENSKOG RADA

PROGRAM UČENIČKE ZADRUGE

Cilj programa:

- Razvija sposobnost uzajamne saradnje, radne navike kao i kreativnost kod dece
- Razvijanje pozitivnog odnosa u radu i stvaralaštvu
- Razvijanje svesti o kolektivnom radu, saradnji i međusobnom pomaganju
- Povezivanje nastave sa proizvodnim radom
- Razvijanje sposobnosti dece izradom umetničkih predmeta od slame, izrada narukvica, magneta, minđuša od drveta, izrada srca prijateljstva od testa
- Edukacija dece i mladih u izradi slika i predmeta od slame koji pored umetničke vrednosti mogu poslužiti i kao ukrasni i upotrebn predmeti

SADRŽAJ PROGRAMA/AKTIVNOSTI	VREME REALIZACIJE	NOSIOCI AKTIVNOSTI	NAČINI POSTUPCI OSTVARIVANJA PROGRAMA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROGRAMA
<p>Izrada srca od testa, Upoznavanje sa slamom i tradicijom</p> <p>Čiscenje slame</p> <p>Praktični deoplepljenje na selotejp</p>	SEPTEMBAR	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita Kopilović	<p>Festival voća</p> <p>- dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad</p> <p>- radionice sa posetiocima naše škole</p>	<p>Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji</p>
<p>Pisanje poruka prijateljstva,</p> <p>Izrada didaktičkih materijala od drveta</p> <p>Pravljenje podloge obeleživača</p> <p>Priprema za Božić</p>	OKTOBAR	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita Kopilović	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad,</p> <p>radionice sa posetiocima naše škole</p> <p>Smotra UZ</p>	<p>Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji</p>

			RH	
<p>Čestitke-Božični motivi</p> <p>Ukrasi za jelku</p> <p>Priprema za Božični vašar, Izrada didaktičkih materijala od drveta sa božičnim motivima,</p> <p>Čišćenje slame,</p> <p>Praktični deo-lepljenje na selotejp</p>	NOVEMBAR	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita Kopilović	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p>	Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji
<p>Izrada i lepljenje materijala od drveta,</p> <p>Praktični deo-pravljenje delova</p> <p>Izrada srca prijateljstva</p> <p>Pravljenje podloge obeleživača</p>	DECEMBAR	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita Kopilović	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p> <p>- Adventski vašar</p>	Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji
<p>Pravljenje podloge obeleživača</p> <p>Izrada srca prijateljstva,</p> <p>Didaktičkih materijala od drveta</p> <p>Obeleživači sa cvetnim motivima</p>	JANUAR	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita Kopilović	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p> <p>- kolonija mladih</p>	Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji
<p>Izrada didaktičkih materijala sa motivima za</p>	FEBRUAR	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad,</p>	Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji

<p>Valentinovo,čišćenje slame, priprema za Valentinovo</p> <p>Priprema ramova za sliku</p>		<p>Kopilović</p>	<p>radionice sa posetiocima naše škole</p> <p>- Valentinovo</p>	
<p>Sečenje motiva, priprema za smotru UZ RS, izrada narukvica</p> <p>Lepljenje motiva</p> <p>Sklapanje ramova</p>	<p>MART</p>	<p>Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda učenici, nastavnica Anita Kopilović</p>	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p> <p>-Smotra UZ Republike Srbije</p>	<p>Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji</p>
<p>Ukrašavanje obojenih jaja za Uskrs. Izrada magneta od drveta sa motivima Tavankuta</p> <p>Sklapanje ramova</p> <p>Čišćenje slame</p>	<p>APRIL</p>	<p>Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda učenici, nastavnica Anita Kopilović</p>	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p>	<p>Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji</p>
<p>Priprema privezaka</p> <p>Pravljenje podloge</p> <p>Izrada srca prijateljstva</p>	<p>MAJ</p>	<p>Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda učenici, nastavnica Anita Kopilović</p>	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p>	<p>Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji</p>
<p>Izrada srca prijateljstva od testa,privezaka sa motivima Tavankuta,sečenje motiva</p> <p>Lepljenje motiva</p>	<p>JUN</p>	<p>Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda,učenici, nastavnica Anita Kopilović</p>	<p>dijaloški;</p> <p>- individualni</p> <p>- timski rad, radionice sa posetiocima naše škole</p>	<p>Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji</p>

Sklapanje privezaka				
Priprema slame, Čišćenje slame	JUL - AVGUST	Nastavnica Ivana, učiteljica Zorica Sloboda, učenici, nastavnica Anita Kopilović	dijaloški; - individualni - timski rad, Kolonija slamarki	Školski sajt, fejsbuk stranica, Instagram profil, izveštaji

DODATNA PODRŠKA UČENIKU SA INVALIDITETOM

INKLUZIVNO OBRAZOVANJE/PROGRAM PODRŠKE UČENICIMA SA SMETNJAMA U RAZVOJU I INVALIDITETOM

Program obuhvata pružanje podrške deci sa smetnjama u razvoju, koji imaju pravo na obrazovanje i vaspitanje uz uvažavanje obrazovne i vaspitne potrebe.

Cilj programa:

- intelektualni, emocionalni, socijalni, moralni i fizički razvoj svakog učenika u skladu sa njegovim uzrastom, razvojnim potrebama i interesovanjima;
- prilagođavanje načina rada i uslova u kojima se izvodi obrazovno-vaspitni rad;
- prilagođavanje ciljeva, sadržaja i načina ostvarivanja programa nastave i učenja, kao i ishoda obrazovno-vaspitanog rada.

AKTIVNOST	NOSIOCI REALIZACIJE	NAČIN REALIZACIJE	VREME
Sagledavanje potreba za pravljjenjem IOP-a na sednicama Odeljenjskih veća	Članovi Odeljenjskih veća, psiholog	Zapažanja nastavnika, psihologa, interresorne komisije, roditelja	avgust, septembar
Izrada, usvajanje plana i programa rada	Tim za IO	Izrada IOP-a i dostavljanje IOP-a pedagoškom kolegijumu na usvajanje	septembar
Izrada i usvajanje plana i programa rada za učenika sa posebnim potrebama - invaliditet (TARS sindrom)	Tim za IO, učiteljica, roditelj	Prilagođavanje materijalnih uslova za rad, roditelj kao lični pratilac deteta	Tokom godine

		prilikom obavljanja elementarnih fizioloških potreba	
Procena za dodatnu podršku za primenu IOP-a i angažovanje defektologa, odnosno u skladu sa potrebama deteta, i pedagoškog asistenta, odnosno stručnjaka van škole	Tim za IO, direktor	Zapažanja nastavnika, psihologa, roditelja	septembar
Podnošenje pismenog zahteva interresornoj komisiji za dodatnu podršku	Direktorka, psiholog	Podnošenje pismenog zahteva	septembar
Implementacija akcionog programa rada tima za IO u Godišnji plan rada škole	Direktorka, psiholog	Implementacija akcionog programa rada tima za IO u Godišnji plan rada škole, razmatranje, analiza	septembar
Implementacija IOP-a u Školski razvojni plan	Stručni aktiv, direktorka, psiholog	Implementacija IOP-a u Školski razvojni plan, razmatranje, analiza	septembar
Implementacija IOP-a u školski program	Tim za IO, Stručni aktiv	Implementacija IOP-a u školski program	septembar
Pružanje dodatne podrške učenicima	Tim za IO, nastavnici, psiholog, direktor, Vršnjački tim, Učenički parlament	Dopunska nastava, dodatna nastava, vannastavne aktivnosti, ČOS	Tokom godine
Praćenje napredovanja učenika	Nastavnici, psiholog	Evidencije, izveštaji, pedagoški dosije	Tokom godine
Saradnja sa nastavnicima pri koncipiranju IOP-a, praćenje realizacije, evaluacija	Tim za IO, Nastavnici, psiholog	Evidencije, izveštaji, pedagoški dosije	Tokom godine

Učenička akcija u vezi prihvatanja različitosti, izrada panoa (npr. Dečija prava, tolerancija.)	Vršnjački tim, Učenički parlament, Odeljenjske starešine	Produkti, fotografije, izveštaji	Tokom godine
Unapređivanje programa o učenju učenja	Tim za samovrednovanje – oblast nastava i učenje, tim za IO	U okviru redovne nastave, dopunske, dodatne, vannastavnih aktivnosti	Tokom godine
Jačanje profesionalnih kompetencija nastavnika putem: -predavanja -savetodavno -upućivanjem na stručnu literaturu -odlaska na seminare	Tim za IO	Evidencije, izveštaji	Tokom godine
Analiza rada tima i realizacije programa, vrednovanje rezultata rada	Tim za IO	Evidencije, izveštaji	Tromesečno (prema potrebi)
Evaluacija programa tima za IO i predlog za izradu programa za narednu školsku godinu	Tim za IO	Evidencije, izveštaji	Avgust
Saradnja i neposredna i posredna komunikacija sa nadležnim institucijama (Dom zdravlja, Interresorna komisija, Centar za socijalni rad, OISS „Dr Svetomir Bojanin“, Školski centar „Dositej Obradović“, stručnjaci reedukatori i logopedi)	Psiholog, učitelj, nastavnik	Evidencija, pedagoška dokumentacija	Tokom godine
Organizovanje pripreme nastave za polaganje završnog ispita kao i	Predmetni nastavnici	Evidencija, pedagoška dokumentacija	Tokom godine

<p>izrada testova za učenike koji rade po IOP-u</p>			
<p style="text-align: center;">Daroviti učenici</p> <p style="text-align: center;">-sistem jasno uspostavljenih mehanizama za identifikaciju učenika sa izuzetnim sposobnostima-</p> <p>Danas preovlađuje uverenje da svaki pojedinac ima kapacitet koji se može razviti u talenat — to treba otkriti i podržati.</p> <p>U našoj školi, prvi utisak o detetu i njegovim sposobnostima utvrđuje psiholog škole prilikom upisa deteta u prvi razred. Tada se formira prva impresija o detetovoj zrelosti i kognitivnim sposobnostima uz dodatno mišljenje vaspitačice iz vrtića.</p> <p>Tokom školovanja u osnovnoj školi, važnu ulogu u identifikaciji darovite dece igra najpre učitelj, a potom i nastavnici.</p> <p>Uloga učitelja je veoma značajna zato što mogu kompetentno i pravovremeno reagovati i stvoriti povoljne uslove za optimalan razvoj potencijalno nadarenih učenika (prepoznavanje darovitih u razredu najčešće po tome što brzo i lako uče, imaju bogat rečnik, dobro i razvijeno pamćenje, lako rešavaju složene zadatke, radoznali su, vole da istražuju i sl.).</p> <p>Nakon identifikacije, značajnu ulogu ima i stručni saradnik – psiholog škole. Psiholog koristi individualni test inteligencije (Vekslerov testov inteligencije - Revisk) kojim se potvrđuje koeficijent inteligencije kao i razlika između verbalnog i manipulativnog dela skale.</p> <p>Međutim, darovitost, talenat ili kreativnost učenika se ne mogu svesti samo na njihova intelektualna svojstva, već obuhvataju znatno širi sklop osobina ličnosti jer postoji dvostruka priroda darovitosti što znači da može biti potencijalna (latentna) i manifestna (pojavna).</p> <p>Prilikom identifikacije izuzetnih, darovitih, učenika ključnu ulogu imaju izuzetne sposobnosti, ali i faktori ličnosti i sredine kao i sam proces učenja. Važno je obaviti razgovor sa učenikom kod koga su utvrđene izuzetne sposobnosti, kako bi se utvrdilo da li je učenik zainteresovan odn. ima li volje da radi po planu za darovite - IOP3.</p> <p>Najčešće su to učenici koji su zainteresovani za određeni predmet i neretko ostvaruju značajne uspehe na takmičenjima, što može biti i jedan od mehanizama identifikacije.</p> <p>U našoj školi trenutno 3 učenika radi po IOP3. Tendencija je da se ubuduće veći broj učenika identifikuju kao daroviti i taj broj na nivou škole, poveća.</p>			
<p>Prilagođavanje pripreme i polaganja završnog ispita za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, zavisno od vrste potrebne dodatne podrške, vrši se prema individualnom obrazovnom planu. Pripremna nastava iz maternjeg jezika i matematike počinje u prvom polugodištu, dok pripremna nastava iz izbornih predmeta iz društvenih i prirodnih nauka, počinje u drugom polugodištu.</p>			

PRAĆENJE I EVALUACIJA ŠKOLSKOG PROGRAMA

Praćenje ostvarivanja školskog programa je kontinuiran zadatak članova školskog tima, sa ciljem unapređivanja svih segmenata školskog programa. To će se ostvarivati na osnovu nekoliko elemenata koji će se operativno razrađivati u postupku planiranja i realizacije praćenja.

Cilj praćenja je utvrđivanje valjanosti planiranja; praćenje toka nastave – valjanosti nastavnih metoda, sadržaja; registrovanje podataka o napredovanju učenika; saopštavanje povratnih informacija učenicima, roditeljima, stručnim telima.

Aktivnosti	Sadržaj praćenja	Načini praćenja	Instrumenti praćenja
Redovni sastanci stručnog tima; Razmena iskustava; Praćenje postignuća učenika; Konsultacije sa prosvetnim savetnicima; Reorganizacija planova, ciljeva, sadržaja, aktivnosti i metoda; Kontinuirano prilagođavanje metoda i tehnika rada mogućnostima učenika; Osmišljavanje i izrada didaktičkog materijala; Izradu anketa, upitnika.	Ostvarenost zadataka i ciljeva; Faktori koji podržavaju realizaciju i faktori koji ometaju realizaciju planiranog u školskom programu; Ostvarenost zadataka i ciljeva Postignuća učenika; Usklađenost ciljeva i zadataka sa temama i sadržajima, nastavnim metodama i oblicima rada, sa aktivnostima učenika i nastavnika, sa nastavnim sredstvima, vremenskom dinamikom, sa uzrasnim i razvojnim karakteristikama učenika	Različite metode i tehnike ocenjivanja učenika Diferenciranje različitih nivoa postignuća učenika Merenje postignuća učenika Merenje zadovoljstva učenika i nastavnika u radu Procenjivanje aktivnosti učenika	Testovi Ankete Skale procene Modeli evaluacije Izveštaji Pripreme nastavnika Radovi učenika